

A6

BERNARDINI

3

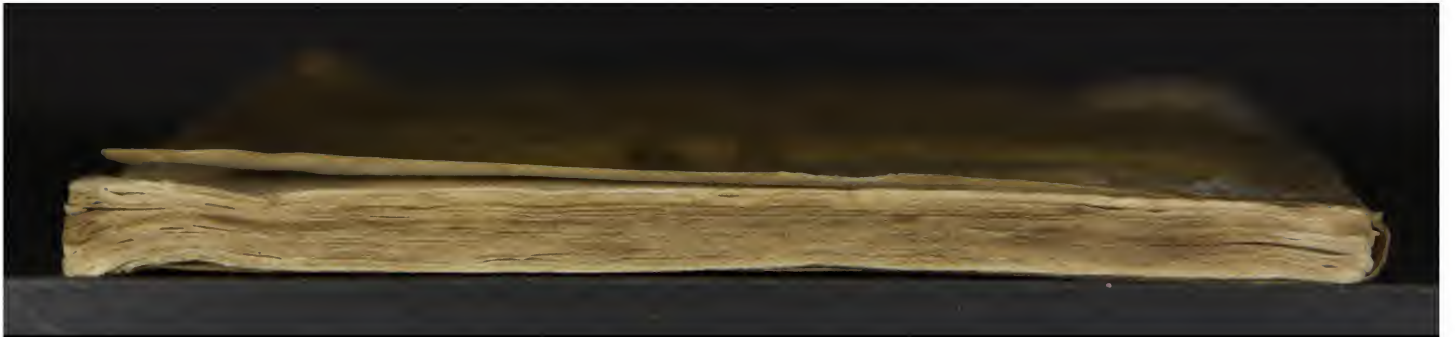
ULI
.....
.....
.....
niale
enze

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.6.3

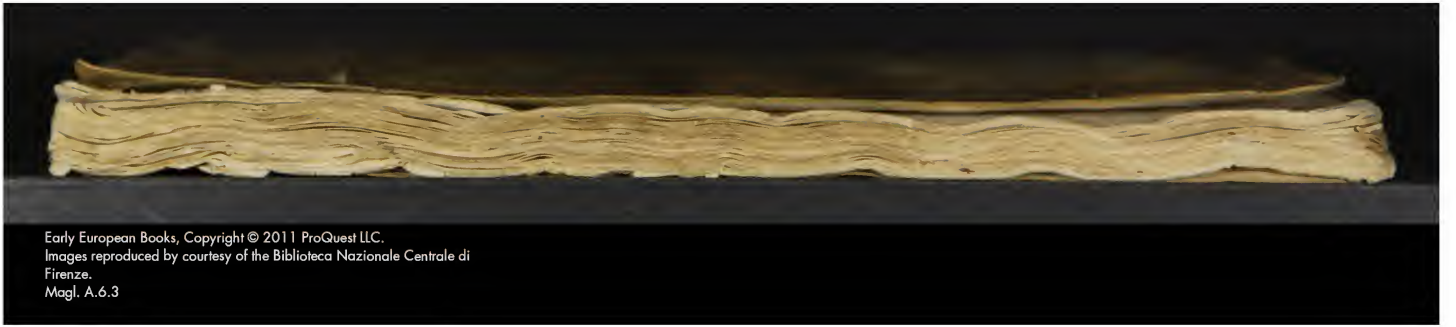

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.6.3

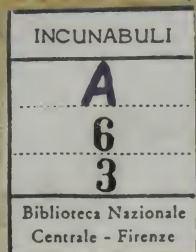

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.6.3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.6.3

Ex. Bill. Oliver. Arce

22. Aug. 1787

XII
BERNARDI

Invenit ad multo amato amar plogia
A nerati i per densi rapte sagge de
un vno e q. di piage e lue

Ad Reuerēdiſſimū .P. Magiſtrū Bernardinū ordi.
Carne. Suum præceptorē Vale. Agri. Epig.

Da perdocte Pater: Da Bernardine Magiſter:
Nunc profecturis aurea ſcripta tuis.
Dogmata nec Flacci nobis bona tanta retardent
Vtilibus cedant: ſint mala ſera bonis
Heſberus obſcuro iacuit: Porphirius: Occham:
Hac & Ariſtoteliſ poſteriora tenus.
His ſuper extricant tua commentaria cunctos
Nam logices nodos: ſcommata acuta manent:
Quæ dabis: egregium ſed nunc præmitte rogatus
Diuiſi ſenſus compositiq; tamen
Hoc diſcectandi diuinum mente teneto
Qui cupis: Ingeniis arma miniſtrat opus.

Primus modus.

2

Opusculuz de sensu cō
posito ⁊ diuiso per .R. P.
magistrum Bernardinu
ordi. Carmelitaz editum
feliciter incipit.

Primus modus sēsus
compositi ⁊ diuisi.

Arguēdo a sensu com
posito ad diuīsum .non v3
argumentuz. ⁊c.

Circa exposi

tionem libelli de sensu
cōposito ⁊ diuiso liden
tiberi: tria pēcialiter
declarāda occurrūt. Primo nāq; q̄
fuerit itētio auctoris. Scdo q̄s ordo
isti⁹ libri ad alios libros logicales.

p^m no^m

Circa p^mū dico q̄ itētio liden
tiberi fuit declarare in
isto suo libello fallacias pōnis ⁊ di
uīsiōis ex eo q̄a ppositiōes de sensu
ppo^o ⁊ di^o fiunt ex eisdēz terminis
ideo apparet q̄ cōuertāt ⁊ q̄ si vna
sit vera: q̄ ē altera sit vera ⁊ ecōtra:
q̄ tñ vī plurimū ē falsuz: ideo ne q̄s
circa eas decipiat voluit eaz diffe
rētias: ⁊ q̄ sunt in sensu cōpo^o vel di^o
declarare. (⁊ merito qdē) Nā cuz in
li^o elēchoz tractet de sillogismo so
phistico ⁊ iste libellus sit ps eius: vī
videbit iferr^o: ideo in isto li^o aliq̄lit
tractat de sillogismo sophi^o: ⁊ cum

Syllo^o
sophi^o
2° mōis
text. co.
.22.

fillo^o dicat sophisticus duob^o mōis:
aut q̄a peccat in materia aut q̄a pec
cat in forma: vī p3 p Arist. p^o phisi
coz: textu comēti. 22. tūc. n. di pecca
re in mā q̄n pcedit ex altera pmissa

rū falsa vel ex ābab^o in mō ⁊ in figu
ra: vī sic arguēdo: ois homo ē lapis:
equus ē hō: q̄ equus ē lapis: tūc emz
peccat in forma q̄n nō ē in mō vī in
figura: ⁊ q̄a huiusmōi pōnes de sē
su ppo^o ⁊ di^o apparētes vere ⁊ existē
tes false pnt igredi sillog^m ⁊ pstitue
sillog^m sophisticū: iō negs i eis deci
piat voluit declarare eaz vītātē vel
falsitātē ⁊ sic apparet que fuerit intē
tio auctoris.

Circa scdm dicit qdā doctor q̄ 2^m. no^m
iste libell^o est ps libri pō
rū: ⁊ q̄ ē imēdiate postponēd^o ad il
lū libzū q̄ qdē saluo meliori iudicio
nō puto eē vī q̄m si sic eēt seq̄retur
q̄ Arist. eēt i dicto libro diminutus
q̄a in textu illi⁹ libri nullā de huius
modi fallacia fecit mētionē nec rōes
sue cōcludūt q̄a si cōcluderēt seque
ret q̄ tota sophistaria eēt pars libri
pōz: ⁊ p p̄ns liber elēchoz eēt ps li
bri pōzū p̄ns ē falsū q̄a lib^o elēchoz
ē liber per se totalr difficius a libro
prio: sicut p3 p Arist. ⁊ p^o pbat per
rōes suas. nā liber pōz tractat de
bona formatiōe sillogismi ⁊ tota so
phistaria de mala ac ē de deceptiōi
bus que pnt fieri in sillogismis ⁊ cō
seq̄ntijs: q̄ libzū prioz p̄supponit ⁊
p p̄ns erit ps eius tenet p̄na q̄a op
posito: eadē ē disciplina p rōes suā.

Ideo puto aliter eē dicēdū vī 2^m. no^m
delicet q̄ iste libellus sit p̄pria
pars libri elēchoz q̄ p3. nā Arist.
in tali li^o fecit mētionē de oib^o falla
cijs que pnt fieri circa pōnes cōse
quētias ⁊ sillogismos: ⁊ liber iste tra
ctat de aliqb^o fallacijs q̄ pnt fieri cir
ca p̄dicta: q̄ merito d3 eē ps libri elē
choz. Et ad rōes suas. R. ⁊ prio
ad p̄mā que fūdat sup talib^o auctori
tatib^o. v3. q̄ rectū ē iudex sui ⁊ obli
qui ⁊ q̄ in nō facere itelligit facere.
Dico q̄ iste auctoritates nihil

Al 2

Sensus compositi et diuisi.

discipli
na 5^a.

aliud concludunt nisi quod iste liber pre
supponit librum priorum quod conceditur et
non videtur. presupponit illud: ergo est per se.
sicut non sequitur tota dictio composita ex
syllabis presupponit syllabas: ergo to
ta dictio est per se syllabas: et cum ulterius
arguitur ex auctoritate primi posteriorum et
quarta Methaphisica. videtur quod oppositorum ea
dem est disciplina. Cuius quod disciplina
na potest capi tripliciter. Uno modo pro vno
solo habitu vnius conclusionis tantum:
et ista appellatur disciplina singularis:
et de tali non loquitur Aristoteles. quia talis di
sciplina est vnius conclusionis tantum: et
nulla conclusio est per se oppositorum: er
go recte. Secundo modo capit disciplina per
disciplina partem totalem et partem partialem
et est quedam aggregatum ex pluribus habi
tibus plurium conclusionum quod quidem agre
gatum est per compositionem aliud aggregatum quod
admodum dicerem quod aggregatum ex omnibus
habitibus primi libri posteriorum est pars
agregati ex omnibus habitibus totius libri po
steriorum: et tale primum aggregatum est partem totalem
quia est quedam totum respectu primi libri
posteriorum et est partem partialem ex quo est
pars totius libri posteriorum: et tunc di
co quod etiam non est necesse nec est vniuersa
liter verum quod talis doctrina sit oppo
sitorum: quia disciplina libri Porphyrii
vel libri predicamentorum non est oppositorum
cum in talibus libris non tractetur de oppo
sitis. Tercio modo accipitur disciplina
seu doctrina per aggregatum ex omnibus ha
bitibus illius scientie et appellatur do
ctrina seu disciplina totaliter totalis
ex quo est ita totum quod non est pars alterius
et tunc dico quod illa auctoritas verificat
de huiusmodi disciplina: quoniam tota
logica tractat de oppositis: nam postquam
in libro priorum tractauit Aristoteles de bona for
matione syllogismi simpliciter et in libro po
steriorum de bona formatione syllogis
mi demonstratiui consequens erat
ut in ultimo libro qui est liber elen

chorum tractaret de mala: et sic ap
paret solutio ad rationes suas.

Circa tertium pro introductione lit^{3^{ma} no^{ma}}
tere ac et diuisione premit
tendum est: quod hec dictio sensus compo
situs seu diuissus est dictio equo ca quia
significat plura secundum diuersas rationes quod per
bas: nam hec dictio sensus compositus
significat omnes propositiones de sensu per se. videlicet
propositiones de sensu composito in primo modo et in
2° et in 3° et sic de singulis: et hoc secundum
diuersas rationes: nam secundum aliam rationem
sunt in primo modo: et secundum aliam in secundo et sic
de singulis: quia propositiones sunt de sensu co
posito in primo modo secundum istam rationem: videtur quia
in eis dictum seu oratio infinita vel co
iunctiva determinatur a termino moda
li: ut patebit inferius: et in secundo modo secundum
istam aliam: videtur quia terminus profundibilis
profundius confuse tantum et sic de singulis:
et eodem modo dicatur de ista dictione sen
sus diuissus: et ideo hic in principio
Theophrastus non diffiniuit hanc dictionem
sensus compositi vel diuissus: quia dictio
equo ca non potest diffiniri nisi vniuocetur:
sed ipsa vniuocata ad primum mo
dum describetur hic inferius.

His prenotatis accedo ad diuisionem libri et dico quod liber
iste diuiditur in octo partes principales
iuxta numerum octo modorum quod cau
satur sensus compositi et diuissus: et hec
diuissio colligitur ab Theophrasto ibi in
principio quod ponit fere viginti sex exem
pla in quibus non valet prima: arguendo
a sensu composito ad diuissum et e contra.
per que ex colligi possunt octo modi co
positionis et diuissionis: prima pars inci
pit ibi. Cuius autem sensus composi
tus in primo modo recte. secunda ibi.
Cuius secundus modus recte. et sic de sin
gulis: partes iste patebunt in locis suis.
Cuius prima pars diuiditur in tres parti
culas: nam in prima declarabitur quod sit se
sus compositi in primo modo et qualiter fiat ac

1^m no^m
Sē. cō.
descri. i
p^o mō.

2^m no^m
Sē. di.
descri. i
p^o mō.

etiam ponet differētia iter sensū cō-
positū z diuisum in p^o mō: in 2^a po-
nemus quasdam regulas gēiales qb^o
arguēdo ab vno ad alterz p^oia nō v^z
in tertia p^oia p^oca obijciā z soluā.
Circa p^oia p^oca ē notādum
cū sēsus cōposit^o i p^o mō
sic describit^r: v^z. C Sēsus cōposit^o in
p^o mō ē ppositio in qua totum di-
ctū totū ppositio in qua ponit deter-
minat: ad termino modalit^r: vt verbi
gratia: hec ppositio posse est hoīem
currere ē in sensu cōposito: nā in ea
hoc dictum: hoīem currē: determi-
natur a termino modalit^r: v^z a li: pos-
sibile: vnde dictū appellat ab hēn-
tibus in tractatu de scire z dubita-
re oīo infinitū vel pūctū. C Sē-
sus diuisus ē ppositio in qua termi-
nus modalis mediat inter ptes pro-
pinqvas dicti: vt dicēdo hoīez possi-
bile est currere p q nota q termin^o
modalis sic describitur. C Termin^o
modalis ē terminus determinatiu^o
alicuius dicti: z pnotatiu^o alicuius
passionis ppositiois non hīs vim
faciendi tale dictum appellare for-
mā sicut sunt isti termini cōiter vīta-
ti scilicet verum falsum: possibile in-
possibile necessariū z contingens:
ac etiā hec vba pōt z ptingit z opz
psonaliter vel ipersonaliter sūpta:
nā tales termini pnt determinare di-
ctū ppositionis z pnotāt aliquā pas-
sionēz ppositionis: q p^z: nā li possi-
bile significat omnes ppositioes pos-
sibiles: v^z istas: tu curris tu es papa
z vltra significare istas: pnotat illas
ēē possibiles: z sic pnotat passionēz
ppositiois z non h^z v^z faciēdi ap-
pellare formā tale dictū: q dico ad
differētiā isto^z terminoz scitū du-
biū itellectū z cognitū: q licet pos-
sint determinare dictū ppositionis z
pnotare passionē nō tñ sūt termini
modales pmi modi ex eo qz habēt

viz faciēdi tale dictū appellare for-
mā. ideo sensus pposit^o in p^o mō
do causat qñ termin^o modalis tota-
liter pcedit aut finaliter subseq^t totū
dictū totius ppositionis in qua po-
nit aut finaliter subseq^t. Sensus vō
diuisus causat qñ terminus moda-
lis mediat iter partes p^oinas to-
tius dicti: vñ ptes p^oinas dicti ap-
pello totū qd regit a pte ante: z a pte
post respectu vbi illius dicti. i. a ver-
bo oīois infinitue vel pūctiue vnde
hec ē in sensu diuiso album possibi-
bile est esse nigrum.

Sed circa hoc q^o superius di-
ximus sunt opinioniones.

1ª Opio est cōis tenens hoc q^o
diximus z est opio etiā hēntisberi:
Pauli veneti i logica parua: z Pau-
li p^oulensis i hoc tractatu. C Scda
ē opio Strodi in p^ose qntijs suis. qui
ponit q^o qñ modus totaliter pcedit
est i sensu pposito z qñ mediat ē i sē-
su diuiso: s^z qñ finaliter subseq^t tūc ē
distinguēda qz potest capi i vtroq^z
sensu. C Tertia ē opio Petri de mā-
tua i capitulo de modalib^o ponētis
modū pcedētē facere sēsus cōpositū:
mediatē vō z subseq^tntē facere sensū
diuisū: z hoc pōt ē elici ex tractatu
suppositionū: vbi ipse i octaua re-
gula q^o termini modales nō hūt viz
cōfundēdi nisi terminos sequētes: z
ideo qñ finaliter subsequūt^r nō cō-
fundūt aliquem terminum: z p p^ois
tūc non faciūt sensum compositum.

Istarū opinionū vnaqueq^z ē
substētabilis z nulla ē
demonstratiua z iō eligat scholaris illā
q^o sibi magis placet. C Iuso q^o quō fiat
sēsus pposit^o z sēsus diuisus: z qd sit
vierq^z illo^z seq^t ponē d^oias int^r illa.
C Quatuor g^o d^oie assignāt iter sēsus
ppo^m z diuisū: q^z due p^ome sūt cōes
ad oēs p^oones de sēsu ppo^o i p^o mō:
alie vō due sūt cōes solūmō ppo^o

Opio
cōis

Opio
Strodi

Opio
P. mā.

Sensus compositi ⁊ diuini.

fronibus modalib⁹ de li pōt aut li
possibile aut ipsorū negationib⁹. s.
non potest impossibile.

þina
dria.

Prima dicitur est ista quoniam propositio de
fesu propositio est probanda ratione
termini modalis: scilicet propositio de fesu diuini
nominis: scilicet est probanda ratione primi termini: dum
modo talis terminus fuerit medius: vo-
co autem terminum medium omnes terminus ex-
cepto primo nomine demonstratiuo singularis
nueri primo nomine demonstratiuum sin-
gularis nueri appello terminum imedia-
tum: et qui ponitur sub propositio talis propositio dicitur
imediata: ut hic est homo demonstrato
forte et notat dicitur singularis nueri quia
nuerus pluri est terminus medius et ceteris:
ut vult Paulus venet in logicula.

scda
dria.

Secūda dīa ē: qm̄ i ppoē d
fēsu ppo^o oēs fīnī
cōes sui dicti p̄fūdūt a fīnīo modālī
vt p3 i ista: necesse ē hoiez eē aīal. s3 i
ppōne de fēsu diuī^o nō sp oēs fīnīū
cōes sui dicti p̄fūdūt: qm̄ t^o modālī
fēsu diuī^o nō p̄fūdūt fīnīū pcedētē:
vt p3 i ista hoīem necesse ē eē al: vbi
li hoiez sup̄pōit dēfīnīatē: z p p̄is
nō p̄fūdūt a fīnīo modālī: z qz
circa istos fīnīos. pōt. pole. z ipoz ne
gatōes. s. nō pōt z ipolē mīsa accidūt
sophīsmata: z varīe dīffīcultates q̄ nō
tractāt i alijs mōīs: z circa istos fīnī
nos necessariū z p̄tīgēs accidūt pau
ca: z ē dīa eoz. s. fēsus p̄positi z diuī
sī alīqualī tractat i scōo mō hīc ē q
iste alīe due dīe dāt solū īter p̄pōes
de fēsu ppo^o z diuī^o de li pōt z pole z
ipoz negatōībūs: p q̄ ē notādūm q
ista vba p̄t: p̄tīgūt tūc faciūt fēsu ppo^o
qm̄ stāt īp̄sonālī: vt dīcēdo pōt eē q
tu curras qm̄ vō tenēs p̄sonālī tūc fa
ciūt fēsu dī^m: vñ qm̄ regūt casū a p̄e
atē tenēs p̄sonālī qm̄ vō nō: īp̄sonā
līter tenētūr sicut p3 ex grāmātica.

tertia
dria

Tertia dñla ē: qz ppo de sensu
2pº de li pōt aut de li
pole z eoz negatōibus regrit vñfica

tionē iſtāneā: ppō de ſeſu diuī nō
regrit illud: vñ hec dñā ē ſic limitan
da q ppō de li pōt: aut de li poſe cuz
dico pñt tpiſ ad hoc q ſit va regrit
hmōi vñficationē iſtāneā: z notat di
xi cū dco pñt tpiſ: qz cū dicto futuri
tpiſ aut pteritū nō regrit hoc: nā hec
ppō poſe ē te ptrāſiſſe. a. ſpatūi: nō
regrit hmōi vñficationē eo q ipa ē vñ
z talis vñficatio nō pōt ſibi corñdē:
z ſiſt iſta: poſe ē albū fore nigz q eſt
va: z tñ talis vñficatio nō pōt ſibi cor
reſpōdē: vt patebūt: ſz bñ iſte poſe ē
albū eē nigz: poſe ē te ptrāſire h ſpa
tūi regrit hmōi vñficationē: z qz hu
iuihmōi vñficatio nō pōt eis corñder
iō nō pñt eē vñ ſz ſūt ipolēſ: z iō illē
tiſſer negat eas. ¶ Propōneſ vō d ſe
ſu diū nō regrit hmōi vñficationē: ſz
ſunt d dco pñt tpiſ: qz ſtat q ille ſunt
vñ z hmōi vñficatio n eis corñdeat
vt vbi grā: iſte ppōneſ albū pōt eſſe
nigz: tu poteſ ptrāſire h ſpatūi: q ſū
pē: vt pz: z tñ eiſ nō pōt corñdē taſ
vñficationē. C S3 iſtū regreſſe vñficationē i
ſtāneā: diuerſi diuerſimode expo
nūt: nā qdā doctor dic: q ppō d ſeſu
ppō de li pōt z c. regrit hmōi vñficiati
onē: vt puta iſta: poſe ē te moueri nō
qz pñt ſeu reſ ipotata p pñt mēſureſ
iſtāi: qz morō nō mēſurat iſtāi ex q
ē de nūero ſucceſſiuoz ſz q ponat i
eē id q ipotat pppōnē: vt puta vñtas
illū ppōiſ ſeu ſignificatū: vt ſit ſeſuſ
q i hoc iſtāti tu moueari nō tñ q ſit
ita: ſz ſibi nō repuget p tali iſtāti verū
eē te moueri. C S3 iſte doctor iudi
cio meo volēſ iſtā dñāz declarare i
tricauit ſe: z neſciuit eā expmēſ z di
ctū ei' ē falſū: nā qro p vñficationē i
ſtāneā: aut ipe itelligit q ſua ppō
d iē ſit vñ i iſtāti aut q ſuū ſignifica
tū ſit vñz i iſtāti aut q ſibi nō repuget
eē vñz i iſtāti mō quōcūqz itelligat
ſeqt q oīſ ppō ña regrit vñficationē
iſtāneā q ē falſū: z ptra illdē ſubz

Quidē
regrere
vñicati
onē iſtē
lancam

Contra
istā opti
mionē i
statur

Alia
opinio

Contra
istā opi
nionēz
instaf.

in tractatu de icipit z desinit: ubi po-
nit qd aliq̄ ē ppō qd p suū puate regrit
ipsū limitatū: vii. ois ppō nā ē nā i i
stātū qd pbo: qz si ē nā nūc ē nā: q̄ i h
istātū ē nā: t̄z p̄na a quertibili ad cō
uertibile: ubi p li nūc: z p li h demon
strat idē z si ē nā i h istātū suū signifi
catū ē v̄z i h istātū: z ex p̄nti sibi nō
repuḡt eē ita p tali istātū. vii. h ē re^a
gūialis. s. qd ois ppō nā in istātū ē nā.
Cū dicit qd ppō de sēsu p̄pōto re
grit n̄ficatōēz instētaneā: qz ad h q
sit nā regrit qd sua de inēē sibi corri
des p infinito modico tpe possit n̄
ficari. Ista ē expō nō v̄z ad mētē h̄c
tisberū: qz ex eo seq̄t qd h̄c ē nā pole
ē te p̄rāsire aliqd spatū: qz sua de in
ēē potest pro infinito modico tpe n̄
ficari qd pro: nā h̄c p̄positio tu per
trāsīs aliqd spatū p̄t pro aliquō tpe
n̄ficari puta pro medietate hore et
pro in duplo minori tpe: v̄z pro me
dietate medietat̄ z pro in triplo mi
nori z in infinitūz q̄ z c. p̄na t̄z a n̄s
probat pōndē istū casum: qd tu p̄rā
sibis vnum possibile spatū in hore
adequate. v̄niformiter: z eque velo
citer: ita qd cuilibz p̄ti hore correspō
debit ps spatij: v̄z vni medietati ho
re correspōdebit vna medietas spa
tij: z vni tertie vna tertia: z sic de sin
gulis: tūc in isto casu antecedens est
v̄z qz p medietatē hore tu p̄rāsibis
aliqd spatū qm̄ medietatē illi⁹ peda
lis z in duplo minori tpe p̄t n̄ficari
qm̄ in q̄rta illi⁹ hore p̄rāsīs aliquod
spatū: qz q̄rta p̄tē pedalis z cū cuili
bet p̄ti t̄pis correspōdeat ps pedalis
q̄ p̄rāsīt in tali tpe z p̄tes illius t̄pis
sunt minores: z minores i infinitū se
q̄ in tali casu talis p̄positio potest
in infinitū modico tpe n̄ficari: et
p̄ p̄e q̄ns illa de sēsu p̄posito eēt nā
cū sibi correspōdeat n̄ficatio instē
tanea: consequens est falsū z contra
h̄c dicit qd negat eā in multo loci immo

ponit eā regrere tempus limitatūz.

Ideo puto aliter eē dicēdū: vii. opinio
delicet qd p̄positio de p̄pōa.
sensu p̄posito de li potest z c. regrit
n̄ficationem instētaneā: idēst req̄
rit ad hoc qd sit nā qd arguēdo a sua
de inesse de p̄terito vel de futuro
ad suā de inesse de p̄senti cum tali
determinatione ita fuit seu ita erit si
sit de futuro consequentia valeat: vt
verbi gratta: hoc p̄positio de sen
su p̄posito possibile est te esse rome
requirit verificationem instētaneā
idēst requirit ad hoc qd sit vera qd ar
guendo ab ista de p̄terito tu fuisti
Rome vel sibi consimili ad talem
de p̄senti tu es Rome cum ista de
terminatione: Aliquando fuit ita qd
consequētia valeat: z quia huiusmo
di consequentia valet: scilicet tu fui
sti Rome: ergo aliquādo fuit ita qd
tu es rome: ideo illi de sensu compo
sito correspōdet veritas instētanea
ideo illa est vera immo est necessa
ria: quia omnes tales p̄positiones
de sensu composito vere sunt neces
sarie: z eodem modo dicatur de fu
turo: z si talis p̄sequētia non valeret
d̄ p̄terito aut de futuro: tūc illa ppō
d̄ sēsu p̄posito nō poss̄ eē nā imo eē
ip̄olis. Vel dicat z breu⁹ qd ppō de
sēsu p̄pō d̄ li p̄t z c. regrit n̄ficationē
instētaneā. i. regrit ad hoc qd sit nā qd
sua de inēē de p̄sēti si sit in mūdo: sic
adeq̄te significādo sit p̄olis: z si sit il
la de sēsu p̄pō de negationibz p̄dcoz
ēminoz potest z pole regrit qd sua d̄
inēse. i. indicatiua illius dicitū absqz
negatiōe sit impossibilis z c.

Quarta d̄ria in sēsu p̄pō et quarta
d̄ria. d̄ria. ē qz ppō d̄ li p̄t
aut pole seu ip̄oz negatiōibz p̄posita
inēē nullū seq̄t incōueniēs: s̄z bñ in
terdū de sēsu d̄ria: z h̄c d̄ria d̄z sic intel
ligi: qd ppō de sēsu p̄pō de li p̄t z c.
nā si accipiat sua d̄ sēē sibi correspō

Sensus compositi et diuisi.

dens et tibi ponat de admitti et ea ad mittendo non sequitur inconueniens: cuius ratio est: quoniam si talis propositio de sensu proprio sit vera sua de se sibi contradicens si sit in mundo erit possibiles et omnes polleat admittere per primum regulam obligationum quare etc. Sed propositio de sensu diuino aliquando sequitur inconueniens nam ista: alibi potest esse nigra et vera: et si tibi ponat sua de se non de admitti quare sequitur inconueniens quoniam talis est impossibilis.

Nota. 5. **reglas.** **pa reg.** **His** visis: pono quique regulas. **CD**ia regula est quod arguendo a sensu diuino ad sensu proprio affirmat mediante li potest aut li polleat: aut e contra negative mediante verbo aut principio requirere tempus limitatum per veritatem talis propositionis non valet argumentum: ista regula perba dupliciter: primo per diuersas suppositiones assignatas: 2º per exempla: vnde non sequitur tu potes transire hoc spatium: ergo polleat te transire hoc spatium: ans enim est polleat quia si quod tu habes potest transire hoc spatium in diuersis partibus temporis successive: prout autem est in polleat: eo quod requirit verificationem instantaneam quod si tibi considerare si potest et sua per officium est falsa: et in polleat: vnde: hec propositio est polleat tu transis hoc spatium: quare ad transire hoc spatium requiritur si in tempore prout quilibet ista per te transire: et hoc nullo modo fieri potest: quare ad hoc quod transiret quilibet per opus prout quod transiret per medietatem quod scilicet: et prius medietas medietati in infinitum: et per prout nunc erit verum quod si in tempore prout transiret quilibet per illi spatium et ex prout illa est falsa et in polleat tu transis hoc spatium: si non sequitur tu potes perferre. a. propositionem posito quod a. sit ista deus est: ergo possibile est te perferre. a. propositio per eadem causam: vnde procedit **CD**en- tusber i. s. principali primi sophismati quod transis transire et nullum spatium transire posito quod for. moueat transire vnde spatium pedale: quoniam tunc for. moueat et talis motus est transire: ergo for. transire: et tunc nullum spatium transire quod probo nam da op. po. scilicet: aliquod spatium transire hoc est falsum: quare quod

cuius spatium dato illud non pertransit quare prout de transire vna per quod alia in infinitum similiter procedit quod agens agit et nihil agit et procedit: vnde via est quod sapiens homo loquitur et tunc nihil dicit: vnde est notandum quod per prout ones quod habent verbum vel principium in portis motum seu successione absque prout explicite oes tales sunt polles: vnde gratia: tu curris: tu moueris: etc. si tunc cum prout: ut tu es currere: tu es disputas et habent verificationem instantaneam: eo modo quod dictum est superius: si si propositum cum prout explicite prout principium fere sunt oes in polles scilicet via illi den. quod admodum sunt iste: tu moueri super isto spatium: tu loquere aliquid tu scribis. a. propositio: et sic de multis: quoniam tales propositiones requirunt tempus limitatum: vnde requirunt tempus limitatum nihil aliud est quod arguere a propositio de prout ito vel de futuro ad suam de prout cum tali determinatione aliquando erit ita: aliquando fuit ita: prout non valeat: et ideo quare ista prout non verum: tu transiisti hoc spatium: ergo aliquando fuit ita quod tu transis hoc spatium: ideo ista de prout tu transis hoc spatium requirit tempus limitatum.

Realiste vo procederet prout scilicet: superius scilicet: scilicet: negaret ista per am r. am: imo dicunt quod homines propositio nes sunt polles. scilicet: tu transis hoc spatium in mouere dato quod tu sis in transire: vnde dicunt quod si in tempore datur instantia indiuisibilia ista datur mutata esse in motum et per transita esse in transire spatium quod oia sunt indiuisibilia copulatiua prout prout cum prout futura motus vel prout prout: et quoniam: cuius est verum dicere quod aliquid mutatum esse est aliquid motus tunc est verum dicere quod ille motus est et cum aliquid transiret esse aliquid spatium: et tunc est verum dicere quod transire illi spatium: et cum illi transiret esse illi spatium cor- respodere istas in tempore: ergo in tali instanti est verum dicere quod transire illi spatium: et per prout in tali instanti est verum dicere quod aliquid per transire illud spatium. **CD**etr vo de man tua totaliter discrepat ab istis imo ipse negat oes tales propositiones de prout in op. opinio **De. de** matua

Primus modus.

5

tates successiōez siue hēant pū' expli-
siue nō imo t3 oēs tales ppōes regrē
tps limitatū z diē: oēs tales eē ipolēs
vt puta ista tu mouer: tu curri z c. cu-
ius fūdamētū hī i suo tractatu de p-
z vltio istatū i q tpe t3 q ad h q mor-
fir: regrit q q libz ps ei' sit: t3 cū repu-
gnet pūb' mor' eē ex qvna ē pterita z
iā corrupta: z alta ē futura q nūc nō ē
g' repugit motui eē z p pūis mor' nō pōt
hīe eē: z ex psequenti tal' ppō mor' ē seu
tu mouer: ē ipolēs: nec ē extra neg-
v3 arg'm: vñ nō seqt nō ē polē te pīrā-
fir: h' spatiū: g' tu nō potes pīrāfir h'
spatiū: aūs. n. ē vez z pūis f'm: vt p3 p
bādo vtrūq; per suum p'radictoriū.

2^a re^a.

Secūda

reg^a ē ista arguēdo
a sēsu p'p' ad i' ē. di.
affir' v' extra neg' sēp itelligēdo me-
diāte li pī aut li polē i tminis p'positū
seu distributū a pte pī nō valz pīa de
forma: l3 d' mā valē possit ista re^a pba-
tur 2^a: p' p' dīas supī assignas: 2ª idu-
ctiue: vñ nō seqt polē ē te eē oēs hoīez
g' tu potes eē oīs hō aūs. n. ē polē vt
p3 z pūis ipolē qm' sig' q' tu potes eē
oīs hō q pōt eē z cū mlti hoīes pos-
sint: eē puta sor. z pīo seqt q' tu potes
eē sor. z q' potes eē p'lo q' est ipolē.
C12o q' ē nōm q' terius distributū
a pte pī mediāte isto vbo pōt: appel-
lat' ter' p'positū eo q' appellat' āpliati-
onē d' li pōt z sup'pōit seu equalz vni
p'pōni v' bali de li pōt nā i ista tu po-
tes eē oīs hō li oīs hō supponit p oī
hoīe q pōt eē rōne appellatōis: g' eg-
ualet vni p'plexo: z p pūis tminio p'po-
nec ēt e' neg': vñ nō seqt: tu nō po-
tes eē oīs hō: g' nō ē polē te eē oēs ho-
minē cū aūs sit vez z pūis fal'm. C13o
mā tñ valē pōt: z h' 2^a. C14o i tminis
cōib' necessarijs: vñ bñ seqtur polē ē
aliquē solē eē oēs solē: g' aliqs sol pōt
eē oīs sol z h' ē qz nō pōt eē i mūdo ni-
si vñ sol: vñ tmini necessarij appella-
tur tmini qb' cōrīdet tñ vñū idui

primo

duū q' ē ppetuū z eiernū quēadmo-
dū sūt isti tmini: sol: de: luna: mer cu-
ri' z c. ēt si cōrīdeāt plura idiuīdua
dūmō illa sint ppetua z etna adhuc
appellāt tmini necessarij quēadmo-
dū sūt isti tmini celū: itelligēta. C2^o
i tminis singlarib' nō etnis pīa v3
d' mā: vñ seqt polē ē forte eē oēs forte
g' sor. pōt eē oīs sor. z hoc qz nō pōt: eē
nisi vñ fortes l3 possit eē q' sint ples
hoīes q'rū iste sit sor. z ille sit sor. z ex
his ponunt due p'clones tāqz polē.
C15a tu es oīs hō: z tñ tu nō potes
eē oīs hō l3 polē sit te eē oēs hoīem.
C2^a 3°: iste hō ē sor. z iste hō ē sor. et
tñ nō sūt ples sor. nec ples qz qlibet
sit sor. imo tāū vñ hō ē sor. p' 3° p3
pōito cāu q' nūc nō sit aliqs hō i mū-
do nisi tu: tūc p' ps ē vā in isto cāu: z
2ª sītr eo q' suū p'radictoriū ē f'm: vt
p3: z 3^a ps p3 officiādo qm' officiātes
sue sūt v'e: vt p3: 2^a p' ponendo q'
sint duo hoīes qz vterq; appelletur
sor. autē tūc p3 p' ps qm' iste p'ce-
pr' sor. sig' hāc mām z hāc formā sīl'
mō iste hō ē h' mā z h' forma sīl': g' iste
hō ē sor. t3 2^a a pueribili ad pueritū
z aūs ē vez tenēdo q' totū sit sue ptes
collectiue: g' z pūis z eodē mō p'bet: 2^a
ps p'clonis z alia ps p' qz da oppo-
s. ples sūt sor. g' ples hoīes sūt h' mā
z h' forma t3 pīa a pueribili ad puer-
tibile z pūis ē f'm: g' z aūs ēt alia ps: eo
dē mō p': qm' nō sūt ples hoīes q'rūz
quilibet sit hec materia z hec forma
etiā vltia p3 qm' tāū vñ hō ē hec mā
z hec forma: vt patet exponendo.

Tertia

arguēdo a sēsu diuī^o
ad sēsu p'p' mediāte li
pōt z c. affirmatiue aut extra neg' cū
tminis p se aut paccīs repugnātib'
nō v3 pīa hec r' p' duplr: p' p' dīas
supī assignatas. 2° iductiue: vñ nō se-
q' albū pōt eē nigrū g' polē ē albū eē
nigrū: vñ voco tminos p se repugre,
oppositos p'rarie: vt albū z nigrū, cō

scdo

pīa 2°

scda 2°

3ª reg^a

Sensus compositi et diuisi.

tradictorie: vt hō: et nō hō pua^r vt cecū
et vidēs: relatiue vt dñs et su^o: et gñā-
liter illos tñmios appello paccñs re-
pugre: q nō opponūt ppe aliq istoz
modo: tñ nō pñt de eodē affirmatiue
vñficari: vt. a. loc^o z. b. loc^o z. eē adeqte
i. a. z. eē adeqte i. b. istāt: vñ et nō seqt i
tñmīs pñadictorie oppōit: vñ: non
currēs pōt eē currēs: q pōt eē q non
currēs sit currēs: sñr i pñatiue oppōit
nō seqt iust^o pōt eē iust^o: q pōt eē q i
iust^o sit iust^o eodē mō i relatiue oppo-
sitis nō seqt dñs forz pōt eē su^o forz:
q pōt eē q dñs foris sit su^o forz: sñr
i tñmīs paccñs repugnātib^o nō seqt
i vtroqz istoz loco: tu potes eē i. a.
istāt: q pōt eē te eē i vtroqz istoz lo-
co: i. a. istāt i loquor de locis adeq-
tis nec et seqt vtrūqz istoz duoz cō-
tradictorioz pñt esse vez i. a. istāt: q
pōt eē vtrūqz istoz duoz pñadictio-
rio: eē vez i. a. istāt dñmōstrat duobus
pñadictioz pñgētib^o nā i qñ-
bet illaz pñariāz añs ē vez z pōt
z pñs f^m z ipōt nec et epra negat^e
vñ qz arguēdo i hñmōi exēplis a pñra-
dictorio pñt ad pñadictoriū añt nō
vñ pñā: z tñc arguit epra negatiue.

4ª reg^a

Quarta r^a arg^a a sēsu p^o ad
sēsu diuīsu affirmati-
ue cū relatiue iplicāte aut epra ne-
gatiue pñā nō valet: hec r^a p^r duplr.
p^o ex dñā supi^o assignata. 2° inductiue
vñ nō seqt pōt eē antixpñm eē hoīem
q ē g^o atixpñs pōt eē hō q ē añs enī est
vez z pñs falsū: qz i pñte relatiuū i-
plicās supponit determinate z lz re-
soluere ipz i z: et ille. a. illud z facere
copulatiuā z erit sensus: q atixpñs pñt
esse hō z ille ē z ista copulatiua ē fal^a
p^o 2ª pte vt pz: et nō seqt pōt eē te esse
hoiez q disputat: q tu potes eē hō q
disputat pñto q solū forz. disputet nē
z crastia die disputabis tu: z nō al^o tē
añs ē vez z pōt: vt pz ipz offiādo: z
pñs ē f^m qz ex ipō seqt q tu potes eē

forz. q ē ipōt: et epra neg^e nō vñ: vt pz
arg^o a pñadictorio pñt z ad pñra-
dictoriū añt tñ qñq: vñ gñā māe vñ bñ
seqt pōt esse istū solē esse solez q est:
q iste sol pōt esse sol qui est zē.

Quinta r^a gñā^r ad oēs terios p^o s^a reg^a
mi mōi ē q arg^o a sēsu
p^o ad sēsu di^m. aut epra i tñmīs cōib^o
nō vñ p^o de forma p^r r^a duplr: p^o qz i
sēsu p^o oēs tñmini cōes pñdūt a f^o
modali: sñ i sēsu di^m nō. p^r 2° inductie
qz nō seqt necesse ē hoiez eē aīal: q ho-
minē necesse ē eē aīal cū añs sit verū
vt pz ipz offiādo: z pñs falsū: et nō
seqt a sēsu di^m ad sēsu p^o: vñ gñā.
aliquē hoiez cōtīgēs ē eē aīal: q pñt
gēs ē aliquē hoiez eē aīal: nā añs est
vez z pñs fal^m: vt pz. Ex oīb^o his re-
gulis seqt h^o corne^m vñ q arg^o a sēsu
p^o ad di^m: aut epra iterimis singlari-
bus dñmō nō arguat i aliq pñctāz re-
glaz pñā vñ p^r qz tñc sēsus pñpñt^o
z diuīsus pñuertit p^r et inductie qz bñ
seqt tu potes eē papa: q pōt esse q tu
sis papa: z epra tu potes currē: q pōt
ē te currē z epra. cōtīgēs ē forz eē ho-
minē: q forz pñgēs ē eē hoiez z eco-
tra: z sic de singulis.

Contra pñdicta arg^a: z p^o pbo q
nō oēs illi sex tñmini su-
pñs noiati faciūt sēsu p^m. nā li vez
z li f^m nō faciūt sēsu p^m q p^r qñ p^o
de li vez z li f^m pñuertit: cū sua dñeē:
gñalis p^o de li vez z li f^m nō ē in sēsu
p^o p^r pñā qa oīs p^o de sēsu p^o dñ
eē diuersa a sua dñeē z h^o maxie i ter-
minis cōib^o p^r mō añs: nā oīs p^o de
ieē ifert vñā sibi corñdētez de li ve-
rū: vt hñ ipost pñmētis: nā ibi dñ q oīs
p^o ifert suū dñm fore vez vñ bñ seqt
tu currē: q vez ē te currē: z epra: z eo-
dē mō ē dicēdū d li f^m: nā bñ seqt fal-
sū ē te currē: q tu nō curris: z epra. ideo
isti tñmini nihil faciūt i pñpñe ex q nō
diuersificāt sēsu pñpñis z pñs nō fa-
ciūt sēsu p^m: i opp^m vñ eē i tñmo lldē

Contra
pñdicta
arguit

Primus modus.

6

Ar² 2°

tibi i isto suo tractatu q pōit p exē
plo tales tñios facē sēū p^m z di^m.
2° arg^r. q li pole z li necesse z li cō-
tūgēs nō faciūt sēū p^m i p^o mō qm
tñini modales: nō dicūt modales qz
ppōnē i q ponūt i sēū p^o modifi-
cat s; pōit tñini n sūt h mōi: g n fa-
ciūt sēū p^m i z pñā cū maior z mi-
nor p^r: nā dicēdo pole ē sortē cur-
re li pole ē p s hui^o ppōnis z li sortē cur-
rē ē alta ps etusdē: z solū li sortē cur-
rē modificat a li pole: vt p^z officiā^o

Ar³ 3°

g nō tota illa p^o i sēū p^o i q ponit
li pole fuit modificata: s; sola ps el^o
z p pñs d^z appellari p^o d pte modifi-
cata: z n modāl. 3° ar^r sic li ipole n ē
tñini modāl: g n facē sēū p^m i p^o
mō i z pñā z añs p^r: nā dicēdo hoiez eē
asīnū ē ipole li ipole n modificat q
pbo: nā illd q dīruit aliqd n dī mo-
dificare illd cur^o rō ē qz mod^o pōit rē
sbeē tali: s; li ipole dīruit rē sbeē ta-
li qm dīruit tale signifi^m. s. hoiez eē
asīnū eo qz ipōitat h signifi^m nō esse

Ar⁴ 4°

tale: g zc. 4° arg^r: q li pole qñ tota-
lit sbeēq nō faciat sēū p^o m qm di-
cēdo sortē currē scio eē pole li pole
i ista ppōne finalr subseq^r z tñ n ē in
sēū cōp^o s; i sēū diu^o g zc. sūt dicen-
do hoiez pole ē eē pole talis ppō ē i
sēū diu^o s; i mod^o totalr seq^r. 5° ar^r

Ar⁵ 5°

sēū diu^o s; i mod^o totalr seq^r. 5° ar^r
ptra p^{am} re^{am}: nā ista pñā ē bona: tu
potes ptra sūisse hoc spatiū: g pole ē
te ptra sūisse h spatiū: z e^o a: nega^e ē
vz pñā: z tñ ar^r p re^{am}. g re^a p^a ē falsa
i z pñā z añs p^r: qm oppōita pñū re-

Ar⁶ 6°

pugnāt añcedētib^o. 6° ar^r ptra scdaz
regulā: nā h pñā ē bōa pole ē te ptra
sūre quālibz pte. b. spatiū: g tu potes p
trāsūre quālibz pte. b. spatiū z e^o a neg^e
z tñ ar^r p re^{am}. g re^a fal^a i z pñā z añs
p^r qm illi^o p^o pñē añs ē ipole s; viā
li dēti. z ex ipolī seq^r qdlibz g zc. z in
scdā pñā pñs ē necessariū z necessā-

Ar⁷ 7°

riū se^r ad qdlibz g zc. 7° ar^r ptra 3^{am}
re^{am} sic: nā iste pñē sūt bone .s. albu^z

pole ē fore nig^z: g pole ē albu^z fore
nig^z: z cōtra sūt gēniū pōt eē gñā-
bile: g pole ē gēniū eē gñābile z e^o a
neg^e z tñ ar^r p reglā: g reglā falsa: i z
pñā z añs p^r: qm i dēis pñūis opp^m
pñtis repug^t añū g zc. 8° ar^r ptra qñ
tā reglā: sic: nā iste pñē sūt bōe pole
ē sortē eē hoiez q disputabit: g sor. p^t
ē hō q disputabit: possibile ē Aldaz
eē hoiez q fuit papa: g Aldā pole ē eē
hoiez q fuit papa: z tñ ar^r p reglā: g
reglā falsa: i z pñā z añs p^z de se. 9°
ar^r ptra qñtā reglā: nā oēs iste pñē
sūt bone possibiliter hō currit: g hō
possibilr currit: cōtīgēter hō sedet: g
hō pñgēt sedet: ipossibilr hō ē asīn^o:
ergo hō ipossibiliter ē asīn^o: falsū est
hoiez eē asīnū: ergo hoiez falsū ē eē
asīnū: z tñ i oib^o istis ar^r p reglā: er-
go reglā falsa: i z pñā z añs p^z ex cōi-
nīa logico^z dicentiū q tales tñini
modales siue noīalr siue adverbialr
ter sūmātur faciūt sēū cōpositū zc.
10° arguīt ptra correlariū qd ponit
p reglā a Paulo p gūlēsi z ē ab alio
doctore. illā iste pñē nō valēt hoiez
ipole ē ridere: ergo ipole ē hoiez ri-
dere: possibile ē chymēraz nō esse:
ergo chymēra potest nō esse: possibili-
le est q creans nō sit de^o: ergo creās
potest nō esse deus: possibile ē deū
contingēter mouere celū: ergo dō
pñgēt pōt mouē celū: dō necessariō
pōt creare: g pole ē q de^o necessariō
creet: nā i oib^o istis pñūis casu possi-
bili pōito añs erit vez z pñs fal^m q
p^r: z p pñā pñā pono istū casū: q sit
aligs hō nat^o absq; labijs: z nō possit
nec poterit illa h^re: s; sint multi alij
hoies habētes labia: tūc p^z i isto cāu
q antecēdēs p^o pseq^{nt}ie ē vez: vt p^z
ip^z resoluēdo z pñs f^m: vt p^z ip^z offi-
ciādo. 2° pñtie absq; cāu añs ē verū
vt p^z ip^m officiādo z pñs fal^m cū sit
ppō affirmatiua cui^o sbeētū p nullo
sappōit: tñie pñē añs ē pole: vt p^z ip^z

Ar⁸ 8°

Ar⁹ 9°

Ar¹⁰ 10°

Sensus compositi et diuisi.

officiando et pñs ipole: qz sig' q' illd
 q' e' vl' pñt eē creās pñt non eē deus
 q' est impole qz ex eo segt ipole: naz
 segt id qd e' vel pñt eē creās: pñt nō
 eē de': sed oē qd e' vel pñt eē creās est
 de': g' de' pñt nō eē de' q' e' impossibile

4ª pñā. **Q**uarte pñe añs e' vez: vt pñ ipm
 officiādo et pñs falsū: qz sig' q' pñt eē
 q' de' nō possit mouere celū: imo e'
 dicēdū q' de' necessario pñt mouere
 celū: et necessario pñt creare licet nō
 possit hoc nec illud necessario facē.
 Sicut dicim' q' hō necessario pñt ri
 dere: licz nō possit necessario ridere.
Et eodem mō dī de gnta q' añs e'
 verum et consequens falsum: et tamē
 i omnib' istis arguit p' regulā g' zc.

Ad hec argumēta rñdet: et ad
 pñm dī q' li vez: et li
 falsū pñe nō faciūt sēsū pñm et hec
 videt eē itētiō pñi i 2ª pñermentariū
 vbi determinādo de oppositiōe mo
 daliū nullā fecit mētiōē de li veruz
 et li falsū: et hoc e' sig' q' pñdicti termi
 ni nō faciūt sēsūz pñm neqz diuisiū et
 si pñra hoc obiceret. **C**lā eis pñe
 ut diffinitio terminoz modalīū fa
 ciētū sēsūz pñm et diuisiū: g' zc. t3 cō
 sequētia et añs pñbat: nā tales termini
 sūt determinatiui alicui' dicti: et pño
 tatiui zc. **C**lā hoc rñdet negando
 añs et ad pñationē dicēdū e' q' illa de
 scriptio d3 sic limitari q' vlira pñdi
 cta talis termin' ponat differētiā in
 ter pñpōnē de sēsū cōp' et suā de iesse
 q' nō faciūt pñdicti duo termini: et iō
 descriptio termini modalis pñpleta e'
 ista. **T**ermin' modalis e' terminus
 determinatiui dicti pñpōnis et cōno
 tatiui alicui' pñpōis eiusdē nō faciēs
 tale dictū appellare formā et ponēs
 dñam iter modales de sensu pñpō et
 suā de iēē. **E**t si pñra hoc obiceret p
 bādo q' li falsū vltra cōnotāt ponat
 differētiā iter modale de sēsū pñpō et
 suā de iēē: nā iste due pñpōnes diffe

rūt aliqs hō nō e' doctor: et falsū e' ali
 quē hoiez eē doctores: nā p^a e' va: vt
 p3 resoluēdo: et 2^a e' falsa: vt p3 ipsam
 officiabiliter pñbādo. **C**lā hoc rñ
 det negādo añs et ad pñatiōēz dī q'
 illa nō e' sua de iēē: s3 sua dī iēē d3 eē ta
 lis: null' hō e' doctor q' e' falsa: sicut et
 sua modalis et hoc e' qz li falsū iclu
 dit negationē et determinat totū di
 ctū: iō d3 sibi assignari vnā de iesse p
 oppositas qñtates. i. pñdicatoria p
 positiōi idicatiue cōrespōdēt illi di
 cto. **C**lā 2^m rñdet: q' aliq' e' pñpositiō
 de simplici iherētia: et est illa in qua
 denotat pñdictū iherere sbo simplr:
 vt i ista hō e' aial: alia vero est modi
 ficata et est illa i q' denotat pñdictum
 modalr iesse sbo: vt est in ista hō ne
 cessario est aial. **E**llia vō e' q' e' partiz
 modalis et partim de inesse: et est illa
 in qua modus modificat partē pñpo
 sitiōis tātiū. s. dictū alicui' pñpōnis: vt
 in ista. **S**ortē currere e' pole et talis
 pñpō pñe non d3 appellari modalis
 simplr sed modalis scdm qd. i. scdm
 partem quontiam in tali pñpositiōe
 solūmō dictū modificat et nō tota pñ
 positiō in qua ponit dictū. **E**x q' se
 quit q' magis ista d3 dici modalis.

Necessario d3 e' qz ista necesse e' deū
 esse ex q' in pñma modificat tota pñpō
 et i 2ª vna ps solū formalit' ergo ad
 argumētū rñdēdo negat añs qz ter
 mini modales nō dicūtur modales
 quia modificet totam pñpositiōēz
 i q' ponūtur: s3 sufficit q' possint mo
 dificare totum dictum alicui' pñpōis.

Sed pñra hoc aliqs possit argue
 re nā li necessario possibilis et pñgē
 ter et aduerbia alioz tñminoz moda
 liū nō vidēt facere pñpōnē modales:
 g' falsū e' q' ista pñpō necessario de' est
 sit simplr modalis t3 pñā et añs pñbat
 qñ si tales tñmini faciēt pñpōnē moda
 le: hoc max' eē i p^o mō: vt igt **I**saia
 pñgulēsis s3 hoc e' f^m g' zc. tenet pñā

air 及^m

cū p^a pte āteceāēnis z scda pbat qm
tales termini aduerbialiter sumpti
nō pnt determinare dictū alicui⁹ p
pōitis nec cōnotāt aliquā passionē
ppōitis: ḡ nō faciūt ppōnē modales
in primo mō. ¶ Rndet ad hoc qda
doctor qd li necessario fac sēsum cō
positū qz cōuertit cū li necesse: nam
oio idē ē dicere necessario hō ē aīal
z necesse ē hō iēz. eē aīal: li aut possi
biliter nō faciūt sēsum cōpositū eo q
nō puertit cū li pole. ¶ Ego āt pū
to fūdamētū ei⁹ esse friuolū qm ad
uerbia istoꝝ terminoꝝ nō dicūt fa
cere sēsum cōpositū: qz puertāt cū se
ipīs nō iālit sumptis s; qz ponūt dif
ferētiā iter modales z suas de iēse
z pp hoc li necessario z li cōingēt
faciunt ppōnes modales: li possibili
ter z li vere z li false nō: qz nō ponūt
talē differētiā imo dicim⁹ qd ppe lo
quēdo li possibiliter nihil facit i p
pōne: nec pprie talis ppō ē expone
da: qm sua expōitio ē nugatoria: nā
dicendo possibiliter tu es z exponē
do sic tu es z pōt esse qd tu sis scūda
exponens est superflua z nihil pōt
vltra primam nisi vellemus dicere
qd li possibiliter conuertatur cum li
contingenter quemadmodum dicit
philosophus in secundo perierne
niarum in capitulo de oppositione
modalium vbi accipit possibile pro
contingens z tunc possibiliter sic sū
ptum bene e faceret sensum compo
situm quemadmodum li contingen
ter: nam li contingenter ponit diffe
rentiam inter modalem z suam de
inesse: nam iste due propositiones
multum differunt contingenter ho
mo est animal: z homo est aīal: nam
pria ē falsa z scda ē va: vt patz. ¶ Ad
ad argumētūz aliē respōdet: negan
do aīis z ad probationem dī qd ta
les termini proprie faciūt sēsum pp^m

in secundo modo cum habeant vim
confidendi et. improprie aut faciunt sen-
sum positum in p^o: et cum dicitur: quod non potest
modificare dictum propositionis respondet: quod
propositione loquendo verum est: sed improprie
potest modificare: quia licet ipsi termini
adverbiales superius non modificent: suffi-
cit tamen quod ipsi nominaliter sumpti modificent:
sicut solemus dicere quod rationalitas quae
est differentia praedicat in quale: quia suum
concretum praedicat in quale similiter et albe-
do cum sit accidens praedicat in quae quia suum
cretum praedicat in quale et ex his infer-
tur talis conclusio tamquam vera. Cuius non possi-
bilis tu non es: tamen contingens est te non esse: li-
cet contingenter tu sis: posito p^o quod tu
sis in mundo tunc per primam per quam contra-
dictorium eius est falsum: ex quo ponit
te non esse: 2^a per suas officinas: et 3^a
per suas exponentes. Cuius 3^m respondetur
negando ans et ad probationem: item ne-
gatur ans et ad probationem dicitur quod aliquid
potest dici destructivum alterius duobus
modis. Uno modo realiter quod est corru-
ptivum sui contrarium sicut dicimus: quod cali-
ditas est destructiva frigiditatis: et ta-
le destructivum non modificat nec facit
propositionem modalem. Alio modo aliquid dicitur de-
structivum quod est negativum vel includit
negativum iuxta sententiam beati Augu-
stini in sua logica dicentis: quod negativum
est tamen malignitatis quod quicquid invenit de-
struit et oppositum inducit: et tales destru-
ctivum potest multum bene modificare per
positionem quemadmodum est in ipso ex
quo includit negationem. Cuius 4^m re-
spondetur negando ans et ad probationem dicitur:
quod regula debet sic intelligi quod termini
modales quoniam totaliter praecedunt aut fi-
naliter subsequuntur faciunt sensum con-
positum dummodo determinent totum di-
ctum propositionis: modo si ipse in dictis propo-
sitionibus licet finaliter subsequatur non
tamen determinat totum dictum: eo quod est pars
ipsius dicti ex quo regitur ab illo verbo

Loclo.

Ad 3^m.

Malig
gnitas
nega, fz
Augu.

Eld 4^m.

Sensus compositi et diuisi.

- Ald 5^m.** infinitiui modi eē. **Ald 5^m** rñdetur cōcedēdo totū arg^m nec hoc ē cōtra p^{mā} regulā: qm̄ p^a regula ē itelligēda q^d arguat^r cū dicto pñtis ipis q^{li} ter nō ē iproposito. **Ald 6^m** rñdet q^d illa pñtia ē bona de mā eo q^d añs ei⁹ ē ipolē et regula itelligit q^d sic arguēdo pñtia non valet de forma.
- Ald 7^m.** **Ald 7^m** rñdet cōcedendo pñctas pñtias nec hoc ē p^{tra} regulā: q^z regula itelligit q^d arguat cū dicto pñtis ipis absq^z ampliatiōe q^d nō ē i^pposito. **Ald 8^m** rñdet negādo añs et ad p^bationē nego itez añs qm̄ in p^a pñā cāu polⁱ posito añs erit vez et pñs falsū: qm̄ posito q^d sortes nūq^z erit: sed bñ poterit eē et disputare tūc talis ppō i^lsto cāu ē v^a. s. pole ē sortē eē hoiez q^d disputabit: vt p^z officiādo et pñs ē falsū: vt p^z resoluēdo relatiuū in et ille. a. d. et suū añs. Sill^r añs scōde pñtie ē vez: vt p^z officiādo et pñs falsū q^z pōit Aldā fuisse papaz
- Ald 9^m.** vt p^z resolutionem relatiui. **Ald 9^m** rñdet pcedendo pñctas pñtias eo q^d aliqua illoz nec sunt in sensu composito nec in sensu diuiso: q^z dictum fuit superius q^d li^z possibiliter et li^z falsum et li^z verū nō faciūt sensuz compositum cuius ratio fuit superⁱ assignata. Et q^z dictum fuit q^d li^z contingenter facit sensum compositum ideo ad illā psequētiā factā in arg^{to} de li^z ptingēter dico q^d illa ē bona de mā et nō de forma: et hoc nō ē p^{tra} regulā. **Ald 10^m** rñdet pcedēdo totū et dico q^d arg^m pcludit nisi eoz reg^a sic limitet q^d arguat iⁿ finis simplici⁹. i. singlarib⁹ cū dictō affirmatiuo quēadmodū nō ē iⁿ dictis psequētis.

Secundus modus.
Arguēdo a sēsu pposito ad sēsu diuissū mediāte

termino hēnte viz p^zūdē di fallit argumentum et c.

Ista est secūda p^s principa^{lis} istius tractatus iⁿ qua declarat qualiter fiat sensus pposit⁹ et diuissus in secūdo mō: et continet tres p^ticulas: nam in p^{mā} declarat qualiter fiat sensus pposit⁹ et diuissus: in 2° mō ac et ponit differētia inter ipos: in 2ª ponitur regule generales: in tertia vō p^{tra} pñctas arguit. Circa p^{mā} pñctulā dⁱ q^d sensus cōpositus et diuissus causat mediātib⁹ terminis potētib⁹ cōfundere cōfunde tātū vel distributiue mobili^r v^l immobili^r diuimodo tales termini nō pnotēt passionē ppōnis nec faciāt appellare formas: vt sunt isti termini. Incipit dⁱ finit: careo: indigeo cū gerūdio: semp: immediate: ab eterno: et his similia: pro cui⁹ nō p^m nō m̄ titia ē intelligēdū: q^d sensus ppositus sit qū termin⁹ cōis pñdit in tali p^opositiōe p^zfuse tātū mobili^r vel immobili^r vel distributiue immobili^r. Sē⁹ sus vero diuissus sit cū talis termin⁹ in tali ppōne nō cōfundit aut distribuit mobili^r respectu tñ eiusdē sinca thegozematis vel equalētis quātum ad determinatiōem alteri⁹ extremi. Exēplū p^mi: ois hō ē aīal que est in sensu ppo⁹ rōne pñcati et ista animal ē ois hō ē sua de sensu diuiso. Exēplū secūdi: tātū hō ē aīal q^d ē in sensu ppo⁹ hec vero hō ē tātū animal nō ē sua de sensu diuiso: licz iⁿ ea ponat idē sinca thegozema cuius rō ē: q^z li^z tātū in ista scda nō distribuit li^z aīal quēadmodū faciebat in p^a: ideo nō sufficit ponere idē sinca thegozema: sed op^z ponere vnū equiualens q^d exerceat eadē vim et iō sua de sensu diuiso erit ista: hō est oē animal.

p^m nō m̄
Sē⁹ cō
posi. de
scriptio
iⁿ 2° mō.
Sē⁹ di.
scrip⁹.
iⁿ 2° mō.

Secundus modus.

8

Exemplū tñj: nā ista ē in sensu ppo-
sito: Necessario oīs hō est aīal. z ista
ē in sensu diuiso: oīs hō necessario ē
aīal: ēt ista icipit oē ens eē: est in sen-
su ppo: z ista oē ens icipit eē: nō ob-
stāte q̄ i vtraq; oēs termini pfūdat
sed q̄ in pma li hō distribuit īmobi-
liter z ī scda mobilr: sūlīr li ens: ideo
vna ē de sensu pposito z alia de sen-
su diuiso. **E**t notāter dixi a pñci-
pio dūmō tales termini nō sint con-
notatiui z ē. vt p hoc differat secūdu
modus a pmo: dixi etiā nō faciētib⁹
appellare formā: vt p hoc differat a
septimo. **E**t siq; diceret q̄ iste parti-
cule sūt supflue: q̄ nō ē icōueniēs q̄
eadē ppo sit in pmo modo z ī scdo di-
uersimode: ēt sit in scdo z in septimo
diuersimode: vt vbi grā: hec ppo ne-
cesse ē hōiem eē aīal ē ī pmo modo:
q̄ dictū determinat a termino mo-
dalit: z ē in scdo mō q̄ li hō cōfundit
cōfūse tāti: z in sēsu diuiso stabit de-
terminate. Similr ista: ego scio ali-
quā ppōne eē verā ē in sensu cōpo-
to in septimo mō rōne appellatiōis for-
me illi⁹ dicti: z ē etiā in sensu pposi-
to ī scdo mō rōne cōfusiōis illius ter-
mini aliquā ppōne: qui termin⁹ ī sua
de sensu diuiso stabit determinate iō
nō opz separare scdm modū a pmo
z a septimo. **E**t ad hoc rñdet q̄ licet
hec opinio sic arguēs sit pbabilis ī
magis cōsonū videt veritati fm mē-
te lñtiber ī ipm separari q̄ nō: qm
lñtiber in exēplificādo nō fecē mē-
tionē de aliqua ppōne existēte in pmo
aut ī septio modo: sed solū de termi-
nis nō pnotatiuis z ē. nec pcernēti-
bus actū mētis z ē. **E**t iā si scds mo-
dus nō separet ab illis: tūc lñtiber
errasset in isto suo tractatu: qm scds
modus eēt cōior z subalternās pmi
z septimū: sed cōiora sūt pmutēda in
doctrina teste Arist. z Comētatore ī

primo phisicoz textu comēti. 57. et
ē 3. phisicoz textu comēti secūdi: g
lñtiber debuisset tractatū suū inci-
pere a secūdo modo: z nō fecit: g er-
rasset. **E**t si pira h argueret sic li
necessario z li pñgēter faciunt sensū
ppositū in pmo modo vt cōiter dī et
etiā faciūt sensū ppo in scdo mō ex
quo hñt vim pfundendi g eadē ppo
de li necessario erit ī pmo modo z ī
scdo. **E**t rñdetur ad hoc: q̄ talia ad-
uerbia pprie faciūt sensū ppo in
scdo mō z nō in pmo: ex quo nō ppe
pnotāt passiōē alicui⁹ ppositiōis
z ad dictū cōe dī: q̄ talia aduerbia fa-
ciūt sensū ppo in pmo mō iprope
sicut iprope dicitur cōnotare z sic
p3 solutio. **E**t intelligēdū scdo q̄ du-
plex ē differētia iter sensū ppo z di-
uisū in isto scdo mō. **E**t prima ē qm
ppositio de sēsu diuiso ad hoc q̄ sit
vera regit uerificatiōē in supposi-
tis termini cōis cū descēsu copulati-
uo vel disiunctiuo. **E**t ppo vō de sē-
su ppo nō: q̄ vterq; descēsus sibi re-
pugnat. **E**xemplū pmi: q̄libet ens i-
cipit eē: sub tali subiecto licet descen-
dere copulatiue: vt p3: sed in ista i-
cipit quolibet ens eē: sub ei⁹ subiecto
nullo mō licet descendere. **E**xem-
plū scdi: nā ī ista aliqd ens icipit eē:
ad hoc q̄ sit vera regit q̄ sub eius
subiecto liceat descēdere disiunctiue
sed in sua de sensu ppo sub ei⁹ sub-
iecto nullo mō licet descēdē. **E**t se-
cūda differētia ē: qm ppo de sēsu cō-
posito vt plurimū pbāda est rōe ter-
mini pfundētis: sed sua de sensu di-
uiso nō: vbi grā: in ista ppōne semp
fuit aliqs hō: pdicta ppo ē pbāda rō-
ne de li semp q̄ ē terminus pfusiuis
sed sua de sensu diuiso non est pban-
da sic: vt p3 ex logica.

Istis visis ponit vna regula ge-
neralis. s. q̄ ē ista. **E**t Arg⁹ a

Rn.

p^o phi.
text. co.
57. z. 3.
phi. tex.
co. 2.
obictio

Rn.

2^m no^m

duplex
dīa in h
mō iter
sen. cō. z
di.
p^a dīa.

2ª dīa.

r^o gñat.

Sensus compositi et diuisi.

sensu pposito ad sensum diuisum; aut
econtra in isto scdo modo nō valet cō
sequētia; pbatur regula dupliciter.
¶ Primo rōne differētie supi⁹ assi
gnate. ¶ Scdo vero exēplariter sic:
¶ Tu incipis ptransire aliquā ptē. a. spa
tij ergo aliquā ptē. a. spatij incipis per
transire: ista pntia nō valet nā cāu po
sibili pōito aīs erit vez et pns falsū:
vnde ponamus q. a. spatij sit vnum
spatij pedale qd ptransibit a te in ho
ra futura adequate cuius instās pns
sit pmi instans in quo incipias ptransi
re p remotionez de pnti: tunc pz in
isto casu q. aīs ē vez: qz nūc nō per
transis aliquā ptē. a. spatij: et imediate
post hoc istās qd ē pns ptransibis ali
quā p. a. spatij: ergo et ē. et pntia cum
maiori eo q. i hoc instanti nō moue
ris sup. a. spatio p casuz: et minor pz p
exponētes d li imediate: et q. pns sit
falsū pbaf: qm cū li aliquā ptē i pnte
supponat determinate et hēat verifi
cari p vna: sit ergo illa. b. et arguitur
q. b. nō incipis ptransire qda opposi
tū. f. b. incipis ptransire ista ē falsa: qz 2^a
et exponēs ē falsa. f. et imediate post
hoc ptransibis. b. qm scda exponēs de
li imediate ē falsa. f. et nullū erit istās
post hoc qn iter illud et hoc ptransi
bis. b. vt pz intelligenti. Itē nō seqf
incipit oē ens eē: g oē ens incipit eē
Semp fuit aliqs hō: g aliqs hō fuit
sēp: Definit eē qdlibet ens: g quoli
bet ens definit eē. Incipit eē aliqua
pars hui⁹ hore: ergo aliqua ps hui⁹
hore incipit eē nam in oib⁹ istis aīs
ē vez et pns falsū: vt pz itelligēti ma
teriam: itē nō sequit. Incipit aliqua
ps hui⁹ spatij eē ptransita: g aliq pars
hui⁹ spatij icit eē ptransita: pōito casu
q. a. mobile incipiat moueri super. b.
spatio p remotionē de pnti: fillr non
sequitur. Incipis videre aliquā ptē
. a. magnitudinis: ergo aliquā ptē. a.

magnitudinis incipis videre: pposito
eniz q. a. sit vna magnitudo tibi to
taliter occulta et q. incipiat tibi mani
festari ppartē ante ptē in infinitū: ita
q. prius hec medietas qz totū: et pus
medietas medietatis: et sic in infinitū:
tunc eni i isto casu aīs ē vez et pns
falsuz: et nō sequit. Incipit esse ali
qd istās futuz: ergo aliqd istās futu
rū incipit eē aīs eniz ē vez exponen
do p remotionē de pnti et pns falsuz
qz nullū erit istās futuz qd erit ime
diate post hoc eo q. nulla istātia sūt
nec erūt imediata: etiā nō seqf cū ter
mino cōi distributo vnde nō valet.
¶ Tu incipis scire oēm ppōnē: g oēz
ppōnē incipis scire pposito eni q. nūc
sint decē ppōnes quaz nouē sciuisti
et scies: decimā vō nūc pmo scias: et
nō sint alie ppōnes i mūdo tūc i isto
casu aīs ē vez et pseqns falsum. Si
milit cū isto vbo definit: nō v3 pns:
vnde non seqtur. ¶ Tu definit per
transire aliquā ptē. a. spatij ergo ali
quā pte. a. spatij. definit ptransire: po
sito. n. q. nūc scis in vltimo istāti ho
re pterite i qua adequate ptransueris
. a. spatij et nūc definis moueri p re
motionē de pnti tūc pz q. antece
dēs ē vez et pseqns falsū: nec seqtur
Definit eē aliqua pars pportionalis
huius hore: ergo aliqua pars ppor
tionalis hui⁹ hore definit eē: antece
dens. n. est vez exponendo antece
dens p remotionē de pnti et pseqns
est falsū: vt pz dato q. p li hui⁹ demō
stret hora pterita: diuisa i ptes ppor
tionales minorib⁹ terminatis versus
istans psens: nec sequitur. Definis
videre aliquā ptē. a. g aliquā pte. a.
definis videre pposito. n. q. i pncipio
hore pterite videbas totū. a. sineathe
gorematicē: et ita hora fuerit diuisa i
ptes pportionales et eodē mō ipsuz
. a. minorib⁹ terminatis ad istās pns

z q in pma parte pportionali: pma ps pportionalis. a. definit videri a te z in scda secūda z sic i infinitū tūc pz i isto casu qz aīis est vez z pīs falsuz.

cōclōes **scq̄ntes** **ex supi** **dictis.** **p^a pclō.** **Et** ex his possumus elicere istas pclōnes: quaz pma ē ista: sortes definit scire decēz ppōnes z plato quatuor z tūc fortēs nō definit scire plures qz plato pōito casu qz sortes sciverit cōtinue ante hoc instans decēz ppositiōes z nūc p^a vnā definit scire p remotiōēz de pnti tūc pz p^a ps pclōnis. **C** Similis casus ponatur de Platone. s. qz pntine aī hoc sciebat qtuor ppōnes z nō pmo vnā definit scire p remotiōē de pnti z tūc pz scda pars cōclūsiōis: tertia vō pbat: qm̄ sortes nūc scit plures ppōnes qz plato: z imēdiate aī hoc sciebat plures qz plato: z enīz imēdiate post hoc sciet plures qz plato. g non definit scire plures ppōnes qz plato tenet consequentia per vnam regulam generalem que talis est.

r^a gīal. **C** Quando res est talis z imēdiate ante hoc fuit talis z imēdiate post hoc erit talis illa non incipit nec definit eē talis.

C Nec valet hoc argumentū: sortes definit scire decē: ergo decē definit sciri a sorte: nam aīis ē verū i casu i sup̄riori z pīs ē falsū fm̄ libētisberū i caput^o de incipit z definit: nā qm̄ termin⁹ pluralis numeri regit a pte aī a tali vbo incipit vel definit regit verificationē p quolibet supposito de pte z seorsuz accepto: z iō talis ppō s. decē definit sciri a sorte significat qz qlibet illaz definit sciri a sorte qz ē falsum in casu. **C** Scda pclūsiō fortēs definit scire quālibet ppōnē quā

ipse sciuit: z tūc nō definit scire aliquā ppositionē quā ipse sciuit: imo tātūz vnā ppositionē definit scire probat conclusio exponendo pma ptez z secundaz. in casu piori p remotiōnē de pnti: vt pz intūēti similiter et tertia pars pz per suas exponentes ratione note exclusiue: z ad hāc regulam reducit illd qz cōter solet dici qz a termino stāte p fūse tātum ad eundem stāte determinate respectu eiusdē sincathegorematis vel equalitatis pntia nō valet: vt vbi grā: nō sequit^r oīs hō hēt caput: g caput hō oīs hō ab eterno fuit aliqs hō g aliqs hō ab eterno fuit: z sic de singulis.

Contra pdicta arguit^r: nā oēs iste pntie dicūt eē bone vz. incipit hō eē aīal: g hō incipit eē aīal. incipit aliqs hō eē: g aliqs hō incipit eē tānū aīal ē hō: g aīal ē tantūz hō: qz nō pōt esse ita sicut significat p aīcedētia eaz quin scit: ita sic significat p pntia: vt pz ē ista alia pntia ē bona imēdiate aī istās qz ē pīs. a. fuit vez g. a. imēdiate aī istās: qz est pīs fuit vez: posito qz hora pterita fuerit diuisas i ptes pportionales minoribus terminatis versus finē: z qz i qlibet pte pari. a. fuit vez: z i qlibet pte ipari. a. fuit falsū tūc pz i isto casu: qz nō pōt eē ita sicut adequate significatur p aīis qm̄ sit ita sicut significat per pīs ergo zē. itē ista alia pntia ē bona ego sum maior te vno pedali: ergo vno pedali ego sum maior te: z consequentia: qz si sum maior te vno pedali videt^r qz aliqs sit excessus determinatus per quem te excedā. Itē sequit^r lapis indiget oculo ad videndum: ergo oculo indiget lapis ad videndum.

Ad hec omnia respōdet z dic^r cū qz due pme pntie

p^a pntia.

2^a pntia.

3^a pntia.

4^a pntia.

5^a pntia.

6^a pntia.

7^a pntia.

8^a pntia.

9^a pntia.

10^a pntia.

Sensus compositi et diuisi.

sunt bone de materia eo quod antecedens in utraque est ipse non tamen sunt formales nec de forma quoniam casu poliposito ad imaginationem animi in utraque erit verum et prius falsum: ut posito quod nunc nullus homo sit in mundo: et hora futura sit diuisa in tres proportionales proportionatione duplici minoribus terminatis versus instantis prius et quod in qualibet parte proportionali deus producat unum hominem tunc statim isto casu utriusque consequente animus est verum exponendo licet incipit per remotionem de prius et prius est finis ab eo in tali casu. Ad tertiam consequentiam dico: quod illa est bona et formalis: non tamen ibi arguitur per regulam eo quod consequens non est sua de sensu diuiso cum licet tantum in consequente non distribuat illi terminum homo quem distribuebat in antecedente: ideo sua de sensu diuiso est ista aialis est omnis homo et arguendo ad istam consequentiam non valet: ut patet et quod prima consequentia fuerit bona et formalis probatur deducendo eam de primo ad ultimum sic tantum aialis est homo: ergo aialis est homo: tenet consequentia ab exposita ad unam suam exponendum: et ultra: aialis est homo ergo aialis est tantum homo: et consequentia a convertibili ad convertibile: per quod sit talis regula generalis: quod omnis propositio affirmatiua cuius nota exclusio precedit predicatum et sit posita post subiectum conuertitur cum seipsa absque nota exclusiua regula patet discurrendo per omnes et tunc de primo ad ultimum bene sequitur tantum aialis est homo: ergo aialis est tantum homo. Ad quartam consequentiam dico: quod illa est bona, nec ibi arguitur contra regulam quoniam talis propositio: nec est in sensu propositio: nec in sensu diuiso cum sit de terminis singularibus qui nullo modo possunt confundi: et ex consequenti in talibus terminis non fit sensus compositus. Ad quintam negatur: quod illa consequentia sit bona: et dicitur

quod antecedens illi est verum in casu poliposito et consequens falsum ex quo in consequente licet uno pedali stat determinate: et quocumque pedali signato per quem ego sum maior te potero signare aliud per quem sum maior te quoniam si tu signabis unum pedale ex parte superiori ego signabo aliud ex parte inferiori et cetera. Ad ultimum dico: quod illa consequentia est bona de materia et non de forma eo quod animus eius est impossibile: quod significat quod lapis est et est apud naturam ad videndum: et si dicitur videre oportet ut habeat oculos: ubi licet oportet determinat totam conditionalem et non consequens et cum una pars huius significati sit impossibile sed similis consequentia in alijs terminis non tenet quoniam non sequitur: homo indiget oculo ad videndum: ergo oculo homo indiget ad videndum: ut ex se patet.

Tertius modus.

Item respectu terminorum relatiuorum non valet consequentia et cetera.

Ista est tertia pars principalis huius tractatus: in qua declaratur quod licet fiat sensus compositus et diuisus in duo modos: et diuiditur in tres particulas: nam in prima declaratur quod licet causetur sensus compositus et diuisus in isto modo ac etiam ponitur differentia inter sensum compositum et diuisum. In secunda ponitur regula generales. In tertia vero arguitur contra predicta.

Circa primam particulam est intelligendum quod tertius modus compositiois et diuisionis causatur mediatis terminis relatiuis grammaticibus: ut sunt ista relatiua, qui que quod ille illa illud. Pro cuius notitia premitur: primo quod sensus compositus in isto termino modo causatur quando relatiui: quod que

Ad 6^{am}

Ad 3^{am}

ad 4^{am}

Ad 5^{am}

no^m p^m

quod: ponitur i eadē cathēgorica cuz suo ātecedēte: z nō licz resolūere ipz in et: z ille illa illud: vt verbi grētia: ois hō q ē iust⁹ est virtuosus: sensus vero diuisus fit quādo tale relatiuū predictē prepositionis est actu reso- lutū vlt^r pōt resolui in et: z ille illa il- lud: exēplū primi. Omnis hō est iu- stus z ille ē virtuosus. Exēplū secūdi: Ois hō ē iust⁹ q ē virtuosus.

no^m 2^m
Dīa i
ter sen.
pp^m z
di. i isto
3° mō.

Premittitur secūdo q^d differentia ē inter sensū compositū z diuisū: qm̄ relatiuū i sensu composito semp sup- ponit sicut suū antecedens: in sensu vero diuiso non semp sic supponit: z hec est dīa vniuersalis inter sen- sūz compositū z diuisū in isto tertio modo: sub qua multo plures specia- les continent^r quas declarabim⁹ in regulis subsequētibz z qm̄ multis modis cōtingit: vt relatiuū positū in eadē cathēgorica: cū suo anteceden- te nō liceat resolūere ipm̄ in et: z ille illa illud: ea propter p clarioz^r noti- tia sex regulas ponemus quarūz pri- ma est ista.

p^a reg^a

Cum relatiuū in eadē cathēgo- rica cū suo antecedente refert antecedēs stās cōfuse tātm̄ mo- biliter vel imobiliter tūc talis pro- positio est in sensu composito in isto modo: z tale relatiuū nullo mō licet resolūere: vt verbi gratia: omnis hō est animal: qd est rationale. Etā ista necessario: homo ē aīal qd est rōna- le: sua vero de sensu diuiso ē pposi- tio in qua relatiuū ē actu resolūtū: vt ista: omnis homo ē aīal: z illud ē ra- tionale. sīr dicatur d illa necessario homo ē aīal: z illud ē rōnale. Unde circa istā regulā p^ma: dīa est inter sensū pposito z diuisū duplex. P^ma qm̄ relatiuū in sensu pposito suppo- nit sicut suū aīis: z refert ipm̄ absolu-

duplex
dīa int
se. pp^m.
z di. in
ista p^a
regula.

te. i. in ordine ad totā p^onē: z in sen- su diuiso supponit determinate z in ordine ad totā p^ositionē. Secūda dīa ē qm̄ sub relatiuō in sensu com- posito nō licet descēdere distīctue: z in sensu diuiso sic: z propter istas differētiās: arguēdo a sensu pposito ad sēsz diuisū secūdu istā p^ma regu- lā p^ma nō valet d forma: probat^r hoc dupliciter. Primo ex differētijs assi- gnatis. Secūdo exēplariter sic qz nō segtur. Promitto tibi denariū quez tibi pmitto: ergo pmitto tibi dena- riū: z illū tibi pmitto. necessario hō ē aīal qd est rōnale: ergo necessario hō ē aīal z illud est rōnale.

Secunda

regula q^d tūc sē- sus cōposit⁹ fit cū hoc relatiuō q que qd qm̄ media- te additur aīis distributo: ita q^d iter ipm̄ relatiuūz z terminū distributūz nō mediet vbiū: p^mipale z talis pro- positio fit affirmatiua: vt verbi grā: ois hō q est alb⁹ currit. Sēsz vō di- uisus fit qm̄ tale relatiuū ē actu reso- lutū: aut qm̄ iter relatiuū z aīis distri- butū mediat verbū p^mipale. Exē- plū primi (vt dicēdo) ois homo est albus z ille currit. Exēplum secū- di: vt omnis homo est albus qui cur- rit: z iuxta istam regulam differētia est inter sensum compositum z diui- sum qm̄ maior distributio est in pro- positioe de sensu diuiso respectu an- tecedētis qz in ppositione de sensu composito quoniam in tali p^onē d sēsz p^o nō distribuit li hō absolu- te p oib⁹ hoib⁹: s; tātm̄ p hoib⁹ al- bis rōne restrictiois illi⁹ relatiui qui cū tali adiectiuo albus: z hoc scdm̄ viā cōmunē: s; oppositū hui⁹ sentiat Petrus de mantua in capitulo d re- latiuis: in sensu vō diuiso distribuit li hō p oib⁹ hoib⁹: z ideo i sēsz p^o tale relatiuum non est resolubile in

2^a reg^a.

dīa int
se. ppo.
z di. in
ista 2^a.
regula.

Sensus compositi et diuisi.

sensu vero diuiso aut est actu resolu-
tu aut est resoluibile: et propter huius-
modi differentiam arguendo a sensu co-
posito ad sensum diuisum in ista secunda re-
gula consequentia non valet: probatur hoc
dupliciter: primo ratione differentie assi-
gnate: secundo inductiue: unde non seg-
uitur: omnis homo qui est albus currit: ergo omnis
homo currit: et ille est albus: nam cum possibi-
li posito animus erit verum et prius falsum:
ut posito quod omnis homo albus currat
et nigri sedeat: tunc non sequitur: omnis pro-
positio cuius contradictorium est verum est
falsa: ergo omnis propositio est falsa: cuius
contradictorium est verum cum animus eius sit ve-
rum: ut per suas exponentes: et prius sit
falsum: cum liceat resolvere relatiuum in:
et ille illa illud: et sic dictum prius egpol-
let vni copulatiue: videlicet ista: omnis
propositio est falsa: et illius contradictorium
est verum cuius copulatiue: prima pars est fal-
sa: tunc non sequitur omnis propositio cuius animus est
impossibile est bona: ergo omnis propositio est bona
cuius animus est impossibile pro eadem causa. Si
militer non sequitur: tu differis ab homine qui est
rome: ergo tu differis ab homine: et ille
est rome: et sic de singulis.

3^aregla

Tertia regula: sensus composi-
tus sit et in isto tertio
modo cum relatiuum ponitur in eadem cathe-
gorica cum suo ante: et verbum princi-
pale in tali propositione negatur: sensus vero
diuisus sit cum relatiuum actualiter est
resolutum. Exemplum primum chimera que
currit non mouetur. Exemplum secundum
chimera currit: et ipsa non mouetur ex
quo sequitur: quod arguendo a sensu positi-
to ad sensum diuisum propositio non valet
de forma: probatur hoc dupliciter: primo per
regulam generale que est quod ex negati-
ua non sequitur affirmatiua: secundo ex-
emplariter: unde non sequitur: tu non es homo
qui es fur: ergo tu non es homo et ille est
fur: et multa his similia adduci pos-
sent que causa breuitatis omitto.

Quarta regula est: quod sit sensus 4^areg^a
compositus in isto ter-
tio modo cum in propositione ponitur relati-
uum: quod cum termino potest stare cathe-
gorematice et syncategorematice:
ut sunt isti termini infinitus. a. m. totus
a. m. dummodo precedat talis terminus
totam propositionem et stet sint cathego-
matice diuisus vero cum relatiuum actu
resoluitur vel est actu resolutum: ut ver-
bi gratia: infinitas partes habet hoc pe-
dale equales non coincidentes que sunt
partes eius: sua vero de sensu diuiso
est hec infinitas partes habet hoc pe-
dale equales non coincidentes et ille sunt
partes eius. Unde differentia est inter
sensem compositum et diuisum secundum istam
regulam quam relatiuum in sensu composito
supponit confusum sicut sunt animus: et refert
ipsum cum tali termino stare syncathe-
goremate: sed in sensu diuiso suppo-
nit determinate: et replicat animus cum ta-
li termino stare cathegorematice: et
ex hoc sequitur: quod arguendo a sensu co-
posito ad diuisum per istam regulam: propositio
non valet: probatur primo per differentias
assignatas: probatur etiam per exemplum ille
tribuitur: unde non sequitur: infinitas partes
habet hoc pedale equale non coincidentes que
sunt partes eius: ergo infinitas partes habet
hoc pedale equales non coincidentes et il-
le sunt partes eius: nam antecedens est
verum: quod probatur: quia duas me-
dietales habet hoc pedale equales non
coincidentes que sunt partes eius: tres ter-
tias habet hoc pedale equales non
coincidentes que sunt partes eius: qua-
tuor quartas: quinque quintas: decem
decimas: mille millesimas: et sic in in-
finitum ergo et c. consequens vero est
falsum: quoniam est vna copulatiua
cuius secunda pars principalis est
falsa: quia significat quod ille infinite partes
illius pedalis equales non communican-
tes sunt partes eius: et hoc est falsum:

no^a

1^a reg^a
2^a reg^a
3^a reg^a
4^a reg^a

110^m.

quia est sensus qⁱ ille partes caren-
tes p^rincipio z fine sunt ptes illius pe-
dalis ex quo li infinite stat cathegore-
matices modo mille sunt ptes illius
pedalis que careat p^rincipio z fine:
pro quo est notadū. qⁱ ille ptes dicū^t
cōmunicātes qⁱ sic se h^{ab}ent qⁱ vna ē ps
alterius: vel alig^d vni⁹ ē ps alterius:
vel ābe sūt partes vnius tertij: vñ si
accipiat vñū pedale: z designet i eo
due medietates: tres tertie: z quatuor
quartes: tunc p^rima quarta z p^rima me-
dietas sūt ptes cōicātes qⁱ vna ē ps
alterius. Exēplū secūdi: si accipiant
due tertie pro vna pte: z secūdo me-
dietas pro alia pte. Exēplū tertij si ac-
cipiatur vna tertia ps illi⁹ pedalis:
z vna quarta eiusdē: ptes vō nō cōi-
cātes sūt ille que se h^{ab}ent opposito mō-
do. s. qⁱ vna nō ē ps alteri⁹ nec alig^d vni-
us est pars alterius: nec ābe sunt par-
tes alicuius tertij: vt vbi grāta: due
medietates alicuius quarti tres ter-
tie: z sic de singulis.

5^a reg^a.
d^ria inf
sē. p^r. z
di. i ista
a reg^a

Quinta regula ē: qⁱ fit sensus
p^rposit⁹ cū in propo-
sitiōe ponit⁹ relatiū qui p^rcedēte ter-
mino modalī faciente eam de sensu
cōposito. Diuisus vō cū terminus
modalis facit eā de sēsu diuiso rela-
tiū tamen referente aⁿs nō cōfusi⁹
a tali termino modalī vel quādo re-
latiū est actus resolutū. Exēplū p^ri-
mi possibile est hominem esse aīal qⁱ
est parīsus. Exēplū secūdi ho-
minem possibile est esse animal qui
est parīsus. Exēplū tertij possi-
bile est hominem esse animal: z ille
est parīsus: vnde duplex differentia
est inter sensum cōpositū z diuisum
in ista regula: quoniam in sensu cō-
posito relatiūz semp supponit eo-
dem modo sicut suū antecedens:
in sensu vero diuiso non semper sic
supponit: secūda differentia est quo-

niam relatiū in sensu cōposito
ampliatur quemadmodum suū an-
tecedens: in sensu vero diuiso non
sic ampliatur ex quo sequitur: qⁱ ar-
guendo a sensu cōposito ad diui-
sum: affirmatiue: aut econtra negati-
ue consequentia nō valet: probatur
p^rimo per differentias assignatas:
probatur secūdo inductiue: vnde
non sequitur. possibile est te esse ho-
minem qui est parīsus: ergo possibi-
le est te esse hominem z ille est parī-
sus. vnde posito casu qⁱ tu nō sis pa-
rīsus: tunc antecedens est verum: et
consequens falsum: vt patet etiāz nō
sequitur. possibile est qⁱ antixps sit
homo qui est: ergo possibile ē qⁱ an-
tixps sit homo: z ille est necessario
homo est animal qⁱ est rationale: er-
go necessario homo est animal: z il-
lud est rationale: nam in vtraq^{ue} an-
tecedēs est verū z p^rsequens falsū:
vt patet. Et si diceretur qⁱ ista reg^a
continetur sub p^ria ex quo termin⁹
modalis habet vim cōfundendi z p^r
consequens facit sensum cōpositū
simul cum relatiū scdm p^rimam re-
gulam: ergo ista quita est superflua.
Ad hoc respōdet negādo p^rntā: vñ
licet terminus modalis: qñ cōfudit
aⁿs: z relatiūz faciat sensū cōpositū
scdm p^rimā regulā: tñ aliqñ facit sēsu
cōpositū cū relatiū: z nō confundit
neq^{ue} antecedēs: neq^{ue} relatiū (z hoc)
qñ aⁿs est terminus dīscer⁹: vt p^r in
exēplis superi⁹ positis: z tūc nō facit
sēsu cōpositū scdm p^rimā regulā: iō
p^rueniēs fuit assignare istaz qntaz.

objectō

Rn.

Sexta regula est qⁱ fit sensus
cōpositus cū tali deter-
minatione ita erit ita: fuit seu aliqū-
do erit ita: aliqñ fuit ita: z tali relati-
uō qui que quod posito in eadez ca-
thegorica cū suo aⁿcedēte z tali de-
terminatiōe p^recedente: vt vbi grā:

6ª reg^a.
D^ria it
sē. p^r. z
di. i ista
6ª reg^a

B 3

Sensus compositi et diuisi.

aliquādo erit ita q tu es homo qui est rome: diuissus vero fit cū nō ponitur talis determinatio: sed accipitur propositio categorica de vbo principali eiusdēz tēporis cūz vbo illius determinatiōis: vt (vbi grā) Tu eris hō qui ē rome ex quo sequit nō valere arg^m a sensu pposito ad sensuz diuissum qm diuersi sensus p ipsos i portantur vnde nō sequit aliqui erit ita q tu es hō qui ē Rome ergo tu eris hō qui ē rome nā casu possibili posito aūs erit verū et pns falsum: vt posito q nūc nō sis rome: s; hinc ad annumeris Rome.

2^a regu
las supi
us posi
tas ar.
et p^o 2^a
pimam.

Contra predicta arguit et p^o tra primam regulā nā ista pntia ē bona. Dis hō est aīal q ē rōale ergo oīs homo ē animal et illud est rōnale q probatur quia si ista non foret bona hoc maxie esset quia aūs esse verum et psequens falsum s; probō q consequens fit vez quemadmodū et aūs quonā pns ē vna copulatiua cuius prima pars ē vniuersalis cuius quelibet singula ris est vera cū secunda parte illi^o copulatiue ergo illa vniuersalis est vera cū secunda parte illius copulatiue et psequentia et aūs probatur nā iste sunt singulares illius vniuersa lis que sunt vere cū secunda parte. s. iste hō est animal et illud est rationa le et iste homo est animal et istud est rationale: et sic de singulis: ergo oēs singulares illi^o vniuersalis sūt vere cūz secunda parte: et per cōsequens talis vniuersalis est vera cū secūda parte: ergo pma psequentia fuit bōa: et ex psequēti regula prima fuit falsa etiā ista cōsequētia est bona omnis sol est sol qui lucet: ergo omnis sol ē sol: et ille lucet: et tamen hic arguitur per regulam: ergo prima regula est falsa.

Contra secūda regulam arguitur sic: nā ista cō sequentia est bona. vterq; illoz qui est sortēs currit: ergo vterq; illoz currit: et ille est sortēs: et tamē argui tur per regulam: ergo regula falsa: tenet psequentia et antecedēs proba tur: quonā antecedēs illius cōsequē tie est ita bene impossibile quemad modū et psequens quonā relatiuūz qui positum in eo refert antecedens distributum: videlicet illū terminūz homo inclusum in li illoz et cum li vterq; sit partituum duozū sequitur q illud relatiuūz qui stet pro duob^o qui sunt sortēs: et per consequēs po nit q sunt duo hoīes q sunt sortēs q ē impossibile. et tra lletis bēz in qrio argumēto primi sophismatis. Item ista pntia ē bona. oīs ppositio cui^o cō tradictoriū ē vez ē falsa: ergo oīs ppositio est falsa: cui^o tradictoriū est verū: et tamē arguit p regulā: g zē. 13 pntia et aūs pbat: nā si talis pntia nō foret bona: hoc maxime esset: qz aūs ei^o esset vez: et pns falsū: sed pbo q pns est vez quemadmodū et aūs: nam exponētes illi^o pntis sunt vē: qm pri ma est vera: vt pz similr et secūda ex ponēs est vera q probō: nā cōtradi ctoziū eius ē falsū: ergo ista est vera et pntia et aūs pbat: nā sūt cōtradicto riū ē hoc. s. aliqua ē ppositio q nō est falsa: cui^o cōtradiictoriū ē verū et ista ē falsa: qz pbatur resoluēdo li cuius: ex quo supponit determinate sicut sūt aūs: et resoluet in istaz copulati uā falsaz. s. aliq ē ppō que nō est falsa et illius cōtradiictoriū est verū.

Contra tertiā regulā argui tur: nā ista pntia ē bona. chymera que ē nō intelligitur: ergo chymera est et ipsa non intelligit et tamen arguitur per regulam: g zē. tenet pntia et antecedēs pbat: nā scōz

Ar^o 2°.
2^a 2^a am.
regulā.

Ar^o 3°.
2^a 3^a am.
regulā.

vias Mentisberi antecedens eius est ipse eo qd ponit scdm ips in capitulo de relativis chymeram esse qd est impossibile.

Ar^r 4° 2^a 4^{am} regula. **Contra** quarta regulā arguitur: naz ista pntia est bona. Sortes habet infinitas ptes eqles nō cōcates que sūt ptes sortis: g sortis hz infinitas ptes zc. z ille sunt ptes sortis z tamē arguit p regulam ergo zc. 13 pntia z aīis pbat: nā in dicta psequētia illd relativū refert aīis tā in aīte qz in pntie cū illo termino infinitas stante categorizemate: z p pntis nulla ē diuersitas iter tales ppositiones respectu relatiui ē i dicta pntia tā aīis qz pntis est impossibile.

Ar^r 5° 2^a 5^{am} regula. **Contra** qntā regulā arguit sic: nā ista pntia ē bōa pōt eē qd antiyps sit hō q ē: g pōt esse qd antiyps sit homo: z ille ē z tū arguit p regulā: g zc. 13 pntia z aīis probat: z arguo sic: ista pntia ē bona. f. antiyps ē homo q ē: ergo antiyps ē hō z ille ē z aīis eius est possibile: ergo eius pntis ē possibile: sed pntis eius significat qd antiyps ē hō z ille ē: ergo possibile ē qd antiyps sit hō: z ille est oēs iste pntie sunt bone z aīis pntis ē verū: ergo vltimū pntis ē verū: sed vltimū pntis est pntis prime pntie i qua arguebat ptra regulā: g tale pntis est verū quēadmodū z antecedens.

Ar^r 6° 2^a 6^{am} regula. **Contra** sextā z vltimā regulā: arguit sic: ista consequētia est bona aliquādo erit ita: q tu eris hō q ptransibit. b. pontē: ergo tu eris homo qui pertransibit. b. pontem z tamen arguitur per regulā: ergo zc. tenet psequētia z antecedēs probatur quoniam non videtur modus per quez talis consequētia possit falsificari zc.

Ad p^m 2^a 6^{am} regula. **Ad hec** argumēta respondet z primo ad p^m ne-

gatur qd illa consequentia sit bona z cū pbat qd illud pntis sit verū negatur z vlteri^o nego qd qlibet singularis illius vniuersalis sit vera: cū secūda pte illi^o copulatiue: z ad pbatio nē negat qd illa ppositio de relatiuo sumpta cū illis singularib^o sit secūda pars illius copulatiue q erat pntis z hoc ppter variationē relatiui: qm li illud in secunda parte copulatiue refert illuz terminū aīal i ordine ad totā cōpositionē: z tā tū valet li illud quātū hoc cōplexū illud aīal quod ē omnis homo: sed cū predictis singularibus non tantū valet: vt p3 g zc.

Ad secundū dicit qd illa pntia ē bona de mā seu gtra terminorū: z hoc nō ē ptra regulā: z ad aliud argumētū cōtra secūda regulā rīdef negādo aīis z ad pbatio nē negat qd aīis et^o sit impossibile: z ad pbatio nē dī qd illd relativū qui distribuit quēadmodū et ille terminus hō inclusus in li illoz z nō verificat ille termin^o hō distribut^o nisi pro vno illoz: propter restrictionem factam a relatiuo cū sua cōpositione zc. z ex hoc sequit correlative qd aliqs termin^o supponit cōfuse distributiue mobili: z talis terminus hēt multa supposita: z tū non verificatur nisi pro vno: vt p3 in antecedente superius posito: z qd dicta psequētia nō sit bona: pbat sic: naz posito qd per li illoz demonstrēt sortes z pld z sortis currat z plato nō: tunc in isto casu antecedens est verū qd probat: quia exponitur sic: alter illoz qui est sortis currat: z non est alter illoz qui est sortis quin ille currat g zc. z pntis dicte pntie ē falsū: f. vterqz illoz currat z ille est sortis qm ponit qd tā sortis quā plato currat: z qd vterqz illoz est sortis qd ē falsū: z sic patet solutio.

Ad 2^m 2^a 2^{am} regula.

Sensus compositi et diuisi.

Ad 4^m.
2^a 4^{am}.
regulā.

Ad quartum responde-
tur nega-
do antecedens et ad probationē dicif
q^d psequens est falsum: et ad proba-
tionem negatur q^d secunda exponēs
sit vera: et ad probationē nego q^d con-
tradictoriū eius sit falsū: et ad proba-
tionē negatur q^d illa debeat resolui
in copulatiuā predictā: eo q^d li cui⁹
nō refert subiectum illius indefini-
te absolute: sed refert in eodem ad li
falsa: q^d est terminus distributus a li
nō quēadmodū facit in pria vniuer-
sali: et sic patet solutio.

consequentia: et postea cui⁹ arguitur
cōsequens est possibile et significat
adequate q^d antixps est homo et ille
ē ergo possibile ē q^d antixps sit ho-
mo: et ille est: distingo istā pñtia: nā
ille terminus possibile aut determi-
nat totū pñs. illā copulatiuā et ē
sensus: q^d illa copulatiua. s. antixps ē
hō et ille est possibilis: et tūc est pro-
banda more categorico et non hy-
pothetico: et tūc dicta pñtia est bona
et hoc non ē contra regulā: q^d quan-
do arguitur scd³ regulā termini mo-
dalis in sensu diuiso ratione relati-
ui resoluti nō determināt totam co-
pulatiuā: sed solum vnam partem
si autem li possibile in vltima conse-
quentia determinat solum vnā ptes
tūc talis consequentia non valet:
et sic patet solutio.

Ad 5^m.
2^a 5^{am}.
regulā.

Ad quintum responde-
tur nega-
do illam cōsequentia ē bonā d³ for-
ma: et ad probationē dico scd^m viā
lidentisberti in capitulo de relatiuis:
q^d illa est bona d³ materia ex quo an-
tecedēs ei⁹ est impole: q^d ponit chy-
merā esse: Scd^m tamē viā cōmunez
illa pñtia nec est bona de forma nec
de materia nec ātecedēs eius est im-
possibile inmo ē vna ppositio pure
negatiua que nihil ponit inesse pro
quo est notandū: q^d relatiuū positū
in eadē categorica negatiua ē reso-
lubile in notā disiunctiua vel: et non
per notam copulatiuā. et.

Ad vltimū argumētū re-
spondetur cō-
cedendo dictam consequentia et ne-
go q^d arguatur per regulam quoniā
regulā ē sic intelligēda: q^d arguendo
a sēu cōposito cuius sua de inesse re-
quirit istās pro sui verificatione ad
sēsum diuisū consequentia non valet
modo non arguitur sic in pposito.

Mo^m.

Ad 6^m.
2^a 6^{am}.
regulā.
Mo^m.

Ad sextum responde^r: q^d
illa psequētia
est bona et nego q^d arguat^r p regulā
pro quo ē notādū: q^d tūc ppositio ē
in sensu cōposito scd³ illā regulā
qñ relatiuū positū in ea refert ante-
cedens cū tali termino sincatego-
rematice sumpto et aliter non quali-
ter non est in pposito.

Quartus modus.
**Et respectu termino-
rum qui sumūtur aliquā-
do cathegorematice et.**

Ad 7^m.
2^a 7^{am}.
regulā.

Ad septimū respōdet ne-
gando añs:
et ad probationē d³ q^d illa pñtia ē bo-
na: et cū vltius arguit^r istā pñtia est
bona: et añs eius ē possibile: ergo cō-
sequēs est possibile dicif cōcedendo

Sta est quarta ps
principa
lis istius tractatus i qua
declarat qualiter fiat sen-
sus compositus et diuisus
in quarto modo: et diuiditur in tres
particulas: nā in prima declaratur
qualiter fiat sensus compositus et di-
uisus: ac etiam eoz differentie: in se-
cunda ponuntur regule generales:

no^m p^m

in tertia vero contra predicta arguit.

Drta it
se. p. z
di. i isto
4°.

2^m no^m

no^m 3^m

Circa primā particulā intelli-
gēdū: p^o q^o sensus cō-
positus et diuisus in quarto modo fit
mediatibus terminis potētibz sta-
re cathegorematicē et sincathegore-
maticē: sicut sūt illi termini infinitus
.a.m. totus. a.m. z tunc sensus cōposi-
tus fit cū tales finiti cathegorema-
tice tenentur: verbi gratia: aligs nu-
merus ē infinitus: similiter in oculo
tuo ē totum q^o ē in mundo: cum vō
sincathegorematicē tenētur faciunt
sēsum diuisum: vbi gratia: infinitus
numerus numerabilis: z tot^o sortēs est
minor sorte. Pro quo est itelligēdū:
q^o li infinitus. a.m. pprie loquendo:
quādo cathegorematicē tenet signi-
ficat idēz q^o aliquod quātū carēs p^o
cipio z fine z hoc infinitū negat ab
Aristotele in. 3°. phisicorū. Quando
vō sincathegorematicē tenet signifi-
cat idem quod aliqd quātū dari z in
duplo maius illo si iūgat cū terminio
ipōtate excessū z in triplo maius il-
lo z in quatruplo z sic in infinitū: et
etiā suo modo dicat si iūgat cū ter-
mino ipōtate defectū. qm̄ tūc debet
exponi p^o in duplo min^o: z in triplo:
z sic in infinitū. Sed li totus pprie lo-
quēdo quādo tenet cathegoremati-
ce significat idē q^o ens pfectū seu cō-
pletū ex oibus p^oib^o suis sincathego-
rematicē vero sonat idē q^o quelibet
ps. Unde ē itelligēdū q^o scdm̄ cōi-
ter disputātes li infinitus. ta. tuz: z li
totus. ta. tuz: tenent sincathegorema-
tice qm̄ pcedūt totā ppōnē absq^o ali-
quod determinabili pcedēte: vt dicēdo
infinitus numerus numerabilis: totus
sortēs ē minor sorte. Et notāter dixi
absq^o aliquo determinabili: q^o si pce-
deret aliqd determinās ipsū: tūc te-
neret cathegorematicē: vt dicēdo ali-
quod totū qd ē in mūdo est in oculo

tuo. Tenentur aut cathegorematicē
cuz eos pcedit aliqd determinabile:
vel ponitur a pte p^odicati: vt vbi gra-
tia: dicēdo in oculo tuo ē totūz qd ē
i mūdo seu numerabilis numer^o infini-
tus. Alteri^o ē notādū qd differētia ē
iter sensū cōpositum z diuisūz qdrup-
plex. Prima ē diuersitas in significā-
do. Secūda ē qd quādo tales termi-
ni tenentur sincathegorematicē: de-
notāt q^o faciūt stare terminūz cui ad-
iacēt p^o aliquibus suppositis: de q^o
bus nō verificat talis terminus i co-
dē sensu. Sed cathegorematicē de-
notāt: vt stet terminus p^o aliquibus
suppositis de quibus v^o de aliquo il-
lorū in eodē sensu: talis terminus est
verificabilis. Exēplū primi infini-
ta sunt finita: nā in eadē notatur li in
finita stare p^o duob^o z trib^o: z sic d^o sin-
gulis z de illis talis terminus infinita
nō ē verificabilis. Similiter dicen-
dū ē de li totus. ta. tū. Tertia differen-
tia ē: nā quādo tales termini sincathegorematicē tenētur sunt termini
cōfusiui z distributiui: z hūc duo of-
ficia. s. distribuēdi z cōfundēdi cōfu-
se tātū mobiliter quēadmodum z si-
gna vniuersalia affirmatiua: q^o p^oz:
nā dicēdo infini^o nūerus numerabi-
tur ista equipollet huic vniuersali
quocūq^o numero dato: maior nume-
rus numerabitur z ex cōsequēti li in-
finitus hēt vim signi vniuersalis af-
firmatiui: eodēz modo dicatur de li
totus quādo tenet sincathegorema-
tice: z ex ista tertia differētia oritur.
Quarta q^o ē ista. s. q^o quādo tenentur
sincathegorematicē faciūt ppositiōe
exponibilē vigore p^odictorū termino-
rum: sed quādo tenentur cathego-
rematicē non faciunt hoc.

His declaratis ponūt due reg^e
gūales: quaz p^oma est ista.
Arguendo a sensu diuiso ad sensum

no^m 4.

In isto
mō qua
drupl^o.
drta ē i
ter se. p.
z diui.
p^o drta.
2^a drta.

3^a drta

4^a drta

p^o reg^a
gūalis.

Sensus compositi et diuisi.

compositum affirmatiue aut ecōtra
negatiue mediante tali termino in-
nitus. ta. tu. nō valet p̄na: hec reglā
pbat dupl̄r: p̄mo p̄ d̄rias sup̄ius assi-
gnatas: secūdo exēplariter sic: vnde
non sequit̄. Infinitas ptes hēt sortes
equales nō cōicātes: ergo sortes ha-
bet infinitas partes equales non cō-
municantes antecedens enī ē verū
qm̄ duas medietates hēt sortes eq̄-
les nō cōicātes: tres tertias: q̄tuor
quartas: et sic in infinitū: ḡ zc. p̄ns ve-
ro ē falsū: qz significat qz sortes habz
ptes carētes p̄ncipio et fine: nec seq̄t̄
Infinita erit aliqua linea: ḡ aliqua li-
nea erit infinita qz pbat: posito casu
qz deus in p̄ma pte p̄portionali ho-
re future pducatur vnā lineā pedalez:
et in secūda pte p̄portionali vnā
aliā in duplo maiorē: et in tertia vnā
aliā in triplo maiorē p̄ma et sic pro-
cedēdo secūdū partes p̄portionales
in infinitū: tūc in isto casu aīis ē vez
et p̄ns falsum: qz significat qz aliqua
linea erit absqz p̄ncipio et fine qz est
falsū: nec seq̄t̄. Infinita tarditate mo-
uebitur. Sortes ergo sortes moue-
bit tarditate infinita. posito enī casu
qz in p̄ma parte p̄portionali hore
future: sortes mouebit aliquāta tar-
ditate et in secūda in duplo tardi-
et sic in infinitū: tūc in isto casu ante-
cedēs est vez et p̄sequens falsum: ut
patet: item non sequit̄. In infinitum
hoc quātum excedit aliquā partem
sui: ergo hoc quātū excedit aliquā
partem sui in infinitum antecedens
enī ē verūz demōstrato vno peda-
li per li hoc: et p̄sequēs falsū: qm̄ si-
gnificat qz hoc quātū excedit aliquā
partem sui per quantitatem carente
p̄ncipio et fine.

2^a reg^a.
gīialis.

Secunda regula arguen-
do a sensu com-
posito ad sensū diuīzū affirmatiue

mediante li totus. ta. tu. zc. aut ecōtra
negatiue nō valet p̄sequētia: probat
regula dupl̄r: p̄mo p̄ d̄rias sup̄ius assi-
gnatas: pbat etiā iductiue: vnde nō
seq̄t̄. Nō ē totū in quātitate: ergo to-
tū in quātitate ē hō: aīis. n. ē verū qz
significat: qz homo est ens p̄fectū in
sua quātitate p̄ns vō ē falsū: qz signi-
ficat: qz q̄libz pars in quātitate ē hō:
etiā nō sequit̄. Alia intellectiua ē tota ī
te: ergo tota aīa intellectiua ē in te an-
tecedens enī est vez: qz significat
qz aīa intellectiua q̄ est ens p̄fectum
in sua essētia ē in te: p̄ns vero ē falsū.
qz significat qz q̄libet pars aīe itelle-
ctiue ē ī te qz est falsum: qz aīa itelle-
ctiua nō hz ptes ex quo ē idiuīsbilis.

Contra p̄dicta arguit̄: et p̄rio
cōtra p̄mā regulam:
nam ista cōsequentia est bona. Infi-
nitus numerus est numerabilis: er-
go numerabilis ē numerus infinitus
etiā ista alia. Infinita sūt finita: ergo
finita sūt infinita: et tamē arguit̄ p re-
glā: ergo regula falsa: tenet p̄na et
antecedēs probatur qm̄ in vtraqz ar-
guit̄ per cōuersionē simplicē. Cō-
cūdo ad idem arguit̄ sic: ista p̄ntia ē
bona: infinita erit ista linea: ergo ista
linea erit infinita: posito casu cōi qz
a. p̄ntis incipiat fluere supra p̄mā
partēz p̄portionalē corporis co-
lunnaris bipedalis longitudinis et
pedalis spissitudinis: ita et taliter qz
giret p̄mā partēz p̄portiona-
lem p̄dicti corporis ex transuerso
in p̄ma parte p̄portionali hore
future: et in secūda giret secūdam
partēz p̄portionalē ex trāsuēr-
so semper: et sic in infinitum ita qz in
fine hore ista linea erit termiata ad
radicē corporis colunnaris: tūc
stante isto casu non potest antecedēs
p̄dictē consequentiē esse verūz si-
ne consequente ad bonum sensum

Ar^r 2^a
p̄dca et
p̄o 2^a p̄
mā 1^a m

Ar^r 2°.

ergo ista consequentia est bona: tenet consequentia et antecedens probatur: quia si infinita erit ista linea: etiam ista linea erit infinita: quia ista linea nullius quantitatis determinate erit et omnem quantitatem finitam scilicet longitudinem excedet ergo erit infinita: etiam probabo aliter quoniam ista linea erit quanta: aut ergo erit finita aut infinita: sed non est dicendum quod erit finita: quia omnis quantitas finita est mensurabilis: et est de terminata quantitatis: sed ista non est mensurabilis. quia nec per mensuram finitam nec infinitam: quod probabo: et primo quod non per mensuram infinitam: quia talis non datur: nec per mensuram finitam: quia quero de illa mensura finita: aut est sibi adequata: aut minor: aut maior: non sibi adequata: quia illa est nobis ignota: nec etiam maior: quia talis non datur: nec minor: quod probabo: quia talis minor mensurando: aut finitudo replicabitur aut infinitudo non infinitudo quia talis replicatio est nobis impossibilis: et ignota: nec etiam finitudo quia quicquid mensura data finita finitudo replicata nunquam attinget mensuram predictae lineae: et per consequens predicta linea non erit finita: sed erit infinita.

Ar^o 3°. quod erat propobandum. **Tertio** ad idem arguitur sic: ista consequentia est bona infinita sunt alba: ergo alba sunt infinita: etiam ista alia infinita sunt homines: ergo homines sunt infiniti: et quod iste consequentie sint bone: probatur quoniam non potest fieri casus per quem tales consequentie falsificentur: idem est iudicium de ista alia consequentia scilicet. Infinitas partes equales non coincidentes habet sortes: ergo sortes habet infinitas partes equales non coincidentes: nam demonstrabitur ea concedit in sophismate decimo octavo

expressis. Etiam probatur alio modo presupposito isto fundamento quod est verum apud demonstrabiles et alios terminatas. scilicet quod totum est sue partes tunc arguitur sic: ante illam partem est ipse: ergo partem est bona: tenet partem et ante probatur nam duas medietates habet sortes et non plures partes: ergo falsum est quod infinitas partes habeat sortes: et consequentia et ante probatur: quod si plures partes habet sortes quod duas medietates hoc maxime est quia sortes haberet tres tertias: et quatuor quartas: et sic de singulis: sed tres tertie et quatuor quarte sunt idem quod due medietates quod probante presupposito: nam quicquid sunt eadem vni tertio sunt eadem inter se: sed tres tertie sunt eadem cum ipso toto per presuppositum: et quatuor quarte eodem modo: et due medietates similiter: ergo tres tertie sunt due medietates: et quatuor quarte sunt due medietates: et per consequens tres tertie: et quatuor quarte non sunt plures quam due medietates tenet consequentia: quod aliter sequeretur quod aliquid essent plura seipsis. **Quarto** arguitur contra secundam regulam. Nam ista partem est bona in anima tua: est tota scientia mundi: ergo tota scientia mundi est in anima tua: et tamen arguitur per regulam: ergo regula falsa: tenet consequentia et antecedens probatur. Nam in dicta consequentia arguitur per conversionem simplicem quod est. **Quinto** contra eadem regulam arguitur sic: nulla est differentia inter si significacionem illius termini totus tota totum categorematice et sincategorematice tentum: ergo arguendo ab uno ad alterum: et contra consequentia est bona: tenet consequentia: et ante probatur: quia si aliqua foret differentia hoc maxime esset: quia licet totus sine categorematice significat idem quod quilibet

4° ar.
3^a 2^{am}.
regula.

5° ar.
3^a 2^{am}.
regula.

Sensus compositi et diuisi.

pars. Sed contra: quia tunc ista propositio esset vera: tota. a. linea est minor. a. linea. Forte tu responderes concedendo sed contra: quia tunc sequitur quod aliqua propositio vniuersalis affirmatiua esset vera: cuius predicatum non significat illud quod significat subiectum quod est falsum: et quod hoc sequatur: probatur sic: quia subiectum in dicta propositione est li. ps. a. linee inclusum in li. totum: et predicatum est li. a. linea: sed li. pars. a. lineae: et li. a. linea non significat idem ergo subiectum et predicatum illius propositionis non significat idem.

Rn. ad
p^m p^a p^m
mā r^m.

Ad hec argumenta respondetur: et ad p^mū dicitur

negando antecedens et ad probationem dico quod illa non bene conuertitur cuius ratio est: quia dicta propositio equipollet vniuersali affirmatiue: puta ista: quocūque numero dato in quacūque propositione maior est numerabilis: et dicta propositio est conuertenda per accidens: ut intelligitur p³: eodem modo est dicendum de secunda: nam illa equipollet tali vniuersali. s. quibuscūque finitis datis et in quacūque proportionem finita sunt plura: que est conuertenda per accidens ut patet.

Ad 2^m.

Ad secundum respondetur concedendo illas consequentiā: nec hoc est contra regulam: quia dicta regula debet intelligi quod arguatur cum termino comuni determinato ab illo termino infinitus: qualiter non est in proposito. Et si argueretur contra quoniam in dicto casu: antecedens illius consequentie est verum: ut patet. et consequens falsum: quod probatur: quia illa linea habebit principium et finem: ut p³ ex casu: ergo erit determinata et finita. Respondetur ad hoc dupliciter: primo non admittendo casum: quoniam talis casus implicat contradictionem quod probatur.

Rn p^a.

quoniam aut talis linea terminabitur ad radicem medietate aliqua parte proportionali: aut medietate aliqua parte non proportionali: ista diuisione patet ex casu: non est dicendum quod medietate aliqua parte proportionali: quoniam si sic esset tunc illa pars proportionalis foret vltima: sed hoc implicat contradictionem in tali diuisione ergo etc. nec est dicendum secundum: quia tunc talis punctus non girasset omnes partes proportionales quod est contra casum. Secundo respondetur admittendo casum ad bonum sensum et dico quod prius dicte proportionis est verum: et cum arguitur ista linea. a. h³ principium et finem: est terminata et finita: negatur proportio: quoniam ad hoc quod aliqua quantitas sit finita requiritur non solum quod illa habeat principium et finem: sed quod illa sit alicuius quantitatis determinate qualiter non est in proposito.

Ad tertium respondetur: concedendo p³. Ad 3^m.

Ad secundam proportionem de mēte l¹ dēns. berii sophismate decimo octauo i. q. 13. p. regula generali quod quoniam terminus cōis determinatur a li. infinitus habet supposita infinita per se et seorsum existentia que omnia satis possibile sit assignare: tunc arguendo a sensu diuiso ad sensum compositum et econtra consequentia valet: sed quando non possumus omnia subposita assignare tunc p³ia non valet: et sic p³ quod regula est intelligenda quod arguatur a sensu diuiso cum termino comuni: cui non possunt omnia supposita assignari: et per hoc patet solutio ad tertiam consequentiam: quoniam tali termino i. tali p³one de sensu diuiso non possunt assignari omnia supposita: quoniam mille sunt omnes partes equales cōiecte sibi subiecto. Et cum dicitur quod l¹ dēns ber concedit istam. Respondetur quod opinio l¹ dēns. berii est: quod talis terminus infinitus. ta. tu. quando precedit totam p³onem absque aliquo determinabili potest

instātia
Rn.

teneri cathegorematicæ & sincathe-
gorematicæ: unde talis cōsequētia in
sophismatibus conceditur ab eo: qz
accipit in antecedēte li infinitas ca-
thegorematicæ: tūc nō arguitur per
regulā: sed in isto tractatu de sēsu cō-
posito negat eā: qz accipit li infinitas
sincathegorematicæ in ante. Et ad se-
cūda pbatōne respōdet cōcedendo
p̄suppositū: & negando qz ātecedēs
illius cōsequēte sit impossibile: & ad p-
batōne cū arguit duas medietates
h̄z sortes & nō plures. Dico qz par-
tes p̄nt cōsiderari dupl̄r. Uno mō se-
cūdu qz p̄stituūt ip̄z totū absq; hoc qz
intellectus discernat inter illas: & isto
modo concedo qz duas medietates
h̄t sortes nō plures ptes: vbi li ptes
dicit multitudinē tātz absq; discre-
tione facta ab aīa iter illas. Alio mō
sumitur li partes p̄ quāto dicit mul-
titudinē cū discretione facta ab aīa i-
ter illas & isto modo li plures deter-
minās li partes dicit multitudinem
cōnotādo discretionē: & tūc nego il-
lud antecedēs. s. qz duas medietates
h̄t sortes: & non plures ptes: in mo-
dico qz isto modo sumēdo li ptes: qz
due medietates nō sūt tres tertie: nec
quatuor quarte: & sic de singulis.

Ald 4^m
2^a 2^{am}
reglam

Ald 5^m
2^a 2^{am}
reglam

Ad quartū respōdet negādo ante-
cedēs: & ad pbatōne dicit qz illa nō
ē sua cōuertēs: qm̄ li tota in antecedē-
te stat cathegorematicæ: & in p̄nte sin-
cathegorematicæ: sed, sua cōuertens
debet eē ista aliqd totum qd ē sciētia
mūdi ē in anima tua. Ad qntūz re-
spōdet negādo aīa: & ad pbatōne
cōcedit qz illa ppositio ē vera: & ad
pbatōne in cōtrariū negatur qz se-
quar: qz aliq̄ ppositio vniuersalis
affirmatiua sit vera: & dico qz in
dicta ppositione subiectum est li ps
a. lineæ inclusum in li totum: & pre-
dicatū est li minor a. lineæ & tale pre-

dicatū. s. minor a. lineæ cum signi-
cet omnia minora a. lineæ significat
etiam omnes partes a. lineæ & p con-
sequens significat illud idem quod
significabatur per subiectū. C Pro
quo est notandū qz li totus .i. a. tum.
sincathegorematicæ potest capi du-
pliciter. Uno modo vt significat idē
qz quelibet pars quātūatiua: & sic ac-
cepit Paulus in logica magna: i ca-
pitulo de li totus: & sic concedimus
talem propositionem totus sortes ē
minor sorte. Alio modo accipitur:
vt significat idem quod quelibet ps
absolute: & tunc talis ppositio eēt fal-
sa: quia tota materia sortis ē pars sor-
tis: & non est minor sorte imo ē sibi
equalis: & sic patet solutio.

Mo^m.
Dupl̄r
sumit
tor^o sin-
cathe^e.

Quintus modus.
Respectu note huius
coniunctionis: & si fiat cō-
positio vel diuīsiō: facili-
ter potest &c.

Ista est qnta
pars principalis istius
tractatus in qua declara-
tur qualiter cōstituā sen-
sus cōpositus & diuīsus in qnto mō:
& diuiditur i tres p̄culas: nam in p̄-
ma declaratur qualiter causet sensus
cōposit^o & diuīsus in isto modo: ac ēt
ponitur differētia inter ipsos: in se-
cunda vero particula ponitur regu-
le generales: in tertia & vltima con-
tra predicta arguitur.

Circa primā p̄culā dico qz se-
sus cōpositus & diuīsus
causatur mediātib^o his terminis: &
& vel. Pro cuius notitia ē notādūz.
primo qz tunc fit sensus cōpositus
quādo tales termini tenentur colle-

no^m p̄^m

Sensus compositi ⁊ diuisi.

ctiue diuifus vero cuz tenentur diui
fue. Exēplū primi: duo hoīes ſunt i
.a. z. b. loco oīs mīer⁹ ē par vel ipar.
Exēplū ſecūdi: vt ſortes z plato ſunt
i platea ſortes vī plato curru. De
mittendū ſecūdo: qz tūc copulatu
teneſ collectiue: quādo nō licet ipz
reſoluere in copulatiuam: z tūc diſ
iunctum tenetur collectiue: quādo
non licet ipſum reſoluere in diſiun
ctiuam. Diuiſiue vero tenētur cū co
pulati licz reſoluere in copulatiuā:
z diſiunctum in diſiunctiuam: vnde
(vt clariuſ innotefcat) quando co
pulatū ſtat collectiue vel diuiſiue
ponitur iſte regule generales qua
rum prima eſt iſta.

Quandocūq; termin⁹
copula
tus vel pronomē demonstratiuum
pluralis numeri subiicitur respectu
verbi nō habētis appositū explicite:
siue illud verbum fuerit adiectiuū
siue substantiuū: supponit talis termi
nus diuisiue: vt vbi gratia: Sortes ⁊
plato sunt: nā bene sequit: igitur sor
tes ē ⁊ plato ē. Iſti currūt: ergo iste
currit ⁊ iste currit.

2ª reg^a.
gñalis.

Secūda regula ē q̄ quādo
cūq; terminus co
pulus v^l pronome demonstratiuuz
pluralis numeri subiicitur respectu
vbi substantiui habētis appositū īmi
num pluralis numeri sine ipsi⁹ aliq
determinatione: supponit ille termi
nus diuisione: vnde bñ seq̄. Sortes ⁊
plato sūt hoies: ergo sortes est hō ⁊
plato ē homo etiā sequit̄. Isti sūt cur
rētes: ergo iste ē currēs: ⁊ iste ē cur
rens (Et notāter dixi mediante vbo
substantiuo) quia cū verbo adiecti
uo aliquando regula fallit: vnde nō
seq̄. Sortes ⁊ plato sufficienter ferre
duos lapides: s̄ sortes sufficit ferre
duos lapides ⁊ plato similiter aīa

enī esset verū in casu poli et pñs fal
sum: etiā notāter dixi sine ipsius ap
positi aliqua determinatione qz cū
determinatione aliquādo nō valet:
vnde nō sequit: Sortes z plato sunt
domini istius ciuitatis: ergo sortes
est dominus istius ciuitatis: z plato
similiter: posito enī q sortes sit do
min⁹ vnus medietatis z plato alte
rius: ita q nullus eoz sit domin⁹ to
tius tunc in isto casu antecedens est
verum z cōsequens falsus.

Tertia regula est quādocūq; 3ª reg^a
terminus copulat⁹ vel gñalis.
pronome demonstratiuū pluralis nu-
meri: supponit respectu verbi sbsā-
tium habētis suppositū vel appositū
singularis numeri: supponit talis ter-
minus collectivae: vt patet de istis.

Alia materia & forma sunt homo. Aliq
homo est materia & forma. Album &
nigrū sūt. a. scutū. a. scutū ē albū & ni
grū: & hoc scōz viā lletūberi & ter
minifaz tenēdo qz totū sūt sue ptes.

Circa diffinitū ponitur iste re-
gule. Et prima est ista
quādo diffinitū supponit cōfufe tāū
teneſ collectiue: vt dicendo neceſſa-
rio aial ē rōnale vel irrōnale: ois nu-
merus ē par vel impar. Scda regla
ē q quādo diffinitū supponit diffri-
butiue mobiliſ vel immobiliſ
teneſ collectiue: vt p3 de iſta: ſortes
differt ab hoīe vel ab aſino: tu nō es
hō vel aſinus. Tertia regla eſt q
qñ diffinitū nō recipit in ppōne cōi-
fuſione ab aliquo ſig^o tūc ſemp tene-
tur diuiſiue: vt p3 de iſta: tu es hō vel
aſinus. Notādū tertio q differentia
eſt inter ſēſū cōpoſitū z diuiſum qñ
qñ copulatiue tenetur in ſenſu diuiſo
tūc talis ppoſitio requirit verifica-
tione pro vtraq; parte copulatiue de p
te z ſeorſū accepta: ex quo licet eam
reſoluere in copulatiuā. In ſēſu vō

regule
circa
diffinitū
p^a reg^a.
2ª reg^a.
3ª reg^a.
no^m 3^m
Dria i-
ter ſen-
ppo^m z
diuiſuſ

compositio nõ requirit hoc: cū non liceat ipsū resolvere in copulatiuaz: simili modo dicendū est de disiuncto nā quādo tenet in sensu diuiso requirit verificationem pro altera parte seorsum accepta eo q̄ licet ipsum resolvere in disiunctiua. In sensu v̄o composito non requirit talē verificationē: eo q̄ nõ licet ipsū resolvere in disiunctiua: et omnia hec patent in exemplis superi^o positis.

r^a gñal

His sic declaratis ponitur vna regula generalis que ē ista. Arguendo a sensu composito ad diuisum: aut ecōtra in isto quinto modo non valet consequentia: Ista regula probatur dupliciter. Primo per differentias superi^o assignatas: Secundo exemplariter sic: vnde non sequitur: sortes et plato sufficiunt ferre. a. lapidem: ergo sortes sufficit ferre. a. lapidem et plato similiter: nam posito casu q̄ a. lapis sit maioris resistētie quā sit potentia actiua sortis de per se: et etiam platonis de per se: tamen abo simul sufficiat portare: tūc in isto casu antecedens est verum et consequens falsum: etiam non sequitur: omne animal est rationale vel irrationale: ergo omne animal ē rationale: vel omne animal est irrationale: etiam a sensu diuiso ad compositum non valet p̄na: vñ non sequitur: posse ē q̄ sortes sit beatus et posse est q̄ sortes sit dānatus: ergo posse ē q̄ sortes sit dānatus et beatus. Et nō sequitur: aliquādo erit ita: q̄ sortes ē senis et aliquādo erit ita: q̄ sortes ē rome: ergo aliqui erit ita q̄ sortes ē senis et rome et ex ista regula sequuntur duo correlaria. Primum q̄ arguēdo a pte disiuncti ad totū disiunctū distributiue tētū: p̄na nõ valet: pbat correlarium dupliciter: pmo quia disiunctū est superi^o cōter loquēdo ad quāli-

p^m cor-
relariū

bet sui partes de per se q̄ probatur: quia predicatur dequalibet sui parte de per se et distributa et nõ ecōtra: nā quicqd ē hō ē hō vel planta et nõ ecōtra: et ideo arguitur ab inferiori ad suū superius distributiue: et ideo psequētia nõ valet: pbat etiam exēplarit: vnde nõ sequitur: tu differs ab asino: ergo tu differs ab hōie: vel ab asino: tu es sapientior petro: ergo tu es sapientior petro vel deo: nam in omnibus istis casu possibili posito antecedens erit verū: et psequēs falsum. Secundum correlarium arguēdo a toto copulato collectiue tento ad alteraz partē: cōsequentia nõ valet: vnde nõ sequitur: sortes et plato sufficiūt trahere. a. nauim. ergo sortes sufficit trahere. a. nauim. Sortes et plato non sunt hic tāq̄ in loco proprio et adequato: ergo sortes non est hic tāq̄ in loco proprio et adequato vbi per li hic demōstret locus proprius: et adequatus ipsius sortis anis enī ē verū: et p̄ns falsus: vt patet.

Sed in hoc loco solet dubitari cū li: et aut li: vel: ponitur a parte subiecti precedēte signo distributiue vtrum totum disiunctū vel copulatum distribuatur: vel solum prima pars: vt in his exemplis. Omnia duo et tria sunt quinq̄. Omnis homo vel planta est planta. Et arguitur primo q̄ non distribuatur totum: quia tunc illa propositio omnis homo vel planta est planta esset falsa: vt patet per suas exponentes: sed Identiſber videtur eam concedere: ergo in ea non distribuatur totum: eodem modo est dicendum de ista alia omnia duo et tria sunt quinq̄. Nam Identiſber concedit eam: ergo habet ipsam pro vera: et ex p̄nti in ea nõ distribuatur totū copulatiū.

Secundo ad idē arguitur sic. Nam

2^m cor-
relariū

dubit^o.

Ar^r p^o.
pro pte
negati^a

Ar^r 2°.

Sensus compositi et diuisi.

omnes singulares predictarum vniuersaliu sunt vere: et cuilibet supposito subiecti correspondet sua singularis: ergo dicte vniuersales sunt vere: tunc vltra ille vniuersales sunt vere: ergo in eis non distribuitur: nisi vna pars: iste pñte patet de se: et añs pñte probatur: nā iste singulares sunt vere. s. iste hō vel plāta ē plāta: et sic de singulis: et iste alie singulares sunt etiam vere: videlicet. Ista duo et tria: sunt quinq; et ista duo et tria: sunt quinq; et sic de singulis ergo etc.

In contrariis
ar^o p^o.

In oppositum et p^o aliter arguitur. s. q^o totū distribuitur: nā predicte ppositiōes sunt falsae: ergo in eis distribuitur totū: et cōsequētia et añs probatur: nā ex vna quaq; illarū sequitur vñū f^m: q^o probatur: nā sequitur oīs hō vel plāta ē plāta: fortis est hō: vñ plāta g^o fortis ē plāta: pñtia ē bona: q^o ē sillogismi^o in dārij: et pñs ē falsū: ergo altera p^o missarū nō minor: vt p^o: ergo maior. Et eodē modo ē dicēdū de illa vniuersali oīa: duo et tria sunt quinq;. Ad idē arguitur sic: ista psequētia ē bona oīs homo vel plāta ē plāta: ergo tātū plāta ē homo: vel plāta: et pñtia ab vniuersali ad suā exclusiua de terminis transpositis: et pñs ē falsū: ergo et añs. Et ad idē arguitur sic: nā si p^o disiuncti in p^odicta pponē solūmodo eēt subiectū sequeret hoc icōueniēs q^o aliqua ppositio vniuersalis eēt vera hñs p^odictū explicite: cui^o tñ subiectū et p^odictū nō supponit p^o eodē: pñs est falsū: igit illud ex quo sequitur: et q^o hoc sequatur probatur sic: q^o in illa oīs homo vel plāta ē plāta ex parte subiecti nō est nisi li homo: et ex parte p^odicti li plāta: vt p^o que sic significādo nō pñt supponere p^o eodē. Et si dicat q^o hoc nō ē icōueniēs. Cōtra

Ren.
instātia

in p^opositiōe affirmatiua cathgorica et vera: p^odictū vñficat de subiecto. s. p^o significato: vt p^o igit op^o subiectū et p^odictū supponē p^o eodē.

Ad hoc dubium inueniuntur plures modi respondendi. C^osum^o ē Petri. Ad. q^o tenet q^o totū disiunctū et totū copulatū sit subiectū. C^oscōs est Pauli veneti. opinio^o opinio i diuersis opib^o ē diuersificata: nāz sophismate nono tenet q^o prima pars solū sit subiectū: et i q^o dratura tertio dubio secūdi principalis: et i logica magna et etiā in parua tenet q^o totū disiunctū vel copulatū sit subiectū attamē solūz prima pars ē distributa: et illa appellat ab eo subiectum distributionis. C^otertius modus est Metaphis^o sophisma te septimo: qui dicit: q^o talis p^opositio est distinguēda eo q^o subiectūz pōt eē totum disiunctū: aut vna pars tātū: quapropter vtrāq; p^ote sustētando respondet ad argumēta probāta: q^o nō distribuit totū. C^oAd pñm^o d^o q^o tales p^opones sunt falsae quēadmodū probat argumētū: et cū tu dicis Metaphis^o cōcedit eas: respondet q^o cū tales p^opositiōes scōz ip^oz sint distinguēde: ideo si subiectūz sit solūmodo p^oia pars sic eas cōcedit etc. sed ex hoc nō sequitur quin totū disiunctū possit eē subiectū: imo ex suo mō loquēdi sequitur q^o totūz disiunctū possit eē subiectū cum ipse dicat illas eē distinguēdas. C^oAd secundum respondetur negādo añs et ad probationem dicitur: q^o ille non sunt singulares illi^o vniuersales: sed sue singulares debent assignari per pronomen demonstratiuū neutri generis et relatiuo importate p^odicatio nē de qualibet p^ote subiecti distributi mediante hoc verbo est (exēpli gratia) singularis istius vniuersalis oīs homo vel planta est planta sunt istes

Ren.
ad du^m
opinio
ad. mā.
opinio
ad. ve.

opinio
ad. m^o.

Ad p^m.
icōtra^m

Ad 2^m.

Ren. ac
obiecta

Quintus modus.

17

hoc qđ ē hō vel plāta ē plāta: z hoc qđ ē hō vel plāta ē plāta: z sic de singulis: vbi p li hoc demōstrat hō ē in alijs singlarib⁹ demōstrat oēs plāte: vñ oēs singulares i qb⁹ p li hoc demōstrat hō sūt false: z ille in qb⁹ p li hoc demōstrat plāta sūt vñ: z p hoc soluitur argumētū magistri Alexandri sarmonete dicēdo qđ ipse nō bene assignauit singulares illi⁹ vniuersalis. Et si qs diceret qđ etiā iste due singulares sunt simul vere. s. hoc qđ ē hō vñ plāta ē plāta: z hoc qđ ē hō vel plāta nō ē plāta. z ista sūt duo cōtradictoria: ergo duo p̄dictoria sunt simul vera. Respōdet ad hoc duplī. Primo si p li hoc demōstrat idēz in vtrāq; nego qđ sunt simul vera: vt p3. Secūdo dico qđ illa nō sunt p̄dictoria: qm̄ de lege cōtradictoriōz est qđ si termin⁹ cōis posit⁹ in vna nō distribuat qđ in alia debz distribui: mō illud disiunctū in neutra illaz distribuit: z ē termin⁹ cōis: ergo nō sūt cōtradictoria. 3o cōtradictoriū illi⁹ singularis affirmatiue d3 assignari per negationē p̄positā toti. Et si dicat qđ i singlarib⁹ non refert p̄ponere: z postponere negationē subiecto.

Respōdet qđ hoc ē vez in singularibus de subiecto simplici: nō at in illis de subiecto cōposito: puta disiunctoi vel copulato. Et eodē mō rīdetur ad singulares illi⁹ vniuersalis d subiecto copulato: nā singulares sue sūt iste: videlicet: hec que sunt duo z tria sūt qnq;: z hec que sūt duo z tria sunt quinq;: z sic de singulis: z sic patet solutio.

Substētādo aliā ptē. scz qđ distribuatur tātmō p̄ia ps disiuncti: vel copulati z alia se teneat a pte p̄dicati tūc dico qđ p̄dicte sūt vere: z qđ debet

expōi quēadmodū declarauit Paulus. Cl. in logica parua: ad argumenta in p̄trariū respōdet. Ad p̄mū negat añs: z ad p̄bationē itēz negatur añs: z ad p̄bationē negat qđ illa p̄ntia sit bona: nec ē sillogismus i dari cui⁹ rō ē: qz plus p̄dicat in minori quā distribuāt i maiori: vt p3. Ad 2m. secūdū respōdet negādo illā p̄ntiaz z ad p̄bationē dicit qđ illa nō est sua exclusiua sibi cōrespondēs: qm̄ in dicta vniuersali subiectum ē tātmō li hō z illa vniuersalis resoluit in istaz oīs hō ē ens qđ vñ plāta ē plāta: z iō exclusiua sibi cōrīdēs erit ista tātmō ens qđ vñ plāta ē plāta: ē hō qđ ē vera sicut sua vniuersalis: vt p3 p̄ exponētes. Ad tertiū rīdet duplī: p̄o scd3 Ad 3m. dēnsberū cōcedēdo p̄clusionē. s. qđ aliqđ ē p̄positio affirmatiua vera z ē. vt p3 ab eo in septimo sophismate: alij tñ vt Strodo⁹ z gaetan⁹ super illo sophismate vident dicere oppositiū z hñt p̄seq̄nter dicere qđ ista vocalis in rei veritate nō hēt p̄dicatū: sed bene s̄ordinat vni habenti. s. isti oīs hō ē aliqd qđ vñ plāta ē plāta in qua subiectū z p̄dicatū supponūt pro eodem: z sic patet solutio.

Sed cōtra p̄dicta arguit: z p̄io p̄bat qđ a sensu diuiso ad sensū cōpositū p̄ntia sit bona: qa bene seq̄: pōt eē qđ tu sis Rome: z pōt eē qđ tu sis senis: ergo pōt eē qđ tu sis Rome z qđ tu sis Senis qđ probat: qz cū añs sit vna copulatiua cui⁹ q̄libet ps p̄ncipalis ē modalis in sensu cōposito de li pōt: ergo q̄libet ps poni in eē: z sic seq̄tur qđ d3 poni i eē qđ sortes sit senis: z qđ sortes sit rome z illud idēz ip̄onat p̄ p̄ns: qđ dicta cōseq̄ntia fuit bona. Scdō arguit: qđ a sensu p̄posito ad diuisū p̄na valeat: vñ bñ seq̄. Sortes z plato nō sūt hic

2ª supi-
us dca.
Ar^r p^o.

Ar^r 2°.

Sensus compositi et diuisi.

¶ **Ar^o 3°.** Si fortis non est hic et plato non est hic: quod probatur quia sequitur. Fortes et plato non sunt hic: ergo isti non sunt hic demonstratis illis meritis: ultra isti non sunt hic: ergo nullus istorum est hic: sed plato non est hic: et fortis non est hic: sed de primo ad ultimum prima predicta fuit bona. Tercio ad idem arguitur sic: ista prima est bona tantum animal et rationale est homo: ergo tantum animal est homo: et tantum rationale est homo: et tunc arguitur a sensu primo ad sensum diuisum: sed tunc quod prima sit bona: patet de se. Quarto arguitur quod non sit possibile totum diuisum esse subiectum: quia tunc sequeretur: quod aliquod esset subiectum cui nulla esset suppositio: patet de subiecto huiusmodi universalis. Dis homo vel fortis est fortis: nam si huiusmodi esset aliquid suppositio: illa esset compositio vel discretio: sed in talibus non est diuisio nec supponit contra nec discrete: quia non est maior ratio de uno quam de alio: sed nulla est suppositio.

¶ **Ad hec** argumenta respondetur. Et ad primum negatur assertio: et ad probationem dicitur: quod ille due modales de sensu composito componetes assertiones non debent poni iuncte simul: sed una quaeque de per se et seorsum absque alia: cuius ratio est: quia siue de iuncta repugnat iterum se: et ideo non debent simul poni iuncte: sed si non repugnat iterum inter se aut alicui posito et bene admissio cum concessio: vel cum concessis tunc. Nunc bene possent poni iuncte si. Ad secundum respondetur negando assertiones et ad probationem: composita prima prima: nego secundam. Isti non sunt hic: sed nullus istorum est hic: ut patet per sententiam Sirodi in persequentiis suis: et si contra hoc argueretur sic: ista prima est bona isti sunt hic: sed glubet illorum est hic demonstratis semper eiusdem: ego pariformiter debet valere negatiue. Respondetur negando primam: quia non est similitudo: nam in tali affirmatio isti sunt hi isti includit notam copulationis diuisione tertia et in negatiua collecta. Ad tertium respondetur: quod illa prima

est bona de materia et non de forma: et hoc non est prima regula. Ad quatuor respondetur procedendo totum argumentum nec hoc est inconueniens: imo dicitur quod illud subiectum supponit pluribus suppositionibus quoniam una est compositio: et alia discreta: et hoc est de mente Pauli Tilleti et Petri. Ad idem capitulo de suppositionibus in responsione ad primum dubium quod ipse facit in fine capituli.

¶ **Sextus modus.** Et tunc consimiliter potest fieri sophisma mediante hac conclusionem vel ratione distributionis sicut in illo sophismate etc.

¶ Ita est sexta pars principalis istius tractatus in qua declaratur qualiter fiat sensus compositus et diuisus in sexto modo: et diuiditur in tres particulas: nam in prima declaratur quomodo datur sensus compositus et diuisus in sexto modo ac et ponitur eorum differentia: in secunda ponuntur regulae generales: in tertia contra predicta arguitur.

¶ **Circa** primam particulam est intellegendum: primo quod sensus compositus in isto sexto modo causatur mediante istis determinationibus. Ita erit. Ita fuit. Aliquid erit ita. Aliquid fuit ita. Unde tunc fit sensus compositus quoniam in propositione ponitur talis determinatio: ut ubi gra dices cedo. Aliquid erit ita quod tu es Rome. Aliquid fuit ita quod tu es parisius. Sensus vero diuisus fit cum accipitur talis propositio cum verbo principali eiusdem temporis cum verbo illius determinationis: ut ubi gra dices de sensu diuiso sunt iste: tu eris Rome: tu fuisti parisius: et cauene alio modo summas propositiones de sensu diuiso quia tunc er-

Ad 4^m

no^m p^m
Dria p^m
ma iter
sen. pp.
et di. in
isto 6°.
modo

rare quēadmodū z mlti alij qui in hac materia scripserunt.

no^m 2^m
dīa 2^a.

Secundo est itelligēdū qd differētia ē iter

sensum ppositū z diuisū qm̄ propo-
sitio de sensu cōposito requirit veri-
ficationē istantaneā vel limitatā ad
certū tēpus s3 sua de sensu diuiso nō
requirit talē verificationē exēplum
p^mi. Aliquādo erit ita qd sortes ē tā-
tus quātus est plato. Ista enī pro sui
veritate regit qd in aliq̄ istātū futu-
ro sit vez dicere qd sortes ē tātus quā-
tus est plato sua vō de sensu di^o nō
regit huiusmōdi verificationē: ideo ab
vna ad alterā p̄na nō valet. Uñ pro
meliori noticia ponunt quatuor re-

p^a reg^a

gule ḡiales quaz p^ma est ista. Cū
guēdo a sensu pposito ad sensum di-
uisum cum termino distributo: p̄na
non valet: pbat ista regula duplici-
ter: primo per differentiam superius as-
signatam: secundo probat exēplari-
ter: vnde nō sequit. Aliquando erit
ita qd sortes est ois homo: ergo sor-
tes erit ois homo: nā posito casu qd
crastina die nō erit aliq̄ hō nisi sor-
tes: sed post cras erunt multi hoīes:
tūc in isto casu aīis est verum z p̄is
falsus: nam ex illo p̄nte: seq̄ qd sortes
erit antixpus: qd sic deducit. Sortes
erit ois hō Antixps erit hō: ergo sor-
tes erit antixps. Etia nō sequit. Ali-
quādo fuit ita: qd tu es ois homo: er-
go tu fuisti ois hō: posito qd heri nō
fuit aliq̄ hō nisi tu: sed antea fuerūt
multi alij: tūc in isto casu antecēdēs
est verū z p̄is falsus: nā ex illo p̄se-
quēte: sequit qd tu fuisti adā qd sic de-
ducit: tu fuisti ois hō Adā fuit hō: er-
go tu fuisti Adā.

2ª reg^a.

Secūda regula
arguēdo a sensu cōposito ad sensum
diuisū cū termino habente vim cō-
fundendi cōfuse tantū: p̄na nō valz:

probat regula: p^mo per differentia
assignata: pbat ēt inductive: vñ nō
sequit. Aliquādo erit ita qd aīa Anti-
christi necessario erit: ergo aīa anti-
xpi necessario erit: pōito cāu qd cras
ḡialiter antixps cuius aīa erit imor-
talis: tūc aīis est vez: z p̄is falsū: qd
pbat: nā crastina die qm̄ antixps erit
generatus: tūc erit ita qd aīa ei^o ne-
cessario erit: qd tūc ipsa erit: z tūc ipa
non poterit nō ēē ex quo erit imor-
talis: z tam creata: z sic aīis ē verum:
z qd psequēs sit fal^m: probat: qm̄ ē xq̄
aīa antixpi non dum est creata pote-
rit nō creari: ergo poterit non esse: qd
ipsa nō necessario erit: qd est opposi-
tum p̄ntis: ergo illud p̄is est falsum
ēt nō sequitur a sensu diuiso ad com-
positum: vnde ista p̄na nō valet. Anti-
ma antixpi p̄tingēt fuit: qd aliq̄ fuit
ita qd aīa antixpi p̄tingēt est: posito
casu qd heri fuit generatus Antixps:
tūc aīis est verū qd probat: nā aīa an-
txpi fuit: z aīa antixpi potuit nō fuis-
se: ergo aīa antixpi contingenter fuit:
t3 p̄na cū p^ma pte aītis: z secūda p-
bat: qm̄ aīa antixpi potuit nō creari
a deo: qd potuit nō fuisse: z qd p̄is sit
falsus pbo: qd si aliq̄ fuit ita tē. hoc
maxie fuit heri qm̄ antixps fuit ḡia-
tus: sed pbo qd tūc nō fuit ita qd ipsa
cōtingēt ē: qd tūc fuit vez dicē ipa ē
z tūc fuit vez dicē ipa nō pōt ampli^o
nō ēē ex quo ē creata z immortalis: qd
tūc ipa nō cōtingēt est: z p̄is tūc
non fuit ita qd ipsa contingenter est.
Cū istam regulam posuerunt sub
his uerbis. Arguēdo a sensu com-
posito ad diuisū merito duplicis cō-
pōnis fallit argumētū z ecōtra: z ista
p̄cula merito duplicis p̄pōnis itel-
ligit sic: merito duoz t̄m̄oz h̄ituz
vim faciēdi sēfuz ppositū quoz vñ ē
li aliquando erit ita: z alius habens

Sensus compositi et diuisi.

- 3ª reg^a.** vim profundēdi. **T**ertia reg^a arguēdo a sensu p^o ad diuisū aut extra cū relatiuo implicāte grāmāticali .i. q^{ue} quod: non valet consequentia: probat regula dupliciter: p^o p^o dīaz superi^o assignatā: secūdo p^o exempla: vnde non sequit^r. Aliquādo erit ita. q^{uod} tu es homo qui est in ista domo: ergo tu eris hō qui est in ista domo: posito casu q^{uod} tātū ego sum in ista domo et cras eris tu in ista domo: tunc in isto casu aⁿis ē verum: q^{uod} cras erit ita: q^{uod} tu es homo qui est in ista domo: et p^ois falsū: q^{uod} ex eo sequit^r: vnū impossibile: nā sequit^r tu eris hō qui est in ista domo: sed solū ego sum in ista domo per casū: ergo tu eris ego quod est impossibile: etiā nō sequit^r: tu fuisti homo qui disputat: ergo aliq^{uando} fuit ita q^{uod} tu fuisti hō q^{uod} disputat posito casu q^{uod} nūc p^{ri}mo tu disputes et nūq^{uam} in p^{re}terito disputasti: s^{ed} bene multi disputauerūt: tunc in isto casu aⁿis est verū et p^ois falsū: veritas antecedit^r probatur: nā tu fuisti hō et ille disputat: ergo tu fuisti homo q^{uod} disputat: p^{ro} p^{ri}ma cōuertibili ad cōuertibile: et antecedit^r est verū p^{er} casum: ergo et p^ois falsitas p^{ri}mi p^ois p^{ro}: quoniam in nullo t^{em}p^{or}e p^{re}terito: ac ē in nullo iⁿstanti p^{re}terito fuit vez dice^{re}: tu es homo qui disputat: vt p^{ro} p^{ri}mo per casū: et regula dīz intelligi q^{uod} p^{ri}ma nō valet de forma: q^{uoniam} de materia vale^{re} p^ot^{est}: vñ bene sequit^r aliquādo erit ita q^{uod} ista venus est ven^{us}: que ē in isto orbe: ergo ista venus erit venus: q^{uod} ē in isto orbe: et sic de multis alijs in q^{uibus} arguit^r in terminis necessarijs: valet p^{ri}ma de materia. **Q**uarta regula arguēdo a sensu cōposito ad diuisum: aut econtra in terminis cōpositiuis aut positiuis cōparabiliter sumptis respectu duplicis cōparatiōis: p^{ri}ma non valet: probatur regula: p^{ri}mo per differentiam superi^o assignatā: secundo per exempla: vnde nō sequit^r. Aliquādo fuit ita: q^{uod} tu es tantus sicut est plato: ergo tu fuisti tantus sicut fuit plato: posito enī casu q^{uod} heri in .a. iⁿstanti medio illius diei: tu et plato fuistis equales in quātitate bipedali: sed tantum plato continue ante illud iⁿstans fuit maior te: ita q^{uod} fuerit in t^{em}p^{or}e p^{re}terito tripedalis quātitatis: et tu nūq^{uam} maioris quantitat^{is} quā bipedalis: tunc in isto cāu aⁿis est verum et p^ois falsum: veritas aⁿtis probatur: quoniam in .a. iⁿstanti fuit verum dicere: tu es tantus sicut est plato: falsitas consequentis probatur: quoniam sequitur: tu fuisti tantus sicut fuit plato: sed plato fuit tripedalis: ergo tu fuisti tripedalis cōsequens est falsum et contra casū: ergo et c^{on}tra. etiam de futuro non sequitur. Aliquādo erit ita q^{uod} tu es tantus sicut est plato: ergo tu eris tantus sic erit plato: posito enim casu q^{uod} tu et plato eritis equales in quantitate bipedali die crastina: sed post cras continue plato erit maior te: tunc patet q^{uod} antecedens in isto casu est verum et cōsequens falsum: quoniam si sicut in cōsequente iūctum cum illo verbo futuri temporis erit: distribuit pro toto tempore futuro: et est sēsus tu eris tantus sicut erit plato. .i. in aliquo t^{em}p^{or}e futuro: tu eris tantus sicut erit plato in toto tempore futuro. **A** sensu etiam diuiso ad compositum non valet consequentia: vnde non sequitur: plato incipiet esse maior q^{uam} est sortes: ergo aliquādo erit ita q^{uod} plato incipit esse maior q^{uam} est sortes: posito enim casu q^{uod} sortes sit nunc bipedalis quantitatis plato vero pedalis quantitatis qui plato augebitur vñ

4ª reg^a

formiter per totam horam futuram
vsq; ad quantitatem tripedalem ex-
clusiue ipso nō manēte in fine hore:
z sortes similiter augeatur ad tripe-
dalem quantitatem ipso nō manēte in fi-
ne hore: tūc in isto casu aīis est verū
z psequens falsus: veritas aīis pro-
batur: nāz i medio instāti hore futu-
re Plato incipiet eē maior q̄z bipe-
dalis: s̄z tūc bipedalis est sortes nūc
p casuz: ergo i medio instāti hore futu-
re Plato incipiet eē maior q̄z ē sor-
tes p̄ntia p̄z: cūz prima z secūda pte
aīis per casuz: falsitas p̄ntis pbat:
qz in quolibet instāti hore future
erit: ita qz sortes est maior platone z
imediate ante illud instās: fuit ita qz
sortes est maior platone: z imediate
post erit ita qz sortes est maior plato-
ne: ergo nūqz erit ita: qz plato incipit
esse maior q̄z est sortes. Etiam in eo
casu nō sequitur. Plato erit tan-
tus quātus ē sortes: ergo aliquando
erit ita qz plato est tātus quantus est
sortes: aīis enī ē verū z p̄ns falsum
in predicto casu. Itēz non segt plato
erit maior q̄z est sortes: ergo aliquan-
do erit ita qz plato est maior q̄z ē sor-
tes: aīis enī ē verū in eodē casu z p̄ns
falsū: multa enīz his similia adduci
possent q̄ causa breuitatis obmitto.

Conse^m

Ex his sequit hoc correlariū qz
pōt poni pro q̄nta regula qz arguen-
do a sensu cōposito ad diuisū aut ecō-
tra: dūmō nō arguat aliquo p̄dictoz
modoz p̄ntia ē bona: vnde bene seg-
tur: tu eris papa: ergo aliquādo erit
ita qz tu es papa: etiā sequit. Aliquā-
do erit ita qz tu es maior platone: er-
go tu eris maior platone: quoniā in
isto exēplo est ibi simplex cōpatio: s̄z
dicendo. Aliquādo erit ita: qz tu eris
maior q̄z est plato: ergo tu eris ma-
ior q̄z est plato: arguitur enīz ibi re-

spectu duplicis cōparationis qm̄ in
cōsequēte fit cōparatio inter sortes et
platonē in quātitate: z nō soluz i quā-
titate: sed etiāz in tēpore: vt p̄z.

Contra p̄dicta arguitur: z p̄. Ar^r p^o
3^a re^{am}
p̄mam.
lā: nā ista p̄ntia est bona. Aliquando
erit ita qd sortes ē oīs hō in .a. instā-
ti: ergo sortes erit oīs hō in .a. instan-
ti: z tamē arguit p regulā: ergo regu-
la falsa: tenet p̄ntia z aīis pbat: quia
quocūq; casu posito nō pōt eē ita sic
significat per aīis: quin tūc sit ita sic
significat p p̄ns. Ar^r 2°.
3^a re^{am}
scdām.
Secūdo cōtra se-
cūdā regulā arguit sic: nā ista p̄ntia ē
bona: aliquādo erit ita qz necessario
hō ē animal: s̄z necessario homo erit
aīal: z tamen arguitur per regulam:
ergo regula falsa: tenet p̄ntia z aīis
p̄z de se. Ar^r 3°.
3^a re^{am}
tertiāz.
Tertio arguitur p̄tra ter-
tiā regulā: nā ista p̄ntia est bona. Ali-
quādo erit ita qz sortes incipiet eē album
qd ē: ergo sortes incipiet esse albū qd
est similr de p̄terito z tamē arguitur
p regulā s̄z regula falsa: t̄z p̄ntia z aīis
pbat quia nō videt modus p quē
talis consequentia possit falsificari.
Quarto cōtra quartāz regulāz ar-
guitur sic: nam ista p̄sequētia ē bona
sortes ē albior q̄z est plato s̄z ita ē qz
sortes ē albior q̄z est plato: tūc vltra
s̄z pari rōne ista p̄ntia debet esse bona
sortes erit albior quā est plato: s̄z ali-
quādo erit ita qz sortes ē albior q̄z ē
plato: z tūc hic arguit p regulā: s̄z re-
gula falsa. Ar^r 4°.
3^a re^{am}
q̄rtam.
Cōtra correlariū qz po-
nit p q̄nta regula arguit sic. Sortes
erit equalis platoni: ergo aliquādo erit
ita qz sortes est equalis platoni: nāz
in casu superius facto .i. qz sortes z
plato argumentabunt vniformiter
ex ipsis non manentibus in fine ho-
re: tūc in tali casu antecedens est ve-
rum quod probō: nam tota quanti-

Sensus compositi et diuisi.

tas sortes erit equalis toti quantitas
ti platonis capiēdo li tota cathego-
rematice: ergo in tota hora cathego-
rematice erūt sortes et plato equales
t3 cōsequētia: qz nulla dicitur eqlia
nisi eoz quantitates sint equales: con-
sequēs vero in dicto casu est falsum:
qz in quolibet instāti predictę hore
plato erit maior sorte: ergo in nullo
instāti p̄dicte hore erūt equales: er-
go nunq̄z erit ita qz sortes erit equa-
lis platonī qz erat probandum.

Ad p^m
dicitur.

Ad hec

argumēta respondet

Et p^mo ad p^mū dī:
qz illa p̄na ē bona: et nego qz hoc sit
cōtra regulā: qm̄ regula sic intelligit̄
qz arguatur cum distributione abso-
lute sumpta: et nō limitata q̄lter non
est ip̄posito. Posset etiā dici qz il-
la p̄na ē bona de materia et nō d for-
ma: et hoc nō est cōtra regulā. **Ad**
secūdu respondet qz dicta p̄na ē bo-
na de mataria et nō de forma. **Ad**
tertium respondetur negando ante-
cedens: et ad probationez negat itez
nam posito casu tali: qz sortes nunc
nō sit: et in medio instāti hore futu-
re erit: et erit albus: tunc antecedens
est verum et consequens falsum: vt
patet intelligenti. **Ad** quartum re-
spondet: qz prima p̄sequentia de p̄se-
ti est bona: nec ibi arguit̄ a sensu cō-
posito ad diuisum in isto modo: pro-
quo ē notandum qz tales dictiones
ita et aliquando non faciunt sensum
compositum in isto modo nisi quan-
do adiungūt̄ cum tempore prete-
rito aut futuro: et cum vlt̄erius infer-
tur qz pari rōne deberet illa alia va-
lere negatur p̄sequentia: et ratio dis-
similitudinis per se patet. **Ad** vlti-
mum respondetur negādo aīns et ad
probationem iterum negat aīns im-
mo cōceditur qz nulla erit tota quā-

Ad 4^m
dicitur.

Ad 10^m.

Ad 5^m
dicitur.

titas sortis et nulla erit tota quantitas
platonis et ex p̄nti nūq̄z erūt eqlies.
Et si contra hoc arguatur sic: quātā
cūqz quantitatē habebit plato i dicta
hora: tantam habebit sortes in predi-
cta hora: ergo sortes et plato erūt eqli-
es: nō valet cōsequētia: qm̄ p̄positio
de simplici cōparatione regit istās
pro suu veritate qz nō requirit illa de
sensu diuiso: et sic patet solutio.

Sed vlt̄erius

cōtra cor
relariuz
2^a cor^m

arguitur sic: nam iste p̄sequentie nō
sunt bone: tu pertrāsibis. a. spātū: er-
go aliquādo erit ita qz tu pertransis
.a. spātū: antecedens enim est veruz
posito qz tu pertrāsibis. a. spātū i ho-
ra futura: et p̄sequēs ē falsū: vt p3: etiā
ista alia p̄sequētia nō valet: Aliquan-
do erit ita qz hec hora p̄sens est: er-
go hec hora p̄sens erit: et tamen ar-
guitur per regulam: ergo regula fal-
sa: tenet consequentia et antecedens
probat̄ur: nam in quolibet instāti
intrinseco hui⁹ hore p̄ntis erit verū
dicere hec hora p̄sens ē: ergo ali-
quādo erit ita: qz hec hora p̄ns est:
p̄sequēs vero est falsū: qm̄ hec hora
p̄ns nūq̄z erit qz accipio p̄sens: vt di-
stinguitur cōtra futurū: similiter nō
sequitur diuisio. b. linee existentis in
corpore colūnari erit: ergo aliquan-
do erit ita qz diuisio. b. linee et ē: et
qz hec consequentia non valeat pro-
batur: posito qz sortes diuidet. a. cor-
pus colūnare in hora futura cuius
.b. sic p̄ma linea diuidēda tūc in isto
casu antecedēs est verū qz probatur:
quia sortes faciet diuisionem. a. cor-
poris super. b. linea: ergo diuisio. b.
linee erit: consequens vero est fal-
sum: qz probatur: quia in nullo in-
stāti hore future: erit verum dicere
diuisio. b. linee est: vt patet.

instātia

no

Ad p^m
dicitur

Ad 3^m
dicitur

no

Ad
dicitur

no^m.

Intelligendum

est p^{ar} tione obliq casus puta li diuisio .b. linee: na3 ille terminus diuisio e ter-
minis simplicibus zc. psequencia est
bona: per arguere in terminis sim-
plicibus non solum debemus itelli-
gere q non arguatur in aliquo pre-
dictorum quatuor modoru3 ex quo
omnes illi quatuor modi includunt
cöpositionem quandä: sed etiam de-
bemus itelligere q nō arguatur cū
verbo adiectiuo habente appositu3
obliqui casus: aut cum verbo substā-
tiuō habente suppositum vel appo-
situm terminum verbalem includen-
te verbum adiectiuum cu3 determi-
natione obliqui casus: aut cū termi-
no significāte tempus determinatū:
quēadmodum sunt isti termini hora
dies mensis z annus zc. C^ostis aut
sic stātibz: patet solutio ad argumē-
ta. C^oad p^muz dicitur: q non argui-
tur ibi in terminis simplicibus ex q
arguitur cum verbo adiectiuo lūi-
tato per casum obliquum. C^oad se-
cundum similiter respondetur: qm
ibi arguitur cum verbo substantiuo
habente prosupposito terminu3 im-
portantem tempus determinatū pu-
ta li hora presens. C^o3 nota hic q
scdm mentem ludentibz: puto q se-
cunda cōsequencia dicatur esse bona
de materia: qm aī3 eius ē ipossibile:
imo puto q oēs tales ppōnes. s. ho-
ra ē: dies est: mensis est: zc. sunt im-
possibiles: quontā in eis ponitur
terminus importans tēpus limitatū
z ex cōsequenti tales ppositiōes de
p^{re}senti nō possunt pro istāti verifica-
ri. C^oad tertiū respōdet eodē modo
quontā ibi arguit: cū termino v^{er}ba-
li cludēte v^{er}bū adiectiuū cū determīa-

Ad p^m.

Ad 2^m.

no^m.

Ad 3^m.

Septimus modus.

Quādo arguitur com-
ponendo vel diuidendo:
mediante hac determina-
tione: ita est: ita fuit zc.

Sta est septia ps
pncipal
istius tractat^o in qua de-
claratur qualiter fiat sen-
sus cōpositus z diuisus i
septimo mō: z diuidit i tres particu-
las: nā i prima declarat quomō cau-
set sensus cōpositus z diuisus in isto
septimo mō: ac et ponit eoz differē-
tia: in secūda ponitur regule gene-
rales: in tertia vero contra predicta
obijciat z soluat.

Circa primā particulā ē intelli-
gēdū: p^mo q sensus cō-
positus z diuisus in isto septimo mō
causat mediātibus termini cōcernē-
tibus actū mētis: vt sunt ista v^{er}ba scio
cognosco: intelligo: p^{re}cipio: volo: no-
lo: dubito: imago: z apparet: z his
similia: vnde termini p^{re}cernētes actū
mentis sunt illi q importāt aliquam
operationem aīe intellectiue prope
loquēdo: z cū operationum aīne i
tellectiue quedā ptineāt ad potētiaz
volitiuā z quedam ad potētā in-
tellectiua. exēplū p^mi: vt velle nolle

¶ 4

Sensus compositi et diuisi.

desiderare et cetera. Exemplum secundum ut i-
 pulcra
 distinctio
 telligere: cognoscere: scire et cetera. ideo
 termini concernentes actum mentis sunt
 in duplici differentia: nam quodam concernunt
 actum voluntatis ut sunt ista: vobis: volo:
 nolo: cupio: desidero: opto: odio: et
 huiusmodi: quodam vero importat operationem
 ipsius intellectus et isti sunt in duplici dif-
 ferentia: nam quodam importat operationem
 ipsius intellectus absque formidine ut
 sunt ista: vobis: scio: teneo: cognosco:
 concedo: nego: et his similia. Quidam
 sunt importantes operationem ipsius intelle-
 ctus cum formidine: ut sunt ista verba:
 dubito: credo: imaginor: suspicor: et
 apparet et his similia.

^{no^m 2^m}
^{2^a d^o fia.} **Secundo** est intelligendum quod
 huiusmodi ver-
 ba quando cadunt supra complexum verbale:
 id est supra omnes infinitiua vel coniuncti-
 ua aut totaliter subsequuntur: tunc fa-
 ciunt sensum compositum: ut verbi gratia
 dicendo. Ego scio hominem esse animam: sed
 quando mediatur inter partes dicti: tunc fa-
 ciunt sensum diuisum: ut dicendo: homines
 scio esse animas: per quo est notandum quod quod-
 dam huiusmodi verba cadunt supra
 terminum incomplexum: siue ille termi-
 nus incomplexus significet incomplexum vel
 complexum. Exemplum primum: ut ego cogno-
 sco sortem. Exemplum secundum: ut ego scio
 .a. propositionem. vnde quando talia verba: ca-
 dunt supra terminum incomplexum: et pre-
 cedunt ipsum: tunc faciunt sensum compositum:
 ut dicendo: ego scio .a. propositionem sed
 quando postponuntur seu sequuntur tale
 terminum incomplexum faciunt sensum diui-
 sum: ut vbi gratia: dicendo .a. propositionem
 scio et cetera. Et quia sermo principalis de
 huiusmodi terminis est: quando cadunt supra
 dictum propositum: et non supra terminum
 incomplexum ea per principaliter tracta-
 bimus de eis quando cadunt supra ter-
 minum complexum: licet etiam quando cadunt su-

pra terminos incomplexos fallat argu-
 menti: vnde non valet sortem cognosco:
 ergo cognosco sortem: ut patet intelli-
 geri cum causa est: quia licet sortem in parte appel-
 lat formam et in antecedente non.

Tertio est intelligendum quod du-
 plex est differentia inter
 sensum compositum et sensum diuisum in isto
 septimo modo: et hoc quando tales termi-
 ni cadunt supra complexum quare prima
 est ista: quia quando faciunt sensum composi-
 tum confundunt omnes terminos ipsius dicti
 capaces confusionis: et faciunt totum di-
 ctum appellare formam: sed in sensu di-
 uiso: non hoc faciunt. Exemplum primum. ego
 scio hominem esse animam ubi tamen licet hominem:
 quia licet animam confunditur ab illo verbo scio:
 et tale dictum appellat formam. Exem-
 plum secundum: ut dicendo: homines scio esse
 animas: vbi licet homines non confunditur nec illud
 dictum appellat formam: quid autem scit
 appellatio forme puto notum esse ex lo-
 gica parua: quia ille terminus appel-
 lat formam qui representat suum signifi-
 catum: sub conceptu proprio. Et secunda
 differentia est: quia propositum de sensu com-
 posito est probanda officinabiliter dum-
 modo post terminum fuerit immedia-
 tus: ut dicendo. Ego scio hominem esse
 animam. propositio vero de sensu diuiso non:
 sed est probanda ratione primi termini
 mediant: ut dicendo: homines scio esse animas
 et ex hoc patet solutio ad vnum du-
 bium: videlicet: vtrum ista propositio
 sit in sensu composito: hoc scit homines esse
 animas: nam dicta propositio est in sensu
 composito: quia tale verbum determinat
 totum dictum propositum. nec regreditur ad hoc
 quod sit in sensu composito quod sit probanda of-
 ficinabiliter: nisi primus terminus fo-
 ret immediatus.

His notatis ponuntur regule ge-
 nerales: quarum prima est ista. ^{pr^a reg^a.}
 Arguendo a sensu diuiso apud sensum compositum

Septimus modus.

21

aut ecōtra in predictis terminis nō
valet pñā: pbat regula duplr: pmo
rōne differētie superi assignate: secū
do exēplariter sic: vnde nō sequitur.
Altez istoz scio eē vez: ergo scio q
altez istoz ē verum. vnde ponat q
tu habeas scriptas solum has duas i
manu tua: de^o ē z papa sedet: credas
tamen firmiter solū istam scriptaz eē
in manu tua. s. de^o ē quā scias eē verā:
tunc vbi p li istozū demōstrēt ille p
positiōes q̄s scriptas habes i manu
tua añs ē vez z pñs falsuz: vt p̄z re
soluendo añs: pñs non ē falsuz: vt p̄z
ipm officiādo: qm̄ prima officiās est
falsa. s. hec ē scita a me altera istarū ē
vera: q̄ illā de^o ē solū puto: z seorsuz
eē scriptā in manu tua: tō non scio il
lā eē alterā istaz: nec seq̄. Altez isto
rum dubito eē vez: ergo dubito alte
rū istoz eē verū: demōstrādo duo cō
tradictoria mihi dubia: etiā econtra
nō seq̄ scio altez illoz eē vez: ergo
altez illoz scio esse vez: demōstratis
duob^o cōtradictorijs mihi dubijs. s.
rex ē lugdū: z nullus rex ē lugdū: an
tecedēs. n. ē vez: vt p̄z ip̄sū officiādo
z pñs falsum: vt p̄z ip̄m̄ resoluendo.

2ª reg^a Secūda regula arguēdo a sēsu di
uiso ad sēsu cōpō^m: z ecōtra in predi
ctis terminis: vbi p̄dicatū sit iste ter
min^o hoc: z sz i sēsu diuiso nō sit ter
min^o p se not^o nō valet pñā: pbat re
gula duplr. p^o ex differētia superi^o
assignata. scdo iductiue: vñ nō seq̄.
vez scis eē hoc: ḡ tu scis q̄ vez ē hoc
ponat enī q̄ eclypsis lune scit z cre
das istā eē falsam. Eclypsis lune est:
tūc añs ē veruz: vt p̄z ip̄z resoluēdo:
z pñs falsuz: vt p̄z ip̄m̄ officiādo: pro
quo ē notādum q̄ terminoz quidaz
sunt p se noti qdā oīno ignoti quidā
Termi i vo medio modo non. Termini p
p se no. se notidicūt eē illi qui respectu cu

iuscūq; sui significati: de quo hēmus
notitiā qd est inundo: scimus talem
terminū vere affirmari: z sic oēs ter
mini trāscēdētes z hoc pñomē. hoc.
sunt termini p se noti. Termini ve
ro medio modo notidicūt eē illi
qui respectu alicui^o sui significati de
quo habem^o notitiā q̄ est ens i mū
do sunt certi. i. faciūt ppositiōne cer
tā z manifestā: z respectu alicuius al
terius significati dicūt esse dubij: vt
sunt nomina appellatiua non tran
scendētia: ac etiā noīa ppria. Ter
mini vo omnino ignoti sunt illi qui
absq; noua impositione nihil signifi
cāt neq; sunt termini: vt li. a. b. c. z no
tanter dixi in regula dūmodo subte
ctum in sensu diuiso non sit termin^o
per se not^o: qz si foret terminus per
se notus bene valeret pñia: vñ bene
seq̄. Ens scis eē hoc: ḡ tu scis q̄ ens
ē hoc. Tertia regula: arguēdo a sē
su diuiso ad sensuz cōpositū: vbi sub
iectum fuerit termin^o p se not^o absq;
aliquo determinabili: z p̄dicatū fue
rit hoc pronomē hoc: pñā ē bona: et
ecōtra mediāte verbo importāte sciē
tiaz vel certitudinē: vnde bene sequi
tur: ens scis eē hoc: ḡ tu scis q̄ ens
est hoc notant vero dixi cum verbo
importāte sciētiā: quia cuz isto ver
bo dubito: nō ualet pñia: unde non
sequitur. Aliquid dubito esse fortez:
ergo dubito an aliquis sit fortes: po
natur. n. in casu q̄ scias fortem eē ho
minē: nescias tamen quis determīa
te scit fortes: tunc in hoc casu: añs est
verum: ut p̄z ip̄suz resoluendo: nam
hoc dubitas eē forte platone demō
strato: imo etiā ip̄so forte demōstra
to ad sensuz: z hoc ē aliquid: ḡ aliqd
dubitas esse fortem: psequens uero
est falsum: quoniam tu non dubitas
an aliqd scit fortes: imo scis q̄ aliqd

Sensus compositi et diuisi.

- est fortis: ut p[ro]p[ri]u[m] officiādo. Unde circa hos t[er]minos i[st]e d[ic]t[us] b[er] tres regulas quarum prima est ista: et i[n] or-
4^a re^a. dine ē quarta. Quandoquēq[ue] ponit terminus o[mn]ino ignotus a p[ar]te p[re]dica-
 ti respectu vbi importātis sciētiam vel notitiā: sēp negāda ē talis p[ro]p[os]i-
 tio: q[uod] termin[us] o[mn]ino ignotus: nō vide-
 tur vere affirmari de aliq[ui] subiecto i[n]
 p[ro]p[os]itione in qua per verbū impor-
 tatur sciētia vel notitia: p[er] etiā his
 exēplis. a. scis esse. a. Aliqd scis eē. a.
 verū scis eē. a. p[ro]posito q[uod] a. fit aliq[ui] p[ro]-
 positio mūdi nescias tu que determi-
 nate scit. a. p[ro]posito tamē in casu q[uod] ta-
 lis terminus supponat p[er] aliquo in
 cōfuso: q[uod] aliter ille non forēt p[ro]po-
 sitiones cū nō eēnt intellectu zc. Secū-
5^a rag^a. da regula et in ordine q[ui]nta. Quan-
 doquēq[ue] terminus o[mn]ino notus ponit
 a p[ar]te p[re]dicati sequēs hoc verbū scio
 aut verbū i[m]portans notitiā: vbi pluri-
 mū talis p[ro]p[os]itio ē cōcedēda: vbi p[er] i[n] his
 exēplis. a. scis eē aliqd. a. scis eē ens
 in casu p[ro]p[os]itiōis: et notat d[ic]t[us] quasi sēp-
 per: q[uod] cum ponitur ex p[ar]te p[re]dica-
 ti hoc p[ro]nomen demonstratiuū. hoc.
 talis p[ro]p[os]itio ē negāda: vbi dicēdo
 a. scis eē hoc: quacūq[ue] p[ro]p[os]itio ē de
 mōstrata in tali casu p[er] li hoc. Tertia
6^a reg^a regula et in ordine sexta. Quando-
 quēq[ue] ponit terminus o[mn]ino ignotus
 a p[ar]te subiecti: et termin[us] medio mō-
 notus a p[ar]te p[re]dicati tūc stat illā p[ro]-
 positionē eē p[re]cedēda: aut dubitāda
 scdm exigentiam casus: verbi grā. a.
 scio eē p[ro]p[os]itionē. a. scio eē vez: p[ri]ma
 enī ē cōcedēda in casu p[ri]ori: et se-
 cunda est dubitanda.
Ex his vbi p[er] de intētiōe ma-
 gistri cōstat casū posse
 tripliciter variari: penes quā varia-
 tiōē aliquādo p[ro]p[os]itio est dubi-
 tāda: aliquādo negāda: aliquādo cō-
 cedēda. C[on]tinu[us] casus generalis p[ri]mus casus
 est ponēdo q[uod] a. sit vna p[ro]p[os]itio mū-
 di nescias que: tūc in isto casu oēs ta-
 les sūt dubitāde. s. a. ē vez. a. ē scitum
 a te: a. ē tibi dubiū. a. dubitas eē vez:
 cui[us] rō est: q[uod] dubitas an. a. sit ista de-
 est: an ista hō est asinus: an ista rex se-
 det. C[on]tinu[us] casus magis specia-
 lis ē q[uod] scias. a. eē alterā istarū deus
 est et homo ē asinus: et que sit istarū
 distincte nescias: tunc i[n] isto casu hec
 est negāda. a. dubitas eē vez: q[uod] nul-
 lā illarū dubitas esse verā: iste tamen
 sūt dubitāde. a. scis eē verū. a. scis eē
 i[m]possibile. a. est scitū a te: q[uod] sūt dubie
 et i[m]pertinētes. Terti[us] casus adhuc
 magis specialis est: ponēdo q[uod] a. sit
 altera istarū deus est: et homo est asi-
 nus: et que sit distincte nescias sit ta-
 men ista deus est: tunc i[n] isto casu iste
 sunt cōcedēde. a. scio eē verū. a. ē sci-
 tū a me: et tūc nō scio. a. esse verum.
Sed p[er]tra p[re]dicta arguit: et p[ri]mo Contra
 p[er]tra p[ri]mā regulā: nā ista p[ri]mā re-
 gūla ē bona: scio q[uod] hoc ē vez: q[uod] hoc
 scio eē vez: et ecōtra etiā ista alia est
 bona. forte scis eē forte: ergo tu scis
 q[uod] fortis sit fortis: nā idē p[er]cise i[m]por-
 tat p[er] a[n]s et p[er] p[ri]s ergo zc. Ad hoc
 argumētū respōdet d[ic]t[us] b[er] ponēdo
 duas reglās quaz p[ri]ma ē ista. Ar-
 guendo a sēsu diuiso ad cōpositū et
 ecōtra i[n] p[re]dictis terminis: vbi subie-
 ctū fuerit p[ro]nomen demonstratiuū hoc:
 absq[ue] aliquo determinabili et respec-
 tu cuiuscūq[ue] p[re]dicati valet p[ri]ma: nam
 tūc q[uod]qd significat vel intelligitur in
 vno sensu: intelligit[ur] et in alio: q[uod] con-
 uertitur: p[er] p[ri]ma et a[n]s p[ro]bat: q[uod] si ali-
 qua foret differētia iter illos hoc ma-
 xime eēt rōne cōfusiōis et appellatio-
 nis: sed tale p[ro]nomen demonstratiuū
 nō est capax cōfusiōis: et sēp s[ub] p[ro]p[os]i-
 tāda: aliquādo negāda: aliquādo cō-
 rōne suū significatū reprēstāt q[uod] sup[er]

ponit discrete demonstrando ad scis
vel ad intellectū distincte: et notāter
dixi absq; aliquo determinabili: qā
cū determinatione quādoq; nō valz
vñ nō seqt. hoc albū scis currere: er-
go tu scis: q; hoc albū currit: posito
casu q; sortes albus currat quez scias
currere credas tñ ipm esse nigrum
tunc antecedens est vez et pñs falsū
2ª reg^a. vt pz. **C**Secūda regula est: q; arguē
do a sensu cōposito ad diuisū in pdi-
ctis terminis: et ecōtra: vbi subiectus
sit hoc pñmē hoc cū suo determīa-
bili palā cōuertibili cūz pñcato: aut
palā superius ad ipsū: valet cōsequē-
tia: pbat primo pma ps: qz bñ sequi-
tur: hoc albū scis eē albū: ergo tu scis
q; hoc albū ē albū: et ecōtra: etiā scda
ps pbat: vñ bene sequit: hoc aial scis
eē hoiez: ergo tu scis q; hoc aial est
hō: et ecōtra. Iste due regle tenēt gīa
terminoz: et nō de forma: vt dicit hē-
risber. **C**Sed hic est notandū q; ab
his duabus regulis excipit lidentiss
hec duo verba. scz dubito et apparet
qz nī seqt: dubito hoc eē hoiez: ergo
hoc dubito esse hoiem: vñ posito ca-
su q; per li hoc demōstret sortes iaz
corrupt^z et dubitē: an sortes sit in mū-
do tunc aīs ē vez: vt pz ipsū officiā-
do: qm̄ hec ppositio est mihi dubia
hoc est hō demonstrato sorte corru-
pto q; probō: nā hec ppositio ē mihi
dubia: sortes ē hō: et ista tātum valet
quātū illa hoc ē hō demonstrato sorte
gī ista etiā ē mihi dubia: pñs vero est
falsus: qz li hoc in pñte supponit so-
lū p eo q; ē hoc: mō nūq; qd est hoc
dubito eē sorte: ergo hoc nō dubito
eē sortez. **C**Sed dubitat de isto vbo
apparet vtz sequat. Apparet q; hoc
est hō: gī hoc apparet hō. **C**Ad hoc
dubii rñdet magister in suo tractatu
de scire et dubitare: vbi dicit: q; talis

pñā nō valet: cuius rō dī eē ista: qm̄
illud verbū apparet in sensu diuiso
nō facit ampliationē circa subiectū:
s; in sensu cōposito bñ facit amplia-
tionē: vñ vbi pñ hoc in pñte demō-
stret aliqd nō existēs: sed tibi appa-
reat existerē: et appareat tibi homo:
tunc aīs ē verū: et pñs falsū: et eodez
mō ē dicendū de li dubito. **C**ois tamē
via tenet qd taz li dubito qz li appet
tā in sensu diuiso qz in sensu cōposi-
to: faciunt ampliare oēs terminos a
pte ante: ideo oēs dicte pñe scdz viā
cōem sūt bone et ex his seqt correla-
rie q; in dictis terminis sensus com-
positus et diuisus cōuertūtur: nec p-
prie ibi ē sensus cōposit^o et diuisus: nī
si scdm vocē: qz in intellectu nulla ē
diuersitas: et sic patet solutio ad argu-
menta contra primam regulam.

Contra tertiā regulā arguit
sic. Ista pñā nō valet
ens nō scis eē hoc: ergo tu nō scis q;
ens ē hoc: et tñ arguit scdz regulā: gī
regula falsa: et pñā et aīs pbat: nam
aīs ē vez: qz nolo q; p li hoc demō-
stret sortes: et arguo sic: istū asinū nō
scis eē hoc: et iste asin^o ē ens: gī ens nō
scis eē hoc: pñs vō ē falsū: eo q; suuz
cōtradictoriū est vez. s. tu scis q; ens
est hoc: posito q; tu scias sorte esse in
mundo: vt pz ipsū officiādo.

Cōtra 4^{am} re^{am} i ordie ar^a sic
nā hec ppō ē pcedenda
.a. ē. a. et ista alia tu scis q; .a. est. a. qm̄
tu bñ scis q; idē ē seipm̄ et q; illa ppō
ē cōcedēda in q; idē pñcat de seipso
Ite ad idē arguit sic: hec ppō ē cōce-
dēda aliqd scis eē. a. et tñ i ea pñtur
termin^o oīno ignotus a pte predica-
ti: vt pz: ergo regula falsa et pñā cum
minori et maior pbat: nā ista pñā est
bona. a. scis eē aliqd: gī aliqs scis esse
.a. in casu pñi p pñerionē simplicē

opinio
cois.

Ar^a 2^a.
3^{am} 1^{am}

Ar^a 2^a.
qrtā re-
gulam.

Ad idē
arguit.

Dubii

Ratio
identiss

Sensus compositi et diuisi.

et antecedens est concedendum per secundam regulam correlariam: quod est quia in ordine: ergo et consequens: sed prius est talis propositio aliquid sciri esse. a. ergo regula quarta est falsa. Item a. scis esse hoc et hoc est. a. ergo. a. scis esse. a. tenet consequentia et antecedens est concedendum

Contra in tertio casu: ergo et prius. Item contra secundum casum: arguitur quod a. scis esse verum: nam tu scis alterum istorum esse verum. a. est alterum istorum: ego. a. scis esse verum: tenet consequentia et antecedens est concedendum: ergo et prius. Item arguitur primo casu: in quo dictum fuit quod tales propositiones sunt dubitantes. a. est scitum a te. a. est tibi dubium: nam tunc sequitur quod esset possibile: aliquid dubitare se scire: et se dubitare: consequens est impossibile et contra magister in capitulo de scire et dubitare: et prius probatur sic: quoniam si. a. est tibi dubium: ergo suum significatum est tibi dubium: ergo tu dubitas suum significatum: et per consequens dubitas te dubitare: similiter hec est tibi dubia. a. est scitum a te: ergo tu dubitas te scire. a. **Contra** tertium casum arguitur sic: probando quod ego scio. a. esse verum: nam bene sequitur: ego scio alterum istorum esse verum demonstratis illis duabus deus est et homo est asinus: et scio quod a. est alterum istorum: ergo scio quod a. est verum: et prius est. Item contra eundem casum arguitur sic: probando quod a. non est scitum a te quoniam a. est una propositio de qua tu consideras: et non scis illam esse veram: nec scis illam esse falsam per casum: ex quo tu nescis que illam scit. a. g. a. est tibi dubium: et prius per descriptionem datam de propositione dubia ab Aristotele in primo de scire et dubitare: tunc ultra. a. est tibi dubium: g. a. non est scitum a te quod erat probandum.

Ad hoc argumeta respondet: et primo ad argumentum contra tertiam regulam dicitur quod regula est intelligenda affirmatiue et non est in proposito. **Ad aliud** contra quartam regulam dicitur: quod regula intelligitur quod terminus omnino ignotus ponatur a preterito dicenti cum verbo importante scientia accepto in sensu diuiso: et hoc voluit dicere Aristoteles cum dixit: quod terminus omnino ignotus regatur a verbo importante scientiam mediante li esse nisi infiniti modi: et non est in proposito.

Ad aliud respondet negando primam consequentiam: nec ibi arguitur per conuersionem simplicem: sed sua conuertens dicitur esse ista quod scis esse aliquid est a. Pro solutione alterius argumeti ponit hec regula ab Aristotele in tertio libro. scilicet quod arguendo a magis noto ad minus notum prius non valet: siue arguatur a sensu diuiso ad diuisum aut a composito ad compositum. **Exemplum** primum: ut hoc scis esse animal: ergo hoc scis esse hominem. **Exemplum** secundum: tu scis quod hoc est animal: ergo tu scis quod hoc est homo. unde est intelligendum: quod quanto termini sunt magis vniuersales: tanto sunt magis noti secundum sententiam philosophi in primo Metaphysicorum: et hoc patet solutio ad argumentum: quoniam ibi arguitur ab illo termino hoc: ad illius terminum. a. et ille terminus hoc est terminus notissimus etc. **Ad aliud** argumentum contra secundum casum: negatur consequentia: quoniam ex maiori de sensu composito cum minori de inesse: non sequitur propositio de sensu composito: nec est de sensu diuiso. licet ex maiori de sensu diuiso et sua minori de inesse sequatur conclusio de sensu diuiso: nam sic arguendo dicta conclusio in sensu diuiso poterit probari per syllogismum expositorum sicut et maior. Et ex hoc sequitur: primo quod si minor erit in sensu composito cum hoc verbo scio tunc sequitur conclusio de sensu proposito.

Ad aliud 2^a 4^{am} regulam.

Ad 2^m. 3^a 4^{am} regulam. dicitur Ad 3^m.

Ad 4^m 2^a 3^m casum.

cum eodem verbo: et notanter dixi
 qd arguatur in tali psequencia cu ta-
 li verbo scio posito in maiori ppo-
 quia cu isto verbo dubito: non valet
 psequencia: sed oppositum addere i mi-
 nozi vltra illud verbu scio: dictione
 exclusiuam tantu: vnde no sequit. Ego
 dubito oem homine esse albu: et scio
 qd sortis est homo ergo dubito sorte
 esse albu posito eniz casu qd sortis sit
 amicus meus que scia esse albu: du-
 bite tamē de multis alijs an sint albi
 nec ne: tuc in isto casu anis est veruz:
 vt pz: et pns falsu. Item no sequit: tu
 dubitas an. a. scit vez: et scis qd hoc e
 .a. ergo dubitas an hoc sit veru: posi-
 to casu qd. a. sit ista rex sedet et aliud .a.
 sit ista: deus est quam scias esse vera
 et per li hoc in psequente demonstrat
 .a. qd est ista deus est et in minori de-
 monstrat illa rex sedet qua scias esse
 aliud .a. tunc enim antecedens e ve-
 ru et consequens falsum: id in minori de-
 bet addi dictio exclusiuam tantu: vt sic
 arguendo i minori prime pntie: tu
 scis qd tantu sortis est homo: similr in
 minori secunde debebas dicere: tu scis
 qd tantum hoc est .a. Unde hic e intel-
 ligendu qd ex maiori de sensu compo-
 sito cu minori de sensu composito me-
 diante illo termino potest siue possi-
 bile: no valet consequentia: vnde no se-
 quitur: possibile est qd hoc sit album
 et possibile est qd hoc sit nigrum: ergo
 possibile est qd albu sit nigrum: sed mi-
 nor debet esse de sensu composito de li
 necesse: et tuc antecedens erit impossi-
 bile queadmodu et pns. Item cu ver-
 bo importate actu voluntatis: no valz
 psequencia: vnde no sequit: volo vi-
 dere regē et scio qd Ferdinandus est
 rex: ergo volo videre Ferdinandu:
 posito enim casu qd Ferdinandus sit
 rex quem nollem videre: et scias ipm

ee regem: tamen nollem qd esset rex
 tunc in isto casu antecedens est vez
 et consequens falsum ideo in minori
 oportet addere non solum dictione
 exclusiuam: sed etia istud verbu volo:
 vnde minor debet esse talis scio et vo-
 lo qd tantu Ferdinandus sit rex: et tuc co-
 sequentia foret bona. Ad aliud ar-
 gumetu cotra pmu casu respondet
 negado psequentiam: et ad probatōez
 dī qd no est inconueniens dubitare se
 scire .a. sed est inconueniens scdm hōe
 tisberum dubitare se scire sic ee vel
 sic: aut dubitare se dubitare sic esse vl-
 sic: qliter no est in proposito. Sed
 arguitur qd in primo casu nulla illa-
 ru erat dubitanda. scilicet .a. est tibi dubiu. a.
 est scitum a te: qd cedat tempus obli-
 gationis: tuc hec consequentia erat bo-
 na in tēpore obligationis scita a te.
 scz hec est scita a te: demonstrata ista
 deus est: et hec est .a. ergo .a. est scituz
 a te: et antecedens tuc fuit concedendum:
 qd veru dato qd .a. fuerit illa deus est
 ergo et psequens fuit concedendum: et
 ex consequenti non dubitandum.
 Ad hoc argumentum respondet
 hōe tisber: qd consequentia illa fuit
 dubitanda: et causa est quia licet ma-
 ior esset scita tamen minor erat du-
 bia: vt pz: et propter hoc consequen-
 tia non fuit concedenda. Secundo
 magister dat aliam responsione me-
 liore: concedendo qd consequentia
 erat concedenda imo plus dicit cre-
 do primam responsionem non esse
 tutam: quia licet minor fuerit dubia:
 non tamen propter hoc consequen-
 tia fuit dubitanda: sicut nec ista rex
 sedet: ergo rex sedet: si minor fuis-
 set dubia quia non intellecta a te sic
 est ppositio hebraica vel greca: tuc
 haberet locum responsio. Secunda
 ergo responsio est melior: et tunc ne

Ad 5m.
 2a pmu
 casum.

instatia

Re. hēti
 sberi.

Alia
 Respo.

Sensus compositi et diuisi.

go q̄ antecedens fuerit conceden-
 dum: licet tunc esset verum: et imper-
 tinēs: neq; oē verū et impertinēs est
 cōcedēdū: sed verū et impertinēs sci-
 tum esse tale q̄ nō sic est in p̄posito.
 ¶ Unde est aduertēdū q̄ in obliga-
 tione eadē p̄pō primo loco p̄posita
 erit dubitāda: et postea in eadē obli-
 gatione p̄posita erit p̄cedēda q̄ pro-
 batur quia primo loco p̄posita stat
 illā esse dubiā et impertinētē: et secun-
 do loco sequentē exposito cū cōces-
 so et c. ut (verbi gratia) pono tibi istā
 rex sedet: vel tu curris: qua admissa
 p̄pono rex sedet: ista est dubitanda
 quia dubia et impertinēs: deinde p̄-
 posita ista tu curris est negāda quia
 falsa et impertinēs: postea p̄posita
 iterū ista rex sedet est cōcedēda quia
 sequens exposito cū opposito bene
 negati deinde illud dicitur ex dictis in-
 fert q̄ licet ita sit: tamē in cōueniens
 foret q̄ eadem p̄positio postq̄ se-
 mel est concessa in eadem obligatio-
 ne postea negetur quia tunc tu ha-
 beres cōcedere duo contradictoria
 pro eodem instanti cū omnes respō-
 siones in eadem obligatione sint re-
 torquende ad idem instans. Et vlti-
 rius dicit illud dicitur: q̄ hoc dictum
 habet veritatem vbi nō fiat mutatio
 ex parte rei: quia si fieret mutatio ma-
 nifesta ex parte rei: tūc probabiliter
 posset dici: q̄ eadem p̄positio i ea-
 dem obligatione esset concedenda
 et postea negāda: et tunc tales respō-
 siones in tali obligatione non esset
 retorquende ad idem instans: ut ver-
 bi gratia: pono tibi istā tu es romē:
 qua admissa: propono manus mea
 est clausa: ponendo q̄ habeam am-
 bas manus clausas concedenda est:
 quia vera et impertinens deinde p̄-
 pono iterū manus mea ē clausa ape-

riendo eam tibi: probabiliter pōt ne-
 gari quia fit mutatio ex parte rei: ta-
 men notanter dixit illud dicitur q̄ p̄-
 babiliter hoc potest sustineri quia
 secundum viā cōmunem hoc dicitur
 ē falsum. ¶ Ad argumentum contra
 tertium casum respondetur negan-
 do p̄sequentiam et ad probationem
 dicitur: q̄ nō accipere debita minor
 de sensu composito: s; sua minor de
 sensu composito debet esse talis et scio
 q̄ a. ē alterum istorum q̄ est verum:
 ergo et c. et tunc cōsequentia foret bo-
 na: s; illa minor ē falsa in casu. ¶ Ad
 vltimum respondetur negando con-
 sequentiam: sed ex illo antecedente
 sequitur solum q̄ tu dubitas. a. licet
 a. non sit tibi dubium: quoniam illa
 p̄positio que est. a. in tertio casu
 non est tibi dubia: sed bene tu dubi-
 tas. a. quia tu dubitas que illarū sit
 a. et sic patet solutio.

ad 6m.
 2m c
 suz dē.

Ad vlti
 mū dē

¶ Octauus modus.
 ¶ Item mediātibus ter-
 minis connotatiuis acci-
 dentalibus positis: quan-
 doq; a parte subiecti: quan-
 doq; a parte predicati et c.

¶ Ita est vlti-
 ma pars istius tractatus
 in qua declaratur quali-
 ter fiat sensus compositus
 et diuinus in octauo et vltimo modo:
 et diuiditur in tres particulas: nam
 in prima declaratur qualiter cause-
 tur sensus compositus et diuinus in
 isto vltimo modo: ac etiam ponitur
 eorum differentia: in secunda vero
 ponuntur regule generales: in ter-
 tia et vltima contra predicta arguit.

no^m p^m

Circa primam

partem est intelli-
gendum: primo q^{uod} sensus composi-
tus & diuisus in isto octauo modo fit
mediantibus terminis connotatiuis
accidentalibus positis quandoq^{ue} a
parte subiecti quandoq^{ue} a parte pre-
dicati respectu verbi de pierito aut
de futuro vel sui participij pro cui^{us}
noticia est intelligendum q^{uod} quan-
do dicti termini concreti appellant
tempus preteritum vel futurum: ta-
lis proposito est in sensu copposito:
vt verbi gratia: sortes fuit albus: di-
uisus vero fit quando non appel-
lant tale tempus sed ponuntur a par-
te subiecti vbi ampliantur: vt verbi
gratia: album fuit sortes & notanter
dixi q^{uod} sensus coppositus fit media-
tibus terminis connotatiuis accide-
talibus idest de predicamento acci-
dentis: quia cum terminis substantia-
libus non fit sensus coppositus & di-
uisus eo quia non ponunt differen-
tiam tales q^{uod} vna sit vera & altera fal-
sa sed propositiones ille conuertun-
tur. C^{on}Secundo est intelligendum
q^{uod} differentia est inter sensum com-
positum & diuisum duplex quarum
prima est ista: nam talis terminus co-
creus in sensu copposito appellat
tempus & non ampliat: In sensu
vero diuiso non appellat tempus s^{ed}
ampliat vt patet in exemplis supe-
rius positis. Secunda differentia est
quoniam propositio de sensu com-
posito infert vna de presenti cum ta-
li determinatione ita erit: seu ita fuit
secundum exigentiam sui verbi pri-
cipalis: vt (verbi gratia) ista de sensu
copposito sortes fuit albus infert
istam aliquando fuit ita q^{uod} sortes est
albus: sed propositio de sensu diuiso
non facit hoc: nam ista de sensu diui-

so: album fuit sortes: non infert ista:
aliquando fuit ita q^{uod} albus est sortes.

His habitis

ponit vna r^{egula} g^{en}al^{is}
regula ge-
neralis arguendo a sensu composi-
to ad diuisum aut econtra non valet
consequentia: probatur regula di-
pliciter primo ex parte differentie
superius assignate: secundo exempla-
riter: vnde non sequitur musicum fu-
it hoc: ergo hoc fuit musicus: posito
enim q^{uod} sortes nunc primo fit musi-
cus & iuxta decem annis: tunc antece-
dens est verum & consequens falsus
similiter non valet de futuro scilicet
musicum erit sortes: ergo sortes erit
musicus: posito q^{uod} sortes nunc fit mu-
sicus & nunq^{uam} post hoc erit musicus:
sed bene viuet per tempus futurum
tunc antecedens est verum & conse-
quens falsum similiter non sequitur
sortes incipit esse albus: ergo albus
incipit esse sortes dato q^{uod} sortes nunc
primo fit albus qui iuxta decem
annis. C^{on}Sed contra predictam re-
gulam arguitur: nam videtur q^{uod} que
libet talis consequentia sit bona q^{uod}
arguitur per conuersionem simpli-
cem quare &c. C^{on}Ad hoc responde-
tur q^{uod} ibi non est bona conuersio na
illa musicum fuit sortes: habet sic co-
uerti scilicet quod fuit sortes: est vel
fuit musicus: & ratio quia illud quod
tenetur appellatiue in vna aut am-
pliatue debet consimiliter teneri in
altera: vnde ex his sequitur hoc ar-
gumentum non tenere: hoc fuit mi-
nor sorte & hoc est sortes: ergo sortes
fuit minor sorte: posito enim casu q^{uod}
sortes continue ante hoc fuerit pe-
dalis cum dimidio: & nunc primo ab-
scissum sit mebrum vnu per q^{uod} rema-
neat pedalis: tunc in isto casu ante-
cedens est verum & consequens fal-

no^m 2^m
duplex
d^{ist}ia it
se. p. p. &
d^{ist} i isto
modo

Ar^g 2^a
regula

Pen.

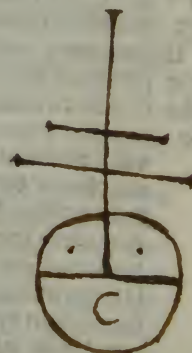
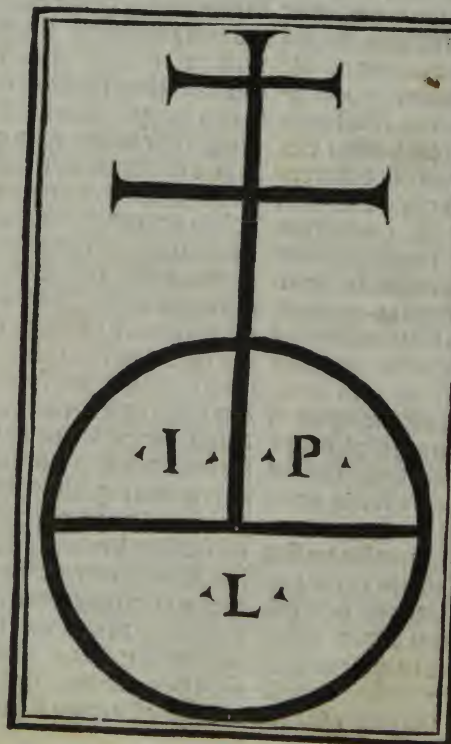

Sensus compositi ⁊ diuisi.

Mo^m. sum. Unde est notandum: q̄ iste mo-
 dus reduci solet ad fallaciam figure
 dictionis tamen propter appella-
 tionem temporis vel appellationē am-
 pliationis non inconuenit q̄ tales
 propositiones in quibus talia con-
 creta accidentaliter ponuntur sint in
 sensu composito vel diuiso: ⁊ quia
 huiusmodi fallacia reduci solet ad
 fallaciā figure dictionis: ideo Men-
 tisber de isto octauo modo nullam
 fecit mentionem: ⁊ sic est finis istius
 Tractatus.

Explicit tractatus de sensu com-
 posito ⁊ diuiso: Editus a Reueren-
 do sacre Theologie magistro Ber-
 nardino Petri de Senis de landu-
 cijs ordinis Carmelitarum. Philo-
 sophiam Senis ordinarie legētes.
 Laus Deo.

Impressus Venetijs per Jacobū
 Dentium de Leuco: Anno domini
 M. cccc. Die. xx. nouembris: Re-
 gnante inclito Augustino Barbadi-
 co serenissimo venetiarū principe.

Primus et Secundus modus.

Incipit expositio de se
su pposito et diuiso acutis
sini doctoris Pauli per
gulensis.

Cum se
penumero co
gitare non me
dio crez iuueni
bus fructus af
ferre si coposi
tionis et diuisio
nis materia cla

rissime intelligerent: hanc horam ti
bi Petre de guidonibus: hodie isti
tui ut breuissimo spatio: certoq; ordi
ne: infinitam pene difficultatem tibi
eripias. Non q; nouis aliquid me age
re hodierna die arbitreris: s; q; alto
ru dicta in hac materia: tu confuse:
tu disperse: breui quadam tabella ordi
natissime collegi: que si memorie co
medaueris omnium sophismatum pple
xiones certissimis regulis quam pri
mum dissolutas videbis.

Septem modis committit fallacia
compositionis et diuisionis: de quibus
per ordinem videamus exempla.

Primus modus.

Primo mediantibus termi
nis modalibus posse
esse vel non posse esse significantibus:
sive sumantur nominaliter sive verbaliter
sive adverbialiter etc. Et fit sensus
compositus cum aliquis dictorum modorum seu
terminorum precedit vel subsequitur
dictus propositio: diuisus vero cum me
diat inter partes dicti seu extremorum
et cum li pot personaliter tenet: quod im
personaliter facit sensus compositum.
Differt autem sensus propositus a diuiso

in hoc primo modo tripliciter. **P**ri
mo quod sensus compositus requirit verifica
tionem instantaneam respectu totius com
positionis sequentis: diuisus vero non. **S**e
cundo quod propositio de sensu composito de
poni inesse: sed de sensu diuiso hoc
non requirit: ideo cum dicitur contra pos
sibile esse posito nullum sequi iconue
nientiam: hoc intelligitur de sensu compo
sito. **T**ertio quod propositio de sensu com
posito probatur officinabiliter: sed de sen
su diuiso secundum exigentiam termini me
diati precedentis si fuerit talis. **C**um se
su diuiso ad sensum compositum in hoc pri
mo modo: et contra valet argumentum
tribus conditionibus obseruatis.

Prima quod propositio sit verificabi
lis pro instanti et non exigit tempus
limitatum: ideo non sequitur: tu potes
ferre a propositione ergo potest esse quod tu
pferas a propositione. **S**ecunda
conditio quod relatiuum implicans non aliud
denotet in sensu composito quam in sensu
diuiso. Ideo non sequitur: potest esse quod tu
sis homo quod sit Rome: ergo tu potes
esse homo quod sit Rome. **T**ertia quod fiat re
spectu terminorum nullo modo repugnans
tuis: ideo non sequitur iustus potest esse iu
stus: ergo potest esse quod iustus sit iniustus.
Sed bene sequitur tu potes esse papa: ergo
potest esse quod tu sis papa.

Secundus modus.

Item mediantibus terminis co
fundentibus confuse tamen etc.
Et fit sensus compositus cum terminus com
supponit confuse tantum: diuisus vero cum
supponit determinate. **D**iffert sen
sus compositus a diuiso: quod sensus com
positus non requirit verificationem disti
ctiuam respectu suorum suppositorum: di
uisus vero sic. Ideo a sensu proposito
ad diuisum: et contra: non valet argumē
tum de forma: unde non sequitur. Pro
mitto tibi denarium: ergo denarium ti

prima dicta
in isto pri
mo modo
dicta.

dicta.

regula.

prima dicta

dicta

dicta

dicta in
isto modo

Tertius modus. Sen.compo. 7 di.

bi pmitto: semp fuit homo: ergo hō
fuit semp: Dis hō est hō: ergo hō est
ois hō: Dis hō currit: ergo currens
est ois hō. Et ecōtra nō sequitur: vt
Aliquid incipit esse: ergo incipit eē
aliquid. Aliquis hō definit esse: ergo
definit esse aliquis hō. Aliqd ens cō
tingenter est: ergo ptingenter est ali
quod ens. 7 sic de similibus.

Tertius modus.

Item respectu terminorum re
latiuorum grāmicali
um zc. Cfit autēz sensus cōpositus
et diuisus dupliciter: primo median
te relatiuo iplicāte: sicut qui que qd:
diuisus vero mediāte hac pūctione
z: et cū hoc pnomine demonstratiuo
ille illa illud: secundo cū solo relati
uo qui que quod: et est sensus pposi
tus cū li qui pcedit verbū pncipale:
7 vnū suo antecedenti: diuisus vero
cū sequit. Cdiffert pms sensus cō
positus a diuiso: quia qui que quod
refert 7 nō replicat cōpositionem sui
antecedentis cū sit in eadez cathego
rica 7 depēdentia pstrucibiliū scdm
bonā grāmicasz speculatiuā. CSz
sensus diuisus cū z: et ille illa illud
refert: replicādo totaz cōpositionez
antecedentis: qz est in diuersa cathe
gorica siue ypotetica: 7 replicādo se
pe implicat multa ipertinentia pzo
sensui. CSed secūdus sensus pposi
tus differt a diuiso sic minus distri
butū a magis distributo: vt dicēdo.
ois hō q est prudens est iustus: 7 ois
homo est prudens qui est iustus: 7 si
cut ois homo albus currit differt ab
hac ppositione ois homo currit. Et
vniuersaliter sicut termin⁹ distribu
tus cum restrictione: differt ab eodē
termino distributo simpliciter 7 ab
solute sumpto. CAl resolutione de q
in z: et ille illa illud: valet argumen

tuz qnq; cōditionibus obseruatis.
CPrimo q non referat antecēdes
stās cōfuse tāuz: ideo nō seqt. Dis
hō ē animal qd ē rationale: ergo ois
hō est aial: 7 illud ē rationale: qz se
cūda replicādo iplicat falsuz. CSe
cūda q nō pcedat terminus distri
butus: iō nō sequit. Tu differs ab ani
mali: qd ē asinus: ergo tu differs ab
aiali: 7 illud est asinus: qz hui⁹ copu
latiue prima pars ē falsa. CTertia q
verbū pncipale non sit negatiu: ideo
nō sequit. Tu nō es homo qui ē fur:
ergo tu non es hō 7 ille est fur: quia
hui⁹ copulatiue prima pars ē falsa.
CQuarta qd nō pcedat termin⁹
indifferenter potest teneri cathego
rematice 7 sincathegozematice: ideo
nō sequit infinitas ptes habet for. q
sunt finite: 7 infinitas ptes hz for. 7 ille
sunt finite. CQuinta q nō pcedat
modalis de sensu cōposito: iō nō seq
tur possibile est q antixps sit hō qui
est: ergo possibile est q antixpus sit
hō 7 ille est. CAl sensu cōposito scdo
ad sēsum diuisum: nō valet argumē
tum: sed bene ecōtra: vnde nō sequit
ois propositio cuius ptradictoria ē
vera est falsa: ergo ois ppositio ē fal
sa cuius cōtradictoria ē vera: sed be
ne ecōuerso: vñ bñ sequit: ois pposi
tio est vera: cui⁹ cōtradictoria ē falsa:
ergo omnis propositio cuius cōtra
dictoria est falsa est vera.

Quartus modus.

Sed respectu fmiorū q
aliquādo
sincathegozematice 7 aliquādo ca
thegozematice tenentur sicut tot⁹ to
ta totū: infinitus ta tum zc. Cfit autē
sensus cōpositus quādo tenentur ca
thegozematice: diuisus vero quādo
tenentur sincathegozematice: 7 tenē
tur cathegozematice: quando subse

diā in
isto 3^{oo}

diā in
isto 3^{oo}

3^a reg^a.

3^a p^a di^o.

2^a p^a di^o.

3^a p^a di^o.

4^a p^a di^o.

5^a p^a di^o.

2^a reg^a.

Quintus et Sextus modus.

3

quintus verbum principale: vel cum prece
dit aliquod determinabile: sicut cath
gorematee vero quando procedit nul
lo determinabili procedente. **C** Differt
autem sensus compositus a diuiso: quia li in
finitus cathegorematice significat ali
quod determinatum: esse infinitum id est si
ne principio et fine: sed sicut cathegore
matice significat quocumque ente dato
dari potest maius in omni proportione
possibile: et totus sicut cathegoremati
ce significat idem quod quilibet pars: sicut ca
thegorematice significat idem quod ens
completum seu perfectum cui nihil deest.
regula Ideo a sensu composito ad diuisum et
e contra non valet argumentum: unde non
sequitur infinitum numerum potes numera
re: ergo potes numerare numerum in
finitum: et e contra non valet: unde non se
quitur: tu vides totum quod deus potest pro
ducere ergo totum quod deus potest pro
ducere tu vides.

Quintus modus.

Respectu note huius com
positi: et vel et.
C Fit autem sensus compositus qui tenet
collectiue: diuisus vero cum tenet di
uisiue: fit et aliquando sensus compositus
quando totum copulatur vel disiunctum
se tenet ex parte vnius extremi: diui
sus vero quando vna pars copu
lati vel disiuncti se tenet ex parte vni
us extremi et altera ex parte alterius
extremi. **C** Differt sensus compositus
a diuiso quoniam sensus compositus
requirit verificationem totius copula
ti vel disiuncti simul et non seorsum:
diuisus vero requirit verificationem
cuiuslibet partis copulati vel disiun
cti seorsum vel diuisim et per se. Ideo
a sensu composito ad diuisum formaliter
in hoc quanto modo: et e contra non valet
argumentum. Unde non sequitur sor.
et plato trahunt nauim: ergo sortes

trahit nauim. Sor. et plato non sunt hic
ergo sor. non est hic: nec sequitur. **N**ot
esse quod tu sis saluus: et quod tu sis danar
ergo potest esse quod tu sis saluus et dan
natus. **C** Notandum quod disiunctum est
superius ad quolibet eius partem:
sequitur enim hoc est homo: ergo hoc est
homo vel asinus: et non e contra: sicut
liter sequitur hoc est asinus: ergo hoc
est homo vel asinus: et non e contra:
sicut sequitur: hoc est homo: ergo hoc
est animal: et non e contra: quia li ani
mal est superius ad li homo. **C** Et
ex hoc notabili sequitur quod a pre
disiuncti ad totum disiunctum cum ter
mino distribuyente non valet argu
mentum: unde non sequitur: tu differs
ab asino: ergo tu differs ab homine
vel ab asino: sicut non sequitur. Tu
non es asinus: ergo tu non es homo
vel asinus: nam arguitur ab inferiori
ad suum superius distributiuum. **C** Pre
terea aduertendum est: quod tales
propositiones sunt distinguende se
cundum sensum compositum et diui
sum cum signo distributiuo quare et.
Omnis propositio vel eius contra
dictoria est vera: homo est asinus est
propositio vel eius contradictoria:
ergo homo est asinus est vera: maior est
falsa. **O**mnis propositio vel eius co
ntradictoria est vera: homo est asinus est
propositio ergo homo est asinus vel ei
us contradictoria est vera maior est vera.
Omnia duo et tria sunt quinque qua
tuor sunt duo et tria ergo quatuor sunt
quinque. **O**mnia duo et tria sunt quinque
duo sunt duo: ergo duo et tria sunt quinque
maior est vera.

Sextus modus.

Quando arguitur compo
nendo vel diuidendo
do mediante illa determinatio: ita fuit
ita erit: ita potest esse et. **C** Fit autem sensus co
mpositus

no^m p^m

con^m

no^m 2^m

a 2.

Septimus modus. Sen. compo. 7 di.

posit^o cū sūmitur ppō cū dicta deter-
minatione: diuisus vero cū sūmitur
absolute. **D**iffert sensus cōposit^o a
diuiso: qz sensus cōpositus restrin-
gitur ad determinatū tēpus vel istās:
regula. diuisus vero absolute. Ideo a sensu
cōposito ad diuisū fallit argumētū
tripliciter. **P**rimo cū termino di-
tributo: vnde nō sequitur. Aliquando
fuit ita qd adā ē omnis homo: ergo
secūdo. adā fuit ois homo. **S**ecundo me-
diante termino cōfūdente cōfūse tan-
tū: vnde nō sequitur. Aliquī erit ita q
aia antixpi necessario ē: ergo aia an-
tertio. tixpi necessario erit. **T**ertio respe-
ctu duplicis cōpationis: vnde nō se-
quitur. Aliquādo erit ita q tu es tātus
quāt^o est plato: ergo tu eris tāt^o quā-
tus est plato: z ecōtra. Unde nō seqt:
Anima antichristi cōtingenter erit:
ergo aliquādo erit ita q aia antixpi
cōtingenter est. **S**ed in terminis
simplicibus z sine distributione z si-
ne termino pfundente respectu sim-
plicis cōpationis: a sēsu cōposito ad
sensum diuisū: z ecōtra valet argu-
mentū: vnde bene sequitur. Aliquan-
do erit ita: q tu es papa: ergo tu eris
papa: z ecōtra: sūr sequitur. Aliquādo
erit ita q tu es maior vel minor pla-
tone: q tu eris maior vlt minor pla-
tone: z ecōtra: qz hec ē cōpatio simplex
deducta ad vnam differentiam tem-
poris. vnde nō sequitur: tu eris maior
plato: ergo tu eris maior quā erit
plato: nec ecōtra: ppositiones enim
simplicis z duplicis comparationis
sunt sibi inuicem: impertinentes.

diā in
isto 7°

Septimus modus.

Item mediantribus verbalib^o
terminis actus mētales
seu voluntatis significātib^o zc.

Est at sensus cōpositus cū termin^o
mētales pcedit vel sequit^o dictū ppo

sitionis: diuisus vero cū mediat iter
partes illius dicti. **D**iffert sēsus: cō-
positus a diuiso: qz sensus cōpositus
est aptus nat^o ad cōfusione z appella-
tionē rationis: diūmodo termin^o fue-
rit capax: diuisus vero hoc nō exigit
simpliciter. **I**n hoc modo ppter mul-
tiplices fallacias pono nouē reglās.

Prima regula ē ista a sensu cōpo-
sito ad sensū diuisū: z ecōtra cū istis
terminis: nō valet argumētū: vñ nō
sequit^o. Scio aliter istoz eē verū: er-
go aliter istoz scio eē verū: nec seqt:
Alterū istoz dubito eē verū: ergo du-
bito aliter istoz esse verū nisi in trib^o
casibus. **P**rimo cū termino demō-
stratiuo simplici sūpto: vt hoc scio
esse verū: ergo scio hoc eē verum: qz
nec cōfusio ipedit: nec appellatio rō-
nis. **S**ecūdo cū pnomini demon-
stratiuo addit determinatio palā cō-
uertibilis cū predicato: Ideo bñ seq-
tur. Hoc albi scio eē albi: ergo scio
hoc albi eē albi: z ecōuerso. **T**er-
tio cū pronomini demonstratiuo ad-
ditur determinatio palā supior pre-
dicato: vt hoc coloratū scio eē albi
ergo scio hoc coloratū esse album.

p^o reg^o.

p^o casus

2° casus

3° casus

mo^m.

Fallit tamē regula respectu horū
verboz: dubito: credo: imaginor: su-
spicor: appareo: Et ideo a sensu cō-
posito ad diuisum nō valet argumen-
tū: vnde nō sequitur. Apparet q hoc
sit homo: ergo hoc apparet hō: quia
stat apparere hoc esse: licet hoc non
sit verum tamē cū omni termino mē-
tali in dictis tribus casibus valet ar-
gumētum a sensu pposito ad diuisū.

Pro secunda regula notandū: q
terminorum aliqui sunt omnino no-
ti: aliqui omnino ignoti: z aliqui me-
dio modo noti. **E**xemplū primi: vt
ens: aliquid: et hoc. **E**xemplum secū-
di: vt. a. b. c. zc. **E**xemplum tertij: vt
substantia corpus animal homo sor-

mo^m.

Septimus modus.

3

2ª reg^a. **CA** Termino magis noto ad min^o notū: vel oīno ignotū in terminis metalib^o nō valz argumētū: nec a min^o noto ad magis notū: vñ nō seqt scio q hoc est aīal: ergo scio q hoc est hōmo. Similiter nō sequit: scio q for. est hoc: ergo scio q for. est. a. quāuis per li hoc demōstrat. a. similiter nō sequit: ecōtra: cū istis verbis dubito: ignoro: nescio: vt dubito an hoc sit for. ergo dubito an hoc sit hōmo: z sic de similib^o non valet argumētū.

3^a reg^a. **CT**ertia regula casus de terminis oīno ignotis tripliciter pōt fieri. Primo generaliter vt pono: q. a. sit aliqua ppositio z nescias que: tūc omnes iste sūt dubitāde. a. ē verū. a. ē falsū. a. est scitū. a. est dubitādū. a. ē nescitū: qz forte. a. est ista deus ē: vel ista hōmo ē asinus: vel ista rex sedet. Secūdo minus generalit: vt pono q. a. sit altera istarū deus est: z hōmo ē asin^o z nescias que: tūc ēt ille ppositiones sunt dubitāde. a. est verū. a. ē falsū. a. ē scitū. a. ē nescitū: sed ista ē negāda a te: a. ē a te dubitādū: qz nulla istaz ē a te dubitanda. Tercio magis spāliter: vt pono q. a. sit altera istaz deus ē: z hōmo ē asin^o: z sit ista deus est: licet nescias que istaz sit. a. tunc iste non sūt dubitāde: a. ē verū: a. ē nescitū imo pcedēde z ille negāde: a. ē falsū: a. ē nescitū: a. ē dubitādū: qzuis sit negādū: qz scias. a. ē verū. In his tñ oībus casib^o ē cōcedēdū: qz scio. a. ē. a. z in pmo scdo z tēio casu nihil scio ē. a. qz nec hoc nec hoc: sed in pmo z secūdo casu: ista ē dubitāda. a. scio ē aliqd: vel verū: z in tēio ē cōcedēda.

4ª reg^a. **CU**arta regula postponendo terminū oīno ignotū respectu vbi significātis sciētā quocūqz existētī sbiecto in sensu diuiso talis ppositio ē negāda: vt aliqd scis ē. a. ergo. a. scis ē. a. qzuis sit cōcedēdū qz scis. a. ē. a.

Sed pponēdo tminū oīno ignotū respectu hoc vbi scis. aliqn ppositio ē pcedēda: aliqn negāda: aliquando dubitāda: vt dato q. a. sit altera istaz de^o ē z hōmo ē asin^o: z lateat te que istarū sit: tū sit ista de^o ē: z tūc ista ē. conce dēda. a. scio ē aliqd: sed hec. a. scis ē. a. ē tibi dubiū ē negāda: vbi vō pponeret in genearli: q. a. ēt aliq ppositio vel altera istaz: z nescias q: tūc ille sūt dubitāde: a. ē verū: a. ē scitū: a. ē nescitū: a. ē falsū.

CUinta regula a sensu p^o ad sēsu diuisū d forma nō valet argumētū: vñ nō valz. a. scio ē verū: ergo verū scio ē. a. Sor. cognosco epm esse for. Et dī argumētū: v3 p cōuersionē simpliciē dic q nō bene pvertit: s3 sic d3 cōuertit: ergo scitū esse verum ē. a.

CSexta regula ex maiori de sēsu cōposito cū minori de inesse simpliciē ad sēsu ppositū nō valz argumētū: vt scio q omnis mula ē sterilis: ista est mula: ergo scio q ista ē sterilis. Sed ad cōcludēda pponēde sensu cōposito op3 sumere maiorez de sensu cōposito cū eodē termino modali: z minore cū hoc vbo scio: vñ bene sequitur. Scio q omnis mula est sterilis: z scio q ista ē mula: ergo scio q ista est sterilis: z adhuc iste mod^o arguēdi non valet de forma nisi in minori addat ista dictio tantū vñ nisi: vñ nō seqt. Dubito an iste christian^o saluabit: z scio q ille xpianus ē aliqs hō: ergo dubito an aliqs hō saluabit: s3 minor d3 ē talis: z scio q tātū iste ē christian^o: vel scio q iste ē oīs xpianus: vel scio q nullūs ē xpianus nisi iste: ergo zc. argumētū ē optimū cū oībus terminis requisitis z pertinentibus ad cognitionē. Fallit tamē iste modus arguēdi sic limitat^o cū vbi p tinentib^o ad volūtātē. Unde nō sequitur odio illū: z scio q tantū ille ē papa:

a 3

Sensus compositi et diuisi.

ergo odio papā: valet tñ arguēdo h
modo volo q̄ iste moriat: et scio q̄
iste ē papa et volo q̄ sit papa: ergo vo
lo q̄ papa moriatur. **7ª reg^a** Septia regu
la ex maiori de sensu diuiso cū mino
ri de inesse simp̄r optime leḡt ppo
sitiō de sensu diuiso. Cū bñ sequitur:
Hoc scio currere et hoc ē. a. ergo. a.
scio currē. Dēz mūla scio eē sterilez.
a. ē mūla: ergo. a. scio eē sterile: qz pri
mus ē sillogismus resolutori: scds ē
8ª reg^a in dary. **Octaua** regula pulcherri
me iferē ppositio de sēsu pposito for
mādo pñaz bonā de iesse simpliciter
et modificando añs determinatione
q̄ vis modificare pñs: dūmō pñe sint
bone nō cōtradicētes regulis: verbi
gratta: Si vis pbare q̄ scias for. cur
rere: iferas de teē sorte currere hoc
mō vl' quouis alio mō ex quo sequat
for. currere: hoc currit: et hoc est for.
ḡ for. currit: tñ pcedas vlteri' sic: ista
pñā ē bona scita a te eē bona: et añs ē
scituz a te: ergo et pñs: s; pñs signifi
cat adequate sorte currere ergo scis
for. currere. Itē si vis pbare istā: pōt
eē q̄ antichrist' sit homo q̄ ē. arguo
sic antichrist' ē aligs hō q̄ ē ergo an
tixps ē hō q̄ ē: ista pñā ē bona: añs ē
possibile: ergo et pñs ē possibile: sed
cōsequens significat adequate q̄ an
tichrist' est homo q̄ ē ergo pōt eē q̄
antixps sit hō q̄ ē. Similiter si vis p
bare istā: q̄ aliqui fuit ita q̄ adā ē ois
hō: argue sic. Adā ē homo et nihil est

homo qui adā sit illud: ergo adāz est
omnis homo: ista pñā est bona et ali
quando fuit ita sicut adequate signi
ficatur p antecedens: ergo tunc fuit
ita sicut adeq̄te significat p pñs suuz:
sed pñs significat adequate q̄ adā ē
ois hō ergo aliquādo fuit ita q̄ adā
ē ois hō. Sed caue: ne assūmas mo
dū arguēdi nisi formale: qz nō est re
gula q̄ si aliqua psequētia sit bona et
añs sit cōtingens et cōsequēs sit cōti
gens: vl' si añs sit dubiū q̄ et psequēs
sit dubiuz quantūcūqz cōsequētia sit
bona et scita esse bona. Et ista octa
ua regula deferuit plurib' modis sē
sus cōpositi et diuisi et p̄sertim p̄io
sexto et septimo modo. **9ª reg^a** **Nonā** re
gula. In hoc septimo mō sensus cō
positi et diuisi maxime ordo ppositio
nū notāduz est et qd sit pñēs et iper
tinens. Itā in hoc modo fere omnis
difficultas respondendi est per casū
obligatorium: et secunduz variatio
nez casus aliter et aliter: est variāda
responsio ad propositionem prepo
sitam de sensu composito vel diuiso:
vt patuit in tertia regula huius septi
mi modi. Et ideo non potest iste tra
ctatus pfecte itelligi: nisi post artem
obligatoriaz: aliter nemo sentiet qd
dicatur in hac materia. **Finis.**

Explicit expositio de sensu com
posito et diuiso subtilissimi doctoris
magistri Pauli pergulensis.

Incipit expositio de se
su composito et diuiso fa
cre theologie profesoris
magistri Ba ptiste de fa
briano.

Via nul

la ē via facilior
vt respōdēt ab
opponente i oi
ferme disputa
tionis genē fa
cilius cōcluda
turq; fallacia cō

ponēdi et diuidēdi: eo qz pponēs ma
gnā vocū affinitatē hntes sēsu equa
les extimāf: iō i qualibet disputatiōe
opis ptiū ē maxieq; necessariū hos
sēsus scire distinguere. Quā ex re: vt
horz sensuū diuersitas in singulis p
positionib; facili; et abinde cauti; di
scernatur: et vt mō sepe numero flagi
tantib; morē gererē tractatum liden
tisberi imitatus qbus modis hui duo
sensus nascatur in hoc breui et com
pendioso opusculo intēdo mōstrare

no^m p^o

Cum^o in aduertere opz: qz arguē
do a sēsu cōposito ad sēsu diuisū aut
ecōuerso: vt plurimū et frequēter cō
sequētia nō tenet: vñ nō seqf. Album
pōt eē nigz ergo pōt eē qz albu sit ni
grū: arguif. n. a sēsu diuiso vō ad sen
sū cōpositū falsū. Nec seqf. Illo pōt
eē qz albu sit nigz: ergo nullū albu
pōt eē nigz: qm arguif a sēsu cōposi
to vō ad sensū diuisū falsū vt pz.

no^m 2°.

Cscdo aduertēdū est: qz cū plurib;
modis fiat sensus cōpositū et diuisus:
nō pōt diffiniri sēsus cōpositus vl di
uisus vnica diffinitione: vt dicat pro
posito in sensu cōposito ē illa. i qua

modus pcedit vel sequit dictū: et in
sensu diuiso est illa in qua mod^o me
diat iter ptes dicti: qz tūc nulla eēt p
positio i sensu cōposito aut diuiso nā
si haberet modū et dictū qd falsū ē: vt
in sequētib; oñdetur: sed quo ad ali
os modos oportet alias descriptio
nes assignare secūdu vnāquāq; spēs
vel modū cōpositionis et diuisionis.

Tertio est notādū: qz octo sūt gñā no^m 3°
les modi cōpositiōis et diuisionis.

Prim^o mediātib; hīs terminis
pōt nō pōr: possibile: impossibile: con
tingit: cōtingēs: necesse: et similibus.

Scdo mediātibus terminis habē
tib; vñ cōfūdēdi cōfufe tātūz tā mo
biliter quā immobiliter cuiusmodi sūt
requiro: indigeo: pūppono: debeo:
pmitto: icipio: desino: et similibus.

Tert^o mediātib; relatiuis grāma
ticalib;: vt qui que qd et ē. **Q**uart^o
mediātib; terminis aliqn cathegore
matice aliqn sincathegorematice sū
pus: vt īfinit^o īfinita īfinitū et hmoi.

Quint^o mediātib; diuictionib; et
et vel: qñq; tenēt collectivē qñq; aut
diuīsiue.

Sext^o mediātib; hīs ter
minis sic: et ita: restr igētib; pponē ad
aliqd tps determinatū vel ad certūz.

Septim^o mediātib; tminis actūz i
tellect^o vl volūtatis ipotātib;: vt scio
credo: volo: imagino: et hmoi.

8° et vltim^o mediātib; terminis accidēta
lib; vel pnotatiuis qñq; positis a pre
pti qñq; a parte sibi: respectu vbi de
ptōvl d futuro: vel respectu vbi pcer
nentis actū mētis: q mod^o magis re
ductif ad fallaciā figure dictiōis: vel
accētis: et sic i hoc octauo mō assigne
tur cōpositio vl diuīsiō hoc erit pp ap
pellatōez forme quā hz termin^o a pre
pdiat: et nō hz idē termin^o a pte sibi
vt ifert^o oñdet. Termini connotatiui
sūt termini pmetoz accidentis: vt al
bus: pater: magnus: dñs: et hmoi.

Primus modus. Sen. compo. z diui.

Primus modus.

Arguendo a sensu composito ad diuisum mediis tribus his terminis posse vel non posse significatibus zc.

Iste est primus modus sensus compositi z diuisi q fit mediis tribus his terminis potest: nō potest: possibile: impossibile: contingit: contingēs: necessarium: z necesse.

no^m p^o

Pro quo ē notandum. Primo q ista duo vba potest z nō potest dupliciter sumuntur. s. psonaliter z ipersonaliter: psonaliter qn cōstruunt cū recto a pte ante z tunc est ppo in sensu diuiso: vt albu potest esse nigrū z est terminus immediatus sibi in ista hō nō potest esse asinus illud verbū negatiuū tenet psonaliter z ē ppo in sensu diuiso. Sed ista verba sumunt ipersonaliter qn nō recipiūt suppositū per rectū sed totaliter cadunt sup adequatū significatū alicuius ppositionis: vñ huius ppositionis antixps est albus significatū principale est q antixps sit albus vel antixpm esse albu: ideo dicēdo potest esse q antixps sit albus: aut nō potest esse q antixps sit alb^o: illa duo verba tenentur in sensu composito sibi li possibile z li impossibile tenentur duobus modis in sensu pposito z in sensu diuiso: in sensu composito cū totaliter pcedūt vel sequunt tale dictū: in sensu diuiso cū cadūt inter ptes dicti. Ex plurimū primi: vt possibile est hoīem currere. Sedētē currere est impossibile. Exemplū secundi. Sedētē possibile ē currere z homines impossibile est esse asinū: Idē est iudiciū de istis

terminis cōtingit: cōtingēs: z necessarium: z necesse. Ex hīs oībus colligi potest quid sit ppositio in sensu composito z quid in sensu diuiso quo ad hūc modū primū. Secūdo est notandum q triplex est differentia inter sensum compositū z diuisū cū li potest et li possibile. Prima qz ppositio in sensu diuiso vniuersaliter probat se cūduz exigētiā termini mediati pcedentis siqz fuerit talis de sensu composito autem probat officiabiliter. Secūda est qz ppositio de sensu diuiso cū li possibile nō ponit in esse sed de sensu composito cū li potest vel possibile ponit in esse: sicut ista possibile est te esse romē: aut potest esse q tu sis romē: iste due debēt poni in esse idest si possibile est te esse romē z ponat tu es romē: nullū sequit impossibile: z similiter si potest esse qd tu curas z ponat in esse qd tu curas hoc admisso: nullū sequit impossibile z hoc modo itelligit possibili posito inesse nullū sequit impossibile. Sed de sensu diuiso nō ponit inesse: vt albu potest aut possibile est esse nigrū nō ponit in esse: qz de facto albu possibile est esse nigrū et tamē si ponat in esse sequit impossibile vt patet. Similiter de ista sedētē possibile est currere si ponat inesse sequit impossibile videlz sedēs currit. Tertia differentia est: qz ppositio in sensu composito cū li possibile vel potest: regit vificationē instētaneā respectu cōpositionis sequētis hoc est: regit cōpositionē sequētē posse vificari pro instāti mediātē ista nota est vt patet: sed de sensu diuiso hoc nō regit sed significat successionē respectu diuersarum ptiūz ipis respectu illoz terminoz positoz in illo dicto: vñ hec. Albu potest aut possibile ē esse nigrū: significat qd aliqd potest esse albu z nigrū

corre^m.

no^m 2°.

p^a dīa.

2ª dīa.

3ª dīa.

successive et in diuersis partibus temporis: et ista tu potes pertransire hoc spatium significat quod tu habes potentiam vel habere potes ut pertransiras hoc spatium successive in aliquo tempore et hoc est verum. Illis visis pono aliquas regulas.

1^a reg^a. **Prima arguendo**

a sensu diuiso ad compositionem median-
te li potest vel possibile cum verbo vel termino regrente tempus limitatum per sui verificationem non valet consequentia unde non sequitur. Tu potes pertransire hoc spatium: ergo possibile est te pertransire hoc spatium: antecedens enim est verum significans principaliter quod tu habes potentiam vel habere potes pertransire hoc spatium in tempore et successive: et consequens falsum: cum significet principaliter hanc compositionem esse possibilem pro instanti: tu pertransis hoc spatium et hoc est falsum: quia pertransitio spatij quantumcumque parui requirit tempus limitatum: cum in qualibet pertransitione spatij prius erit pertransita medietas quam totum spatium: et prius medietas medietatis quam tota medietas: et sic in infinitum: similiter non sequitur. Tu potes perferre unam propositionem: ergo possibile est te perferre unam propositionem: antequam enim est verum cum verificetur cum tempore: consequens falsum cum regrat verificationem pro instanti respectu compositionis sequentis: et hoc est impossibile: quia in loquendo aliquam propositionem prius loqueris subiectum quam copulam: et prius copulam quam predicatum: et tota ista successio non potest esse in instanti sed requirit limitatum tempus. Similiter non sequitur tu potes moueri per aliquod spatium: ergo possibile est te moueri per aliquod spatium antequam enim est verum: et prius est falsum: ut patet. Similiter non sequitur tu potes edificare aliquam domum: ergo pos-

sibile est te edificare aliquam domum antequam enim verificatur ut prius: consequens autem falsum est: ista enim est impossibilis: tu edificas aliquam domum: cum regrat verificationem pro instanti: et impossibile est te edificare aliquam domum subito et in instanti sed bene successive: et ita de infinitis alijs. **CS**imiliter argumendo ex contradictorio consequens ad contradictorium antecedens in istis consequentibus et similibus non valet argumentum. Unde non sequitur impossibile est te pertransire hoc spatium: ergo tu non potes pertransire hoc spatium: Nec sequitur impossibile est te proferre aliquam propositionem: ergo tu non potes proferre aliquam propositionem: Nec sequitur impossibile est te moueri per aliquod spatium: ergo tu non potes moueri per aliquod spatium. Nec sequitur impossibile est te edificare aliquam domum: ergo tu non potes edificare aliquam domum. Et ita de similibus quasi infinitis: ex hoc quia huiusmodi verba requirunt tempus determinatum ad suam verificationem. **CA**d uertendum tamen quod omnes iste sunt posibles: tu loqueris: tu pertransis: tu moueris: tu curris: tu edificas: tu scribis et ita de alijs: sed omnes iste sunt impossibiles tu loqueris aliquid: tu moueris per aliquod spatium: tu curris per aliquam viam: tu edificas aliquam domum: tu scribis aliquem librum: et ita de alijs in quibus verba significant operationes vel actiones vel passionem successiuas ut patet: si autem significarent actiones subitas tunc essent satis posibles. Et non sequitur: tu loqueris: ergo tu loqueris aliquid: nec sequitur: tu edificas: ergo tu edificas aliquod edificium: et ita de alijs. Omnia ista patet in illo sophismate omnis homo qui est albus currit. **CS**ecunda regula arguendo a sensu composito ad diuisum cum li possibile vel potest in terminis compositis non valet prima: for-

110^m

2^a reg^a.

Sensus compositi et diuisi.

maliter et simpliciter. Unde non sequitur: possibile est te esse omnem hominem ergo tu potes esse omnis homo. Nec sequitur possibile est unum hominem esse omnem hominem ergo unus homo potest esse omnis homo. Nec sequitur potest esse quod a sit omnis homo: ergo a potest esse omnis homo. Nec sequitur possibile est aliquem hominem esse omnem hominem: ergo aliquis homo potest esse omnis homo: per enim manifeste quod omnium istarum consequentiarum antecedens est verum et consequens falsum: quia consequens huius possibile est a. esse omnem hominem: ergo a potest esse omnis homo significat principaliter quod a potest esse omnis homo qui potest esse. **3^a reg^a.** Tertia regula arguendo a sensu composito ad diuisum aut e contra cum terminis per se aut per accidens repugnans non valet consequentia: voco aut terminos repugnantes: scilicet oppositos contrarie aut contradictorie aut relative vel priuatiue. Unde non sequitur: impossibile est album esse nigrum: ergo album impossibile est esse nigrum. Nec sequitur album potest esse nigrum: ergo possibile est album esse nigrum. Nec sequitur virumque istorum potest esse verum in a. instanti demonstrando duo contradictoria contingentia inter se contradicentia: ut tu sedes et tu non sedes: ergo possibile est virumque istorum esse verum in a. instanti: notum est quod antecedens est verum et consequens falsum. Nec sequitur in viroque istorum locorum tu potes esse in c. instanti: ergo possibile est te esse in viroque istorum locorum i. c. instanti. Nec sequitur sedentem possibile est currere: ergo possibile est sedentem currere: et similiter arguendo ex contradictorio consequentis ad contradictorium antecedens consequentia non valet in aliqua istarum. **4^a re^a.** Quarta regula a sensu composito ad diuisum aut e contra cum implicatione relatiui non valet consequentia formaliter. Unde non sequitur possibile est te esse hominem qui est rome: ergo tu potes esse homo qui est rome: antecedens enim est verum: ut patet officiando et consequens falsum: quod probatur sequitur enim tu potes esse homo: quod est rome: ergo tu potes esse homo: et iste est rome: patet consequentia per resolutionem relatiui stantis determinate: et consequens est falsum: ergo et antecedens: quod consequens sit falsum: probatur: quia tu potes esse homo et ipse est rome: et non potest esse aliquis homo nisi iste te demonstrato: ergo iste homo est rome demonstrando te quod est falsum: ut patet. Item non sequitur potest esse quod antichristus sit homo qui est: ergo antichristus potest esse homo qui est: antecedens enim est verum: ut patet officiando: et consequens est falsum: ut patet resoluen-do relatiui stantem determinate: ut dictum est in precedentibus. Item non sequitur possibile est te esse animal quod est currens: ergo tu potes esse animal quod est currens: dato n. quod tantum asinus currat est antecedens verum et consequens falsum: ut patet. Similiter consequentia non valet arguendo ex contradictorio consequentis ad contradictorium antecedentis in aliqua istarum consequentiarum vel similium. **5^a reg^a.** Ex hijs colligitur quinta regula quod arguendo a sensu composito ad diuisum aut e contra in hoc primo modo cum licet potest vel non potest et suis modis sine termino requirere pro sua verificatione tempus limitatum: et in terminis simplicibus: nec per se per implicationem relatiui aliud imponatur per sensum compositum quam per diuisum satis generaliter valet consequentia. Unde bene sequitur tu potes esse episcopus: ergo possibile est te esse episcopum: et e contra. Item sequitur tu potes videre papam ergo possibile est te videre papam et

Secundus modus.

6

ecōtra. Itē tu potes esse rome: ergo possibile ē te esse rome: & sic de infinitis similibus. Similiter nō valet cōsequētia simplicit̃ & formaliter a sēsu pposito ad diuīsum aut ecōtra cū hīs terminis necesse: necessariū: necessario: ptingit: de necessitate: ptingēs: cōtingit: Unde nō sequit̃ sedētē ptingēs est currere: ergo ptingens ē sedētē currere. Nec sequitur albū cōtingit eē nigrū: ergo ptingit albū eē nigrū. Nec sequit̃: aliq̃s hō cōtingēt ē: g cōtingēt aliq̃s hō ē. Nec sequit̃ cōtingēt aia tua: ē ergo aia tua ptingēt ē. Nec sequitur: necesse est omnē hoīem eē: ergo omnem hominē necesse est eē. Nec sequitur necessario homo est: ergo homo necessario est. Nec sequitur de necessitate omne futurū erit: ergo omne futurū de necessitate erit. nec sequitur necessariū est alterum istoz eē verū: ergo alterū istoz necessariū est eē verū: & ita d̃ similibus infinitis. Similiter nō valet p̃ia argumētādo ex cōtradictōrio p̃ius ad p̃adictoriū aīus: valet tū q̃q̃ huiusmōi p̃iue de materia: sed nō simpliciter & formaliter. Unde bene sequitur necessario deus est: ergo deus necessario est. Itē sol necessario lucet: ergo necessario iste sol lucet: & econtra. Tu contingenter es homo: ergo contingenter tu es homo: & econtra: & ista sufficiant quoad primum modum.

Secūduḡ modus.

Arguendo a sensu cōposito ad sensum diuīsum mediante aliquo termino habente vim confundēdi terminum &c.

Iste est secundus modus cōpositionis & diuisionis. Et fit cū terminis cōfundentibus cōfusa mī: cuius modi sunt requirit̃: p̃supponitur: indigeo: incipit̃: definit̃: imediate: ieter num: eternaliter: ab eterno: semp: & huiusmodi: & est sensus ppositi i hoc modo: cū terminus cōis stat p̃fusa tā tū sequēs aliq̃e istoz terminoz. Vel melius sensus cōpositus est cū terminus cōis stat cōfusa tā tū: vel im mobiliter: sensus vero diuīsus est cū terminus capax confusionis stat determinate vel mobiliter: nam dicendo promitto tibi omnē denariū hec est in sensu cōposito q̃sum ad hunc modum & terminus cōis nō stat cōfusa tā tū: vel dicatur q̃ sensus cōpositus est: cum terminus confundibilis ab hīs terminis sequitur aliquem hoz terminoz: diuīsus vō cū terminus cōfundibilis precedit vel cū idē terminus stat determinate. vñ iste imediate post hoc erit aliq̃d istas: incipit aut definit eē aliquod istas: p̃mitto tibi denariū: ad vidēdū requirit̃ oculus: & similes oēs sunt i sēsu p̃p: s; aliq̃d istas imediate post h̃ erit: aliq̃d istas incipit aut definit eē denariū ubi p̃mitto: ocul⁹ requit̃ ad vidēdū & siles s; oēs i sēsu diuīso: oīa nāq; huiusmōi significatiōe dicūt p̃prie facere sēsu ppositū q̃n p̃cedunt terminū ab eis p̃fūdibile: dicūt at facere sēsu diuīsum q̃n sequit̃ talē terminū: vt p̃. Et differt sēsus cōposit⁹ a diuīso quātū ad istū modū dupliciter. Primo q̃ ista de sensu cōposito est p̃babilis rōne termini faciēns sēsum ppositū: s; illa d̃ sēsu diuīso rōne t̃mīni p̃cedēt. Secūda q̃ p̃pō d̃ sēsu diuīso requit̃ ṽificatiōez diffūciliā ṽl coplati nā: vt denariū p̃mī ubi: aut oēs d̃ nā

p^a dīa.

2^a dīa.

Sensus compositi et diuisi.

rium tibi promitto: illa vero de sen-
 su composito non regit tale verificatio-
 nem: ut promitto tibi denarium: non
 requiritur quod promittam tibi .a. de-
 narium: vel quod promittas tibi .b.
 denarium: et ita de alijs similiter. Ita
 tetigitur sensus compositus et diuisum
 quo ad istum modum esse adinuicem im-
 pinentes. Unde multum differunt hec
 due et similes. Ad videndum requiritur
 oculus et oculus requirit ad viden-
 dum. Et notandum quod indigeo:
 requiro: presuppono: et huiusmodi:
 non confundunt confuse tantum: nisi cum
 gerundio. Unde si dicatur: indigeo
 oculo: licet oculo stat distributiuus: sed di-
 cendo: indigeo oculo ad videndum:
 licet oculo stat confuse tantum immobiliter: et
 non plus significat iste propositio indi-
 geo oculo ad videndum: requiritur equus
 ad equestrandum: presupponit nauis ad nau-
 gandum: nisi quod non posset videri sine
 oculo: et quod non posset equare sine equo:
 et quod non posset navigari sine nauis: et omnia
 ista sunt vera: ut patet intuitu. Sed non se-
 quitur ad omnem motum regitur proportio
 maioris inequalitatis ergo propor-
 tio maioris inequalitatis requirit ad
 omnem motum: antecedens enim est verum
 cum significet principaliter quod nullus potest
 esse motus sine proportionem maioris inequali-
 tatis: et prius falsum: requirit enim visi-
 cationem distinctiuam quod licet proportio stat
 determinate et quacumque proportionem ma-
 ioris inequalitatis demonstrata illa non
 requiritur ad omnem motum: ut patet: imo
 nulla proportio maioris inequalitatis
 regitur ad omnem motum. Pro quo est
 notandum quod triplex est proportio. scilicet
 maioris inequalitatis et minoris inequalitatis
 proportio equalitatis est duorum equalium ad
 inuicem comparatio: ut duorum ad duo:
 et trium ad tria: et ita de alijs. Proportio
 maioris inequalitatis est maioris ad
 minus comparatio: ut duorum ad unum: et
 trium ad duo vel ad unum. Proportio
 minoris inequalitatis est minoris ad
 maius comparatio: ut unum ad duo et
 duo ad tria: et trium ad quatuor vel ad
 quinque vel ad sex: et ultra. Item notan-
 dum est: quod quoniam motui potentia et potentia
 mobilis seu resistenti mobilis sunt
 equales: ita quod quantum unum sufficit age-
 re vel mouere tantum aliud scilicet mo-
 bile sufficit resistere: motuum nunquam
 mouebit illud mobile statu illa propor-
 tione equalitatis: et multo minus mo-
 uebitur si mobile esset maioris resiste-
 tie quam motuum ad agere: et ideo ad hoc
 ut fiat motus regitur quod motuum ex-
 cedit suam resistentiam: ita quod motui ad
 mobile sit proportio maioris inequali-
 tatis: et nulla proportio maioris inequali-
 tatis regitur ad omnem motum. Item non se-
 quitur ad omnem visionem regitur oculus: er-
 go oculus regitur ad omnem visionem: an-
 tecedens enim est verum significans quod visio
 non potest fieri sine oculo: et consequens fal-
 sum: quia quicumque oculus datur ille
 non requiritur ad omnem visionem.
 Item non sequitur: ad equitandum
 requiritur equus: ergo equus requi-
 ritur ad equitandum: antecedens ve-
 rificatur: ut prius: et consequens est
 falsum. Similiter non sequitur: tu
 teneris: aut debes: aut obligaris sol-
 uere isti denarium: ergo denarium
 teneris: aut debes: aut obligaris isti
 soluere. Nec sequitur promitto tibi
 denarium: ergo denarium promit-
 to tibi. Nec sequitur: semper fuit vel
 erit aliquod instans: ergo aliquod
 instans semper fuit vel erit. Nec se-
 quitur eternaliter fuit vel erit aliquis
 homo: ergo aliquis homo fuit vel
 erit eternaliter. Similiter argumen-
 tando cum his terminis ab eterno: per-
 petuum: perpetualiter: perpetuo: et
 vniuersaliter cum terminis importantibus
 obligationem aut promissionem non

no^m 3^m

no^m 1^m 2^m

no^m 2^m

valet consequentia a sensu compo-
to ad diuisus: semp enim in ante ter-
minus cōis stat cōfufe vel imobilis:
z in psequēte nō. Similiter si arguat
ex ptradictorio cōsequēns ad ptradi-
ctozū antecedētis alicuius istaz nō
valet pna: vnde nō sequit: nullū de-
nariū teneor aut debeo tibi dare: er-
go nō teneor aut debeo tibi dare ali-
quē denariū: z ita de alijs. Ad istū
modū reducit vniuersaliter quādo
arguit a termino stāte cōfufe tātū ad
eūdē stātez determinate remanente
eadē distributione vel eodē termio
sincath ego remanice: vnde nō sequit
omnis hō habet caput: ergo caput
habet ois homo: Nec seqt post qdli-
bet instās erit aliqd instās: ergo ali-
quod instās erit post quodlibet istās
Nec sequit ante quodlibet istās erit
istās: q istās erit an qdlibet istās. Si
milt nō seqt imediate post h erit ali-
qd instās. q aliqd istās erit imediate
post hoc: antecedēs eniz est verū: vt
patet p exponētes z psequēs ē falsū
qz nullū instās erit imediate post h:
qz quodcūqz istās erit post hoc: iter
illud z hoc erit tunc mediū in quo
erunt infinita instāia: qz nullū istās
ē imediatū instāi. Nec seqt: tu icipis
ptrāfire aliquā ptez. a. spatij: ergo ali-
quā patē. a. spatij incipis ptrāfire: po-
no enim q tu icipias moueri super
.a. p remotionē de pnti: tūc aīs est
verū: vt pz exponendo: z cōsequēs ē
falsū qz pbat: et primo q aīs sit vez
arguendo sic: tunc nō pertransis nec
ptrāfisti aliquā ptē. a. spatij: z imedia-
te post istās pns ptrāfabis aliquā ptē
.a. spatij: ergo icipis ptrāfire aliquā
ptē. a. spatij: pz cōsequētia cū maiori:
z minor pbat: post istās pns ptran-
sibis aliquā ptē. a. spatij z nullū erit
instās post istās pns qn inter id et
hoc instās pns ptrāfabis aliquam

ptēz. a. spatij: ergo zc. pz psequētia z
antecedens similiter: modo arguit
falsitas cōsequēns cōsequētie princi-
palis: qz si aliquā partē. a. spatij inci-
pis ptrāfire sit ista. b. z arguit qz .b.
nō incipis ptrāfire: exponit eni sic:
in instanti pnti nō ptrāfabis. b. qz
nūc nō moueris: z imediate post in-
stās pns ptrāfabis. b. mō hec ē falsa
habet eniz sic exponi ista exponēs:
post instans pns ptrāfabis. b. z nul-
lū erit instās post pns instās qd iter
illud z pns instans ptrāfabis. b. z hoc
est falsum: imo erit aliqd instās post
hoc istās pns: z inter illud z hoc pre-
sens istās nō perptrāfabis. b. qz pbat:
z capio illud tps in quo pntē z ade-
quate ptrāfabis. b. ita qz in nullo ma-
iori nec in aliquo minori: z vocetur
.d. z capio mediū instans illi tps d:
z sit. c. z pz qz. c. istās erit post hoc in-
stās pns: z inter. c. z hoc istās presēs
nō ptrāfabis: b. cū istud tps sit minus
.d. z in nullo minori .d. ptrāfabis. b.
vt patuit: ergo. c. erit instās post hoc
z inter illud z hoc non pertransibis
.b. ergo aliquod erit instās post hoc
z inter illud z hoc non pertransibis
.b. ergo non imediate post hoc per-
transibis. b. qz erat probandū. Itēz
non sequitur incipit esse aliqua ps
huius hore: ergo aliqua pars huius
hore incipit esse: antecedens eniz ē
verum z consequens falsum: antece-
dens probatur: quia in instanti pre-
senti non est aliqua pars huius ho-
re z imediate post instans presens
erit aliqua pars huius hore ergo zc.
patet consequentia cum maiori z mi-
nor probatur: post instans presens
erit aliqua pars huius hore: z nullū
erit instans post hoc instans presēs
qz inter id z instans presens erit ali-
qua pars huius hore ergo zc. patet
consequentia cum maiori z minor

Sensus compositi et diuisi.

probat: quoniam si aliquid erit in-
stans post hoc et inter illud et hoc non
erit aliquid pars huius hore: sit illud instans
.b. et patet quod inter .b. instans et presens
instans cadit tempus medium quod erit aliquid
pars huius hore: patet igitur quod antecedens
principalis consequens est verum. Et quod
consequens eiusdem sit falsum arguitur: quia
si aliquid pars huius hore incipit esse sit
illa .c. et patet quod .c. non incipit esse: quoniam
si .c. incipit esse et in instanti presens non
est: ergo immediate post presens instans
.c. erit quod est falsum: ut patet: quoniam eius se-
cunda exponens est falsa: scilicet et nullum
erit instans post hoc presens: instans quod in-
ter illud et hoc presens instans .c. erit: quia
tunc .c. foret antequam sua medietas fo-
ret: et etiam quod .c. foret ante suum medium
instans quod est impossibile. Item non sequitur
incipit aliqua pars huius hore esse pertransita:
ergo aliqua pars huius hore inci-
pit esse pertransita: alius enim est verum et
consequens falsum: demonstrando horam
futuram incipientem ab hoc instanti quod per-
batur et primo quod alius sit verum. nunc non
est aliqua pars huius hore pertransita: et
immediate post hoc aliqua pars huius ho-
re erit pertransita: ergo incipit aliqua
pars huius hore esse pertransita per primum
cum maiori et minori probatur post hoc ali-
qua pars huius hore erit pertransita et nul-
lum erit instans post hoc quod inter illud
et hoc aliqua pars huius hore erit pertransita
ergo et .c. per primum et alius per maiorem partem
est manifestum et minor probatur ut prius: quod
primum sit falsum: per quod si aliqua pars huius
hore incipit esse pertransita deest ista:
et sit .b. et patet quod .b. pars non inci-
pit esse pertransita: et deducatur: ut prius.
Similiter non sequitur incipit ali-
qua pars huius spatii esse pertransita
ergo aliqua pars huius spatii incipit
esse pertransita: posito quod .a. mobile
incipiat moueri per remotionem de
presenti super .b. spatium: et deducitur
ut prius quod antecedens sit verum
et consequens falsum. Similiter non
sequitur incipis videre aliquam partem
a. magnitudinis: ergo aliqua pars a.
magnitudinis incipis videre: posito
enim quod .a. sit una magnitudo que
nunc sit tibi occulta secundum se: et quodlibet
sui: et quod incipiat tibi manifestari per
partem ante partem in infinitum: ita quod
prius est medietas quam totum: et prius
medietas medietatis: et sic in infinitum:
et patet quod totum antecedens est ve-
rum et consequens falsum et deducatur
ut prius similiter non sequitur incipit aliquid
pars occultari ergo aliqua pars inci-
pit occultari posito enim quod .a. sit unum
corpus visum a te secundum se et quolibet
sui partem extremam et quod incipiat oc-
cultari per partem ante partem in infinitum: et pa-
tet quod antecedens est verum et consequens
falsum: Similiter non sequitur incipit
esse aliquid instans futurum: ergo aliquid
instans futurum incipit esse: notum enim
est quod antecedens est verum: et con-
sequens falsum: quia quodcumque instans
futurum significat: ipsum non incipit
esse qualitercumque exponatur: ex eo quod
nullum instans futurum immediate post
hoc erit. Similiter non sequitur cum ter-
mino communi distributo: unde non se-
quitur: tu incipis scire omnem pro-
positionem: ergo omnem proposi-
tionem incipis scire: posito enim quod
non sint nisi .xi. propositiones quarum .x.
scias: ante sciisti: et post hoc scies: sit
tamen una quam non sciisti que defi-
nat esse per remotionem de presenti:
et nulla alia incipiat esse: et tunc per quod
antecedens est verum et consequens falsum:
ut per .x. Similiter si arguas ex contradi-
ctorio consequens ad contradictorium an-
tecedens: consequentia non vale-
bit. Item cum isto verbo definit non
valet. unde non sequitur tu definit
pertransire aliquam partem .a. ergo ali-

quaz partē. a. definis pertransire: po-
 sito. n. q. nūc sis in ultimo instāi ho-
 re pterite in qua adequate ptranscie-
 ris. a. spatiū: ita quod nunc definis
 moueri per remotionē de presenti
 antecedens est verum: z consequēs
 falsum: ergo illa consequentia non
 valet: quod antecedens sit verum in
 casu isto. probatur: quia in instanti p-
 senti non pertransis aliquaz partē. a.
 z immediate ante instās presens ptra-
 sisti aliquā partē. a. ergo zc. patet cō-
 sequētia cū maiori: quia in hoc instā-
 ti nō moueris: z arguit minor Ante
 instans presens pertransisti aliquaz
 partē. a. z nullus fuit instās ante in-
 stans presens: quod inter id z instās
 presens pertransisti aliquam partē
 .a. ergo zc. patet cōsequētia cū ma-
 iori: z arguitur minor: qz def oppo-
 situm: aliquod fuit instans ante .a. z
 inter illud z .a. non pertransisti ali-
 quā ptē. a. contra sit illud instans. b.
 z cuz inter. b. z presens instās fuerit
 tēpus mediū in quo fuisti motus lo-
 caliter: z aliquod ptransisti aut totū
 .a. aut partē. a. sed nō totū. a. ergo ptē
 .a. q. erat probandum: Et ita relin-
 tur antecēdēs pncipalis consequen-
 tie verū. Quot autē cōsequēs sit fal-
 sum arguitur: quia si aliquā partē .a.
 definis pertransire sit illa. b. z argui-
 tur quod. b. non definis pertransire:
 quia nunc non pertransis. b. nec im-
 mediate ante hoc pertransisti. b. er-
 go zc. tenet psequētia cū maiori ex
 quo nūc nō moueris p casū: z minor
 pbat: qz si nō ē vera: da tu oppositū:
 scilicet immediate ate hoc ptransisti. b.
 z tunc arguo sic: immediate ante hoc
 pertransisti. b. g. nullū fuit instās an hoc
 gn iter illd z h ptransisti. b. itz pñ a ab
 exposita ad alterā suaz exponētuz:
 sed pñs ē falsū: g. z añs: g. oppositū
 añtis ē vez. Sz tale oppositū fuit mi-
 nor: g. illa minor erat vā: sz pbo falsi-
 tatē pñtis: qz oppositū ei ē vez. f. ali-
 qd fuit instās ante hoc z iter illud: z h
 nō pertransisti. b. qd pbo. z accipio to-
 tū tps in quo adequate pertransisti. b.
 z sit illud. d. tūc capio mediū instās il-
 lius tps. d. qd sit. c. z arguo sic: iter. c.
 instās z hoc instās nō ptransisti. b. vt pz:
 qz. c. fuit mediū instās totū tps. d. in q
 tpe. d. adequate ptransisti. b. p casuz: z
 .c. fuit aliqd instās añ hoc: ergo aliqd
 fuit instās añ hoc z iter illd: z hoc nō
 ptransisti. b. g. nō immediate añ h ptransi-
 sti. b. qd erat pbādū z si sic: g. b. nō de-
 finis ptransire. et sicut arguit d ipo. b.
 ita de qlibet alia pte. a. data vñ dabili
 Itē nō seqt dñit eē aliq ps pportio-
 nalis hui⁹ hore demonstrādo horā p-
 teritam terminatā ad h instās: g. aliq
 ps pportionalis hui⁹ hore definit esse:
 añs. n. ē vez exponēdo p remotionē
 de pñti qz alit nō pōt exponi: z pñs
 ē falsū qd qz ps def. Itē nō seqt defi-
 nit eē aliqd instās pteritū: g. aliqd instās
 pteritū definit eē: añs enī ē vez: vt pz
 qm nūc nō ē aliqd instās pteritū: z im-
 mediate añ hoc fuit aliqd instās pteri-
 tū: g. definit eē aliqd instās pteritū: pz
 pñā cū maiori z minor pbat: añ hoc
 fuit aliqd instās pteritū: z nullū fuit i-
 stās añ hoc qd iter illd z hoc fuit ali-
 qd instās pteritū: g. immediate añ hoc
 fuit aliqd instās pteritū: z tñ pñs pse-
 quētie pncipalis ē falsū aliqd instās p-
 teritū definit eē: qz signef illd: z sit. c.
 z arguit q. c. nō definit eē: qz. c. nunc
 nō ē: nec immediate añ h fuit: nec ime-
 diate post hoc erit: g. zc. Nec seqt de
 finis vidē aliquā ptē. a. g. aliquā ptez
 .a. definis videre: posito. n. qd i pnci-
 pio hui⁹ hore pterite imiate ad hoc
 instās videbas totū. a. ita qd tūc icepif
 set occitari p ptē añ ptē infinitū pñue
 vsqz ad h instās: ita qd i instāi pñti n vi-
 debas. a. nec aliquā ei⁹ ptē: sz bñ ime

Sensus compositi et diuisi.

diatē aū hoc vidisti aliquā ei⁹ partē: tunc antecedens est verū et pñs falsum vt patz. Similiter si i aliqua ista rū psequētiāz similiū arguat ex ptra dictorio cōsequētis ad ptradictoriū aūtis pñā nō erit bona ex quo nulla istaz est bona: vt pz. **C**ultimo ē no-
no^m vl
timum, tādū qđ respectu terminorū singula-
rium et simpliciuū satis valet pñā: et h
ideo ē qz terminus discret⁹ et singula-
ris seruat eadē supponem siue prece-
dat siue sequatur. Unde bene sequi-
tur incipio vel desino videre sortez
ergo sortez incipio vel desino vide-
re et ecōtra. Item promitto tibi. b. de-
nariūz ergo. b. denariūz tibi pmitto
et ecōtra. Item sequitur ad omnē mo-
tum regitur ista ppositio: ergo ista
ppositio regit^r ad oēs motū: et ita de
alijs: et isti duo sēsus pueritūtur inter
se: sed hoc non ē simpliciter: et forma-
liter: sed solūz gratia materie merito
termini singularis: et hoc de secun-
do modo zc.

Tertius modus.

Item respectu terminorū
relatiuorū nō valet conse-
quentia a sēsu composito
ad diuisum zc.

Iste est tertius mo-
dus sēsus
compositi et diuisi: et fit me-
diante hoc relatiuo qui
que quod in quocūq; ca-
su accipitur. Et ē sēsus cōposit⁹ cuz
hoc relatiuū qui que quod: refert an-
tecedens stās pñse tū: vel vnif ime-
diatē antecedēti distributo: vel cum
verbū pñcipale fuerit negatū. Exē-
plū: primi: pmitto tibi denariū quez
tibi pmitto: hec ē in sensu pposito.
Exēplū secūdi: ois hō q ē alb⁹ currit

hec ē et in sēsu pposito. Exēplū tertij
chymera q currit nō mouet. hec sūtr
est in sensu composito: in sensu diui-
so ē cū nō refert ātecedēs: stās pñse
tātū: nec vnif imēdiatē antecedēti di-
stributo: nec verbū pñcipale ē nega-
tūz. Exēplūz vt alijs hō q ē alb⁹ cur-
rit. **P**ro istis relatiuis sit pma re-
gula ista: qñ hoc relatiuū qui que qđ
tene^r in sensu cōposito tūc non licet
ipsūz resoluerē in et ille illa illud:
vel in et: et ipse ipsa ipsūz. Unde nō se-
quitur ois hō ē aīal qđ ē rōnale: q ois
hō ē aīal: et illud ē rōnale. Itē nō seq^r
tu differs ab hōie q ē rome: ergo tu
differs ab hōie et ipe ē rome. Nec se-
quitur chymera que currit nō mouet:
ergo chymera currit: et ipsa non mo-
uet. **S**ecūda regula ē ista: relatiuū
cathegorematice relatiū ad suū ante-
cedēs supponit eodē modo sicut an-
tecedēs suū: sed relatiuum ypotheti-
ce relatiū ad suū aīs stās pñse tātūz
supponit determinate: vnde hoc re-
latiuū qui que quod: semp supponit
eodē mō sicut suū antecedēs in quo-
cūq; casu fuerit: sed ista relatiua ille
illa illud: et ipse ipsa ipsūz: et hmoi sem-
per supponit eodē modo sicut suūz
antecedēs: nisi antecedēs stet confu-
se tātū: qz tūc stāt determinate repli-
cando totā cōpositionē suū antecedē-
tis: iō hec copulatiua ē falsa: ois hō
ē aīal et illud ē ratiōale: qz secūda, ps
ei⁹ significat pñcipaliter: qđ aīal qđ ē
ois hō ē rōnale et hoc ē falsū: quoniā
nullū aīal ē ois hō. **E**x diffinitōe
sensus cōpositi patet qđ tri⁹ modis
fit sensus cōpositus mediātē hoc re-
latiū q qđ vl suo obliquo. **P**ri-
mo cuz refert antecedens stās cōfu-
se tātū. **S**ecūdo cū vnif imēdiatē
antecedēti distributo. **T**ertio cum
verbū pñcipale fuerit negatū. **P**ro
pterea non sequitur omnis homo ē

p^a reg^a.

2ª reg^a.

Cor^m.

primo.

secūdo.

tertio.

Tertius modus.

9

animal qđ ē rationale: ergo oīs hō ē animal z illud ē rationale aīs enim est vez z cōsequens falsū. Itēz nō sequit̃ pmitto tibi denariū qđ tibi pmitto: ergo pmitto tibi dnariū z illū tibi pmitto: aīs enī ē vez in casu et pīs falsū: qz significat illud pīs denariū qđ tibi pmitto: tibi pmitto qđ falsū ē: vt patet. Itēz nō sequit̃ regit̃ oculus qui regitur ad vidēdū: qđ ad vidēdū regit̃ oculus: z ille regitur ad vidēdū. Itē nō sequit̃ imediate post hoc erit qđ aliquādo erit: ergo imediate post hoc erit: z illud aliquādo erit. Itē nō seq̃ imediate āte hoc fuit qđ aliquādo fuit: qđ imediate ante hoc fuit z illud aliqui fuit: in oibus huiusmōi cōsequētijs: est aīs verū z psequēs falsū: z in oib⁹ relatiuū in cōsequēte stat determinate z ī āte cedēte stat cōfuse tantū: z in cōsequēte relatiuū replicat totā ppositiōez sui antecedēs: vt patet. Similiter fit sensus cōposit⁹ cū relatiuū vnitur imediate antecedenti distributo: ita qđ inter relatiuū z aīs nō cadit vbiū pncipale: sicut hic oīs homo q ē albus currit: oīs ppositio cuius cōtradictoriū ē falsū ē vera: si aut̃ iter antecedēs distributus z relatiuū cadit verbū pncipale affirmatū: est talis ppositio in sensu diuiso: vt hic omnis homo currit qui est albus: z oīs ppositio est vera cuius cōtradictoriū est falsū. Et differūt iste ppositiōes oīs hō q est alb⁹ currit: z oīs hō currit qui ē albus z similes: qz ī eis non sunt distributiones equales: ī ista. n. oīs hō currit qui est alb⁹ ē maior distributio quā ī ista: oīs hō q ē alb⁹ currit: in prima enī distribuit li hō p oibus suis suppositis: z significat copulatiue qz oīs homo currit z quod oīs hō ē albus: sed ī secunda: qz relatiuū cōiūgit antecedēti imediate li-

mitatur antecedēs a ppositione relatiui z distribuitur li hō solū pro hominibus albis: ideo nō plus significat ista: oīs hō qui ē albus currit: nisi qđ oīs hō albus currit: z ideo plus significat illa de sensu diuiso quā illa de sensu cōposito: vnde si omnis homo currit qui est albus: sequit̃ qđ oīs hō q est albus currit: s; nō sequitur oīs homo qui est albus currit: ergo oīs homo currit q est albus: naz posito qz oēs homines albi currant nigri sedeant ē antecedens vez z cōsequens falsū: vt patet: z eodēz mō dicitur de alijs similibus. Unde non sequitur oīs ppositio cuius cōtradictoriū ē falsū est vera: ergo oīs ppositio est vera cuius cōtradictoriū est falsū. Itēz nō sequit̃ oīs cōsequentia cuius antecedens est iposibile est bona: ergo omnis cōsequentia est bona cuius antecedens est īpossibile. Item non sequitur oē aīal quod est rudibile est asinus: qđ omne animal est asinus quod est rudibile. Itē nō sequit̃ oīs hō qui habet iustitiā est iustus ergo oīs hō est iustus q habet iustitiā: in oibus his arguit̃ a sensu cōposito vero ad sensū diuisū falsū. Arguēdo tamē ecōuerso in oibus huius psequētia est bona qz in his qcqd significat sensus cōpositus significat sensus diuisus z plus vt dictū ē. Itēz in illis de sensu diuiso resoluēdo relatiuū in z: et ille illa illud vel ipse ipa ipm: valet pna: Un bene sequit̃ oīs hō currit qui est albus ergo oīs hō currit z ipse est albus. Similiter sequit̃ oīs ppositio est vera cuius ptradictoriū ē falsū ergo oīs ppositio est vera z illi⁹ ptradictoriū est falsū z sic de alijs. Sed in illis de sensu pposito tale relatiuū nō debet resolui. Unde nō seq̃ oīs homo q est albus currit ergo oīs hō currit

b

Sensus compositi et diuisi.

et ipse est albus. Nec sequitur ois propositio cuius contradictorius est falsus est vera ergo ois propositio est vera et illi contradictorius est falsus. Nec sequitur tu differens ab aiali quod est asinus ergo tu differens ab aiali et illud est asinus. Nec sequitur tu differens ab homine qui est rome ergo tu differens ab homine et ipse est rome. Nec sequitur tu es fortior aiali quod est musca ergo tu es fortior aiali et illud est musca: et ita de alijs similibus. In oibus enim his est ans verum ut patet exponendo: et patet falsum ut patet cum sit copulatio falsa manifeste. Valeret tamen quodammodo gratia materie sed non formaliter: unde bene sequitur ois homo quod est risibilis est animal. ergo ois homo est risibilis quod est animal. Item ois homo quod est substantia est coloratus ergo ois homo est substantia quod est coloratus. Et similiter resoluendo. Cum sequitur ois homo quod est aial est substantia: ergo ois homo est aial et ipsa est substantia: et ita de alijs. Similiter fit sensus compositus cum tale relatiuum precedat vel sequatur verbum principale negatur: ut chymera quod currit non mouetur: vel chymera non currit quod mouetur: et tunc tale relatiuum non habet resolutionem: et si resoluat in et ille illa illud vel ipse ipsa ipse: non valz patet de forma licet valz tenet quicquid gratia materie. Cum non sequitur tu non es iste homo quod est latro demonstrato te: ergo tu non es iste homo et iste est latro. nec sequitur tu non es iste homo quod est asinus ergo tu non es iste homo et ille est asinus semper demonstrando te: nec sequitur chymera que est homo non est aial: ergo chymera est homo et ipsa non est aial: Nec sequitur chymera quod currit non mouetur: ergo chymera currit et ipsa non mouetur. In oibus enim his est ans verum et patet falsum ut patet. Quicquid tale relatiuum non refert ans status profuse unum: nec vni antecedenti immediate distributo: nec verbum principale fuerit negatum tunc prentia erit vniuersaliter bona resoluendo tale

le relatiuum per et ille illa illud et c.

Quartus modus.

Et respectu terminorum qui sumuntur aliquando cathegorematicae: aliquando sincathegorematicae inferendo sensus propositum ex sensu diuiso et c.

Iste est quartus modus compositiois et diuisionis. Et fit mediante bus terminis quicquid cathegorematicis quicquid sincathegorematicis superius. Cum hi termini. Infinitus talis tuz: totus talis tuz: talis in singulari quia pluraliter tantum cathegorematicae: quicquid vero sincathegorematicae. Primo modo tenetur in sensu proposito. Et tenetur cathegorematicae quando ponuntur a parte principalis a parte subiecti precedenti substantiui vel adiectiuo eius: ut aliquis numerus est infinitus: aut aliquid infinitum est: aut linea est infinita: iniqua quaque ista tenetur cathegorematicae et in sensu composito: Sed tenentur sincathegorematicae quando ponuntur a parte subiecti non precedente aliquo quod sit determinatio eius: ut infinitus numerus est aliquis numerus. Eodem modo dicitur de hoc termino totus talis tuz. Et differt valde sensus propositus a diuiso mediante hoc termino infinitus talis tuz. Primo quia in sensu composito significat aliquid certum et determinatum: esse sine principio et sine fine: ut linea est infinita significat quod aliquid certa et determinata linea ut a. linea: vel b. linea: est sine principio et sine fine. Similiter hec numerus infinitus est: significat quod aliquis certus et determinatus numerus est sine principio et sine fine: Sed in sensu diuiso sincathegore-

patet dicta.

2^a d^{ia}.

rematice significat quocūq; finito dato vel dabili dari maius i qūq; ppor-
tione: vt infinit^{us} numer^{us} est significat q
quocūq; numero finito dato vel da-
bili datur maior in duplo: z i triplo:
z i qdruplo: z sic i infinitū. Est etia
vna alia d^{ia} qz sincathegorematic
est signū pfusū z redit totā pponēz
exponibiles. Cū hec est exponibilis
infinit^{us} est aliq; numer^{us} z p^{re}dicatū stat
p^{re}fuse tū vi p^{re}. S; hec aliq; numer^{us}
est infinit^{us}: nō ē exponibilis s; resolu-
tur z p^{re}dicatū stat determinate. Nō nō
seqt infinitū numez potes numerare
g potes nūerare numez infinitū. Nec
seqt infinit^{us} numer^{us} ē numer^{us} finit^{us}: er-
go numer^{us} finit^{us} ē infinit^{us} numer^{us}: nec
seqt infinita sūt finita g finita sūt infi-
ta. In oib^{us} his est aīis vez z p^{re}is fal-
sus. Silt n seqt infinita erit aliq; linea
g aliq; linea erit infinita. pōto. n. qz
i p^{re}ma pte pportionali hui^{us} hore pro-
duceret vnā lineā pedālē: z i scda bi-
pedālē: z i tertia tripedalē z sic de in-
ceps p^{re} aīis ē vez z p^{re}is falsū. Itēz
nō seqt infinita velocitate mouebit
a. g. a. mouebit infinita velocitate: po-
sito q. a. sit vnū mobile icipiēs mo-
ueri nūc vno certo gradu remisse ve-
locitatē: z q i p^{re}ma pte pportionali hu-
ius hore mouebit a gradu: i scda in
duplo veloci^{us}: z i tertia i triplo z sic
in infinitū: z p^{re} q aīis est vez z p^{re}is
falsū: qz i qūq; data velocitate mo-
uebit. a. illa erit finita z nō infinita: vt
p^{re}. Itē nō seqt infinita tarditate moue-
bit aliq; pūct^{us} i celo ergo aliq; pū-
ctus i celo mouebit infinita tarditate:
aīis enī est vez de pūctis p^{re}iquāti-
bus alteri polo^{rum} z p^{re}is falsū: aīis p^{re}
qz aliquāta tarditate mouebit aliq;
pūct^{us} i celo: z nō tāta qm maiori: qz q
cūq; tarditate dōstrata: maiori ista
mouebit aliq; pūct^{us} p^{re}inquo^{rum} po-
lo imobili vt p^{re}: z sic i infinitū: z qz cō-
sequis sit falsū p^{re}: qz quocūq; puncto
dato in celo nō mouebit infinita tar-
ditate: qz quocūq; pūcto remoto da-
to: dat pūct^{us} tardior mot^{us} infinitū. itē
nō seqt in infinitū a motor excedit
suā resistētiā ergo a motor excedit
suā resistētiā in infinitū: aīis ē vez et
p^{re}is falsū: g p^{re}ia non valet: qz aīis sit
vez pbat. Aliquātū a motor excedit
totā resistētiā suā: vt p^{re}: qz ad oē mo-
tū requit pportio maioris ineqlitatē:
et p maiore excessū excedit medietate
ill^{ius} resistētiē: et p maiore excedit
tā pte ill^{ius} resistētiē: z sic in infinitū vt
patet ergo z c. qz aut p^{re}is p^{re}nci-
palis sit falsū manifestū ē iō nō pbo
Itē nō seqt i infinitū. b. excedit aliquā
pte sui ergo. b. excedit aliquā pte sui
i infinitū: aīis est verū z p^{re}is falsū: qz
aīis sit vez pbat: z sit. b. vna linea pe-
dalis z arguit sic. Aliquātū. b. exce-
dit aliq; pte sui puta p mediū semipe-
dale z nō tāta q i duplo plus excedit
aliquā pte sui: z i triplo: z i qdruplo
z sic i infinitū g. b. excedit aliquā pte
sui i infinitū p^{re} p^{re}iaz cū maiori qm pe-
dale excedit suā medietatē p semipe-
dale: minor silt p^{re}: qm si p semipeda-
le excedit suā medietatē: p idē semi-
pedale excedit medietatē ill^{ius} medie-
tatē i duplo plus: z tūā pte ill^{ius} in tri-
plo plus: z qrtā i qdruplo plus: z sic
i infinitū. Quot at p^{re}is p^{re}nci-
palis sit falsū p^{re} qm nullū finitū exce-
dit suā partē excessū infinito. Itēz nō
sequit infinita erit ista linea ergo ista
linea erit: infinita: p^{re}is enī nūlū valet
demonstrādo lineā giratūā: capiatur
enī vna colūna spissitudis pedalis z
diuidat ad imaginē i ptes pportioā-
les pportioē dupla: et capiat lineā gi-
ratūā giratē p^{re}ma pte pportionalē:
z aliā giratē scda pte: z aliā giratē
tūā pte: z sic i infinitū: z qz infinite sūt
ptes pportioāles hui^{us} colūne: iō z c.
b 2

Sensus compositi et diuisi.

Imaginemur vnā lineā discēdētē a su-
premo huius colūne et reuētere p̄rio
p̄mā p̄tē p̄portionalē: deinde secūda:
et tertiā: et sic i infiniū et p̄z q̄ aīa ē ve-
rū: q̄z aliq̄ta erit ista lineā et n̄ erit tā-
ta finita q̄ maior erit ista lineā zc. et
tū p̄is ē falsū. Itē nō seq̄t i infiniū p̄t
hoc p̄tinuū eē diuisū q̄ hoc p̄tinuū
pōt eē diuisū i infiniū: aīa ē verū: q̄z in
aliquātū pōt hoc p̄tinuū eē diuisū et
nō i tānū q̄ i plus q̄ zc. et p̄is ē f̄m̄: q̄a
significat p̄ncipaliter q̄ hoc p̄tinuū
pōt eē diuisū i infiniū. i. i aliquā multi-
tudinē nō h̄ntē p̄ncipiū nec finē qd ē
ipossibile. Itē n̄ seq̄t p̄ infiniū t̄ps pōt
h̄ p̄rigēs eē futurū: q̄ hoc p̄tingēs pōt
eē futurū p̄ infiniū t̄ps: aīa n. ē verū et
p̄is falsū et iplicat cōtradictionē: qd
aīa sit verū: p̄bat et capio vnū effectū
p̄rigētē futurū ad virūlibet: vt puta
ant̄p̄z eē q̄ sit. a. et arguit sic: p̄ aliq̄n
tū t̄ps pōt. a. eē futurū: et nō p̄ tānū q̄n
p̄ mai⁹ i duplo: et i triplo: et sic i infiniū
q̄ zc. p̄z p̄ia et aīa s̄nt. Quot at̄ p̄is
p̄ntie p̄ncipalis iplicet: p̄bat: qm̄ si. a.
pōt eē futurū p̄ infiniū t̄ps: seq̄t q̄. a. p̄t
eē futurū p̄ totū t̄ps eternū qd iplicat
qm̄ si. a. ē futurū p̄ totū t̄ps eternū q̄. a.
erit ex quo ē futurū: et a. nūquā erit ex
quo ē futurū p̄ totū t̄ps eternū: qm̄ si
aliq̄n erit: seq̄t q̄ nō ē futurū p̄ totū t̄p̄
pus eternū: si q̄. a. sit futurū p̄ totū t̄ps
eternū seq̄t q̄. a. erit: et q̄. a. nūq̄z erit
qd ē manifesta p̄tradictio. Itē nō se-
quitur infinitas p̄tes eq̄les nō cōicātes
h̄z sortes ergo sortes h̄z infinitas par-
tes eq̄les nō cōicātes: aīa n. ē verū
et p̄is falsū: p̄bat p̄rio q̄ atēcedēs sit
verū. ¶ Notādū tū q̄ p̄tes nō cōican-
tes alicui⁹ p̄tinui sūt ille: q̄rū vna est
totalit̄ extra aliā vt due medietates:
tres tertie: quorū q̄rte: exēplū vt si eēt
vna lineā bipedalis cui⁹ vn⁹ p̄ctus
extrem⁹ sit. b. et ali⁹. atūc ista duo pe-
dalia. s. a. et b. sūt due p̄tes eq̄les non

cōicātes lineę date et sūt duo pedalia
n̄ cōicātia qm̄. a. ē ali⁹ pedale ab. b. et
ecōtra. b. ē ali⁹ pedale ab. a. et ita in li-
nea data sūt solū duo pedalia nō cōi-
cātia. ¶ Artes vō cōicātes sūt q̄rum
nulla est totaliter extra aliā: vt p̄z i li-
nea data infiniū enī ibi sunt pedalia
cōicātia: q̄z a quolibet p̄cto medio
iter. a. et. b. ad aliquē p̄ctū mediū in-
ter. b. et. c. pōt describi pedale: sed i-
finita sūt p̄cta iter. a. et. b. et iter. b. et. c.
vt p̄z. q̄ zc. Exēplum hui⁹ lineę p̄z i se-
rius in margine.

His declaratis et positis p̄bat:
q̄ aīa p̄ncipalis p̄ntie sit
verū et arguit sic: duas p̄tes eq̄les nō
cōicātes h̄z sortes: et tres p̄tes eq̄les
nō cōicātes h̄z sortes: et quorū: et quorū
et sic i infiniū q̄ zc. ¶ Itē sic aliq̄t p̄tes eq̄-
les nō cōicātes h̄z sortes et nō tot finit-
tas q̄ i duplo plures: et i triplo p̄tes:
et i q̄druplo: et sic i infiniū ergo zc. p̄z
p̄ia et aīa facilius deducit̄: qd p̄is
p̄ntie p̄ncipalis sit falsū: p̄bat: qm̄ si
sortes h̄z infinitas p̄tes eq̄les nō cōicā-
tes seq̄t qd sortes sit infini⁹: q̄z oē cō-
positū ex infinitis p̄tib⁹ eq̄lib⁹ nō cōi-
cātib⁹ ē infiniū. Et ex his p̄z qd ali-
qd corp⁹ ē p̄cise bipedale et tū i ipso
sūt infiniū pedalia et vlti⁹ relinquitur
hāc p̄ia nō valē infiniū pedalia sunt
in ista lineā: vel in ista lineā sūt infi-
nita pedalia ergo ista lineā ē infini-
ta dz enī addi in aīcedētē nō cōican-
tia. S̄nt arguēdo sic infiniū numerū
potes numerare ergo aliquē nume-
rū infiniū potes numerare nō valet
p̄ia Nec seq̄t infini⁹ numer⁹ ē finitus
ergo aliq̄s infini⁹ numer⁹ ē finit⁹ Nec
seq̄t infiniū sūt finita ergo aliq̄ infiniū
sūt finita Nec seq̄t infinitas p̄tes equa-
les nō cōicātes h̄z sortes ergo aliq̄s
infinitas p̄tes eq̄les nō cōicātes h̄z sor-
tes et sic de alijs: et rō ē: q̄z tale signū

Corre^m

no^m p̄m

Quartus modus.

II

no^m 2^m particulare addituz taliter uno facit
stat in sensu cōposito. C^o Differt sen-
sus ppositus a diuiso cuz isto tmino
tor^o z c. qz i sensu diuiso reddit pponē
exponibiles in sensu pposito est ter-
minus resolubilis. C^o Itē in sensu di-
uiso puerit cum uniuersali z est ter-
minus pfusus sed in sensu composi-
to neuz istoz sibi puenit ut patet.
C^o Itē differunt in significato: qz in
sensu diuiso z sincathegorematicē to-
tus idē est qz qlibet ps. Unde ista p-
positio totus sortes est aliqd sortis si
gnificat qz qlibet ps sortis est aliqd
sortis: sed in sensu pposito significat
ens integruz z pfecutz cui nihil dēst
est ut patet ex usu loquendi z accipi-
endi hos terminos. ideo nō seqt in
oculo tuo est totuz quod est mundo
ergo totuz qz est in mundo est i ocu-
lo tuo: añs. n. est uep qz in oculo tuo
est hoc demonstrādo pupillā: z hoc ē
totuz qd ē in mundo: qz hoc ens in-
tegruz qz ē in mundo: ergo hoc ē to-
tuz qd est in mundo: pz pñā ab uno
conuertibili ad reliquuz: qz in oculo
tuo est totuz qz est in mundo: z qz cō-
sequēs pncipalis pñē sit falsuz: pz qz
puerit cuz ista falsa quelibz ps enit
quod est in mundo est in oculo tuo:
z qz hec sit falsa pz qm hz secundā ex-
ponentē falsā. Nec seqt omnis hō ē
totum in quātitate ergo totuz qd est
in quātitate ē omnis hō añs. n. ue-
rum z pñs falsuz ut pz deducēdo ut
prius. Nec seqt anima est tota in ho-
mine ergo totuz in homine est ani-
ma antecedens est uerum z pñs fal-
sum ut prius: z in his trib^o argumē-
tationibus arguit a sensu cōposito
uero ad sensum diuisum falsū. C^o Si
militer arguendo a sensu diuiso ad
compositum nō ualet psequētia qz
non sequit: totus sortes est pars sor-
tis ergo sortes totus est pars sortis
añs. n. est uep z pñs falsum deducen

drīa p^a.

drīa 2^a.

drīa 3^a.

no^m 3^m

b 3

Sensus compositi et diuisi.

do ut prius et ita dicat de alijs. **C** Si quis autem probaret omnes illas con-
 sequentias: ex hoc quod arguit ad con-
 uersa ad conuertentem. **C** Dicat quod
 nulla illarum est bona conuersio: cum
 continue in una tenet idem terminum
 categorizemate et in alia fincathe-
 gorizemate: et ideo hec: totus homo
 est aliquid hominis puerit sic: aliquid
 hominis est pars hominis: et ista oculus
 tuus est totum ens mundi: non
 conuertit sic ergo totum ens mundi
 est oculus tuus: quia antecedens est
 uerum et prius falsum: sed sic oculus tuus
 est totum ens mundi ergo aliquod
 totum ens mundi est oculus tuus et per
 quolibet istarum esse ueram et c.

Quintus modus.

Respectu note huius
 coniunctionis et si fiat com-
 positio vel diuisio: facili-
 ter et c.

Sic est quintus mo-
 dus sensus
 compositi et diuisi sit media
 inter his terminis et: et uel
 et est sensus compositus
 qui tenet collectivum: diuisus uero qua-
 do tenet diuisiue. et licet multa quod
 ad istum modum fiat sophismata inter
 cetera tamen sunt facilius solubilia: quia ista-
 tim cognoscitur quod est sensus compositus
 et qui diuisus. **C** Differt sensus compo-
 situs a diuiso mediante ista coniunctione et:
 quia sensus diuisus requirit uificationem
 cuiuslibet partis copulatiue: ut tu es homo et
 albus: hec est in sensu diuiso: ad cuius ui-
 tatatem requiritur quod tu sis homo et sis albus: et ideo
 a tali copulato ad copulatiuam et e con-
 tra est bona prius et puerit: Sensus uero
 compositus requirit uificationem totius copu-
 latiue collectivum et non diuisiue ut sor-

et plato sunt duo homines: ista nullo
 modo uificatur diuisiue sed collectivum: et
 solet contra teneri collectivum et in sensu
 composito: quoniam super tale copulatum cadit
 immediate signum confusum ut tu differs
 ab homine et ab asino: **E**st autem cum termino
 numerali ut sortes et plato sunt duo
 homines. **S**ed maxime quo ad istum modum
 debet considerari casus et intentio oppo-
 nentis quo cognito immediate precipitur.
 Sensus compositus et diuisus. **C** Simi-
 liter differt sensus compositus a diuiso
 mediante hac coniunctione uel: quia sensus di-
 uisus requirit uificationem disunctiuam
 per altera partem: sensus uero compositus non re-
 quit hoc: sed solum quod uificetur totum dis-
 iunctum collectivum: **E**xemplum ut dicendo Dis-
 numerus est par uel impar: omnis linea est
 recta uel curua: **I**ste due propositiones sunt
 uerae et tamen per nulla partem quia falsum est quod omnis
 numerus sit par: et falsum est quod omnis nume-
 rus sit impar: **S**icut dicitur de linea: et ideo iste
 due sunt uerae in sensu composito: et falsae in
 sensu diuiso: **S**ed dicendo tu es homo uel
 asinus est in sensu diuiso: et requirit uifica-
 tionem diuisam per altera partem: quoniam igitur re-
 quit tale uificationem est in sensu diuiso:
 quoniam uero non est in sensu composito. **C** Et ex
 his patet diuisio inter sensus compositum et di-
 uisum quo ad hunc modum: quoniam in sensu
 diuiso copulatum ego potest copulatiue
 et disunctum disunctiue: sed in sensu compo-
 sito non: **I**dem est alia diuisio quia in sensu di-
 uiso a copulato ad quolibet et per partes: et
 a quolibet parte disunctum ad totum disunctum
 ualet prius: sed in sensu composito non ua-
 let. **C** Item in sensu diuiso a disuncto
 cum destructione unius partis ad alteram partem
 ualet prius: sed non in sensu composito.
Utrum non sequitur omne animal est rationale uel ir-
 rationale sed non omne animal est rationale ergo: omne
 animal est irrationale. **E**t quoniam facile discer-
 nitur iter sensum compositum et diui-
 sum quo ad hunc modum: tamen maxime sit
 sensus compositus cum has notas et: et

Corre^m
 1^a dia.

2^a dia.

3^a dia.

Dia.

vt cum pcedit signū p̄fusiū: vt dicē-
do tu differs ab homīe z ab asino: z
tu es aliud ab hoīe z ab asino: q̄libz
istaz ē i sensu cōposito vt p̄z. Quā-
tum ad istum modū nō segt: Isti sūt
albi z nigri: ergo isti sunt albi: denu-
meratio. n. hoīb⁹ albis z hoīb⁹ ni-
gris: est antecedens vez z cōsequēs
falsum vt p̄z. Item nō segtur duo ho-
mines sunt in hoc z in illo loco: er-
go duo hoīes sunt in hoc loco: de-
mōstratis duob⁹ locis quoz q̄libz sit
adequat⁹ vni⁹ hoīs est antecedēs ve-
rum z p̄ns falsuz. Itē nō segt sortes
z plato hūt. a. z. b. denarios: ergo sor-
tes hz. a. z. b. denarios: vel g⁹ sortes z
plato hūt a denarium: dato. n. quod
sortes hēat solum a: z plato soluz. b.
ē aīcedens vez z p̄ns falsum vt p̄z.
Itē nō segtur sortes z plato hūt q̄t-
tuor denarios: ergo sortes hz q̄t-
tuor denarios. posito qd q̄libet ipsozū
hēat solum duos: p̄z p̄ntiaz nō vale-
re. Itē nō segtur sortes pōt ferere a:
z pōt ferere b: ergo sortes pōt ferere
a: z b: posito enī qd sortes sit potētie
vt octo. z a: sit resistētie vt septem: z
b. sūt vt septem: p̄z p̄sequētia nō vale-
re. Item nō segtur a ppositio pōt eē
vera i hoc īstanti: z b. ppositio pōt eē
falsa i hoc īstanti: ergo. a. z. b. pposi-
tiones pōt esse vere i hoc īstanti si-
mul: dato enim quod. a. z. b. sunt iste
tu sedes: z tu nō sedes: v⁹ alie due cō-
tradictorie cōtingētes: est antecedēs
verū z cōsequēs falsuz. Itē nō sequit⁹
sortes potest esse in a: loco in. b. īstā-
ti z plato potest eē in. a. loco i. b. īstā-
ti: ergo sortes z plato possunt esse in
a. loco in. b. īstāti: posito qd a sit lo-
cus adequatus vnius hoīs patet qd
consequentia non valet. Similiter
nō sequitur sortes potest esse in a lo-
co in hoc īstāti: z potest esse i. b. lo-
co in hoc īstāti: ergo sortes potest

esse in. a. z. b. loco in hoc īstāti: patet
enim consequentiam nō valere. Si
militer non sequitur duo z tria sunt
quinqz: ergo duo sunt quinqz. Nec
sequitur hoc scutum est album z ni-
gruz: ergo hoc scutum est albu. C Si
militer pcedēte signo cōfusiū: Un-
de nō sequitur tu differs: aut es aliū
ab homine z ab asino: ergo tu es ali-
ud vel tu differs ab homine antece-
dens enī est verū vt patet per expo-
nentes z cōsequēs falsum: Nec seg-
tur tu non es homo z asinus: ergo
tu nō es homo. C Et nota qd disun-
ctum est quasi superius ad quālibet
eius partem: ideo arguendo a par-
te disuncti ad totum cuz signo distri-
butiuo aut negatiuo pcedēte: non
valet similiter consequentia: quia ar-
guitur quasi ab inferiori ad superi-
orē cuz distributione vtriusqz partis: Itē
nō sequit⁹ tu differs aut es aliud ab
asino ergo tu differs aut es aliud ab
homine vel ab asino: aīis enī est ve-
rum z cōsequens falsuz vt patet per
exponentes. Silt⁹ nō segt tu nō es asi-
n⁹: ergo tu nō es hō v⁹ asin⁹: satis fa-
cilt⁹ p̄cipit sensus cōposit⁹ cū his cō-
iunctōib⁹ z: p̄cipit p̄na z nō valere a
sensu cōposito ad diuisūz nec cōtra.
Bolet tñ difficultas ingerrī d
q̄libz istarū p̄ntiaz: qñ
ista p̄iunctio z: copulat terminos a
pte subiecti. positos: quoz vn⁹ distri-
buit z alter nō: z silt⁹ qñ ista p̄iunctio
vel disiungit terminos a pte subiecti:
quoz vn⁹ ē distribut⁹ z alter nō: Ex-
emplū p̄mi vt oīa duo z tria sunt qñ
qz: Exēplum scdi: vt Dis hō vel asi-
nus est asin⁹: Unde aliq distinguūt
istas consequentias: Omnia duo z
tria sunt qñqz: omnia duo z tria sunt
quattuor: ergo quattuor sunt quiqz:
Omnis hō vel asin⁹ ē homo: oīs hō
mo vel asinus est asin⁹: ergo homo
b 4

Mo^m.

Sensus compositi et diuisi.

est asinus: unde si totum copulatum vel
diuictum sit subiectum: sequitur quod
nam et maiorem esse negandum: si vero solum pri-
ma pars diuicta aut copulata sit subie-
ctum et residuum sit predicatum negatur propositio.
¶ Sed melius dicitur secundum Bedam: ne-
gandum simpliciter omnes tales propositio: quia in
nulla tali concluditur tota maior extre-
mitas de tota minori: Unde non sequitur
omnia duo et duo sunt quatuor: omnia duo et
duo sunt tria: ergo tria sunt quatuor.
¶ Item non sequitur omnia duo et tria sunt quatuor:
omnia duo et tria sunt tria: ergo tria sunt
quatuor. Dispositio hoc et duo homines sunt tres
homines: omnes homines et duo homines sunt duo
homines: ergo duo homines sunt tres ho-
mines: et sic de alijs: in nulla enim habetur
propositio predicata tota maior extremitas
de tota minori. Quod si prima deberet sic
concludi. Omnia duo et duo sunt quatuor:
omnia duo et duo sunt tria: ergo duo et tria sunt
duo et quatuor: tunc propositio est bona et totum
ans est verum et propositio similiter verum: nam
maior est vera exponendo sic: duo et duo
sunt quatuor: et nulla sunt duo quatuor quoniam
illa et quatuor sunt quatuor ergo etc. Si
minor est vera eodem modo exponendo: ut
duo et duo sunt tria: et nulla sunt duo
quoniam illa et tria sunt tria ergo etc. maior
patet: quia hec sunt tria demonstrando. a.
.b.c. et hec sunt duo et duo: quia sunt a.b. et
b.c. Et secunda exponens probatur similiter. Si
similiter per conclusionem: scilicet duo et tria
sunt duo et quatuor: quoniam hec sunt duo et quatuor
demonstrando. a.b.c. et hec sunt duo
et tria: ergo etc. per primam resolutionem quoniam
hec sunt a.b. et b.c. et ista sunt duo et quatuor
quod erat probandum: et eodem modo probatur
secunda resolutionem quare etc. Item sequitur
omnia duo et tria sunt quatuor: omnia duo et
tria sunt quatuor: ergo tria et quatuor sunt
tria et quatuor. Item omnes homo et duo ho-
mines sunt tres homines: omnes homines et duo ho-
mines sunt duo homines ergo duo homines
et duo homines sunt duo homines et tres

homines: et in his concluditur tota maior ex-
tremitas de tota minori et semper est con-
clusio vera ut patet per 3. ¶ Ideo conclusio secunda
syllogismus non est illa: ergo tria sunt quatuor:
sed ista ergo tria et duo: sunt tria et quatuor
et hoc est verum: ut patet per 3. ¶ Similiter conclu-
sio tertij syllogismus non est illa: ergo duo ho-
mines sunt tres homines: sed ista: ergo duo ho-
mines et duo homines: sunt duo homines et
tres homines quoniam quatuor homines sunt quatuor
homines et tres homines et idem: sunt tres ho-
mines et duo homines ut patet per 3.

Sed arguitur quod syllogismus nega-
tiui non sit bonus quia. Primum: puer
tunc cum isto bono. Quicunque sunt duo et
duo sunt quatuor: quicunque sunt duo et
duo sunt tria: ergo tria sunt quatuor. Se-
cundus: puer tunc cum isto bono. Quicunque
sunt tria et duo sunt quatuor. Quicunque
sunt tria et duo sunt tria: ergo tria sunt quatuor.
Tertius: conuertitur cum isto bono. Que-
cunque sunt homo et duo homines sunt tres ho-
mines: quicunque sunt homo et duo homines sunt
duo homines: ergo duo homines sunt tres homines.

Respondetur quod omnes isti syllogismi
ficti sunt boni: tamen premissa in his syllogismis repugnant
quodammodo conclusionibus implicat contradictionem: sed nullus horum syllogismorum est
fictus alicuius istorum propter diuersum modum
distribuendi hic et ibi: nam in his premissis
distribuitur continue totum copulatum: quod non
fit in posterioribus: et ideo in his totum copula-
tum subiicitur et non in primis: quia in istis si-
gnum distributiuum non est determinatio
alicuius partis copulati solum: sed totum: et ideo
totum distribuit copulatum quod non est in pri-
mis quare etc. ¶ Similiter cum hac dis-
tinctione vel: non sequitur. Unum non valet.
Dispositio propter vel et contradictoria est vera: omnes
propter vel et contradictoria est falsa: ergo
propter falsa est vera. Item omne bonum vel non bonum
est eligendum: ergo responsum est eligendum.
Item omnes homo vel asinus est asinus: omnes homo vel

instatia

Rn.

instatia

Rn.

asin^o est hō: ergo hō est asin^o. Itē ois
homo vel asin^o est asin^o: tu es homo
vel asin^o: ergo tu es asin^o. Null^o ho-
rū sillogismorū valet ppter cām su-
peri^opositā: qz in nullo istoꝝ cōclu-
dit tota maior extremitas de tota mi-
nor: qz in pmissis solū pma ps disū-
cti z nō totū disūctū est subiectū. Itē
p^o sillogism^o d^o sic pcludere: ois p-
positio vel ei^o p^oradictoria ē vā ois
ppositio vel ei^o p^oradictoria ē falsa:
ergo ppositio que vel ei^o p^oradictoria
ē falsa ē p^opositio q vel ei^o con-
tradictoria ē vera. Scds d^o sic pclu-
dere: Oē bonū vel nō bonū ē eligē-
dum oē bonū vel nō bonū ē respue-
dum ergo qd est nō bonū vel respue-
dum est nō bonū vel eligendū. Ter-
tius d^o sic pcludere: Ois hō vel asi-
nus ē asin^o: ois hō vel asin^o ē hō: er-
go hō est alqd qd vel asin^o est asin^o.
Quart^o d^o sic pcludere: Ois homo
vel asin^o est asin^o: tu es hō vel asin^o: er-
go tu es alqd quod vel asin^o est asi-
nus. Si qs dicat qd sillogismi ne-
gati sunt p^overtibiles cū bōis sūt vt
terius cū isto. Quicqd est hō vel asi-
nus est asin^o: qcquid est hō vel asin^o ē
hō: ergo hō est asin^o z sic de alijs suo
mō. Itē illi sunt boni dicendū ē quod
nullo mō sunt similes nec p^overtibi-
les: s; ē magna differētia in pmissis
hoꝝ silloꝝ z p^otoꝝ vt dcm est prius
quare zc.

instātia

Itē.

Sext^o modus.

Quando arguitur cō-
ponēdo vel diuidēdo me-
diante hac determinatio-
ne: ita ē: ita fuit. ita erit zc.

Itē est Sext^o modus
compositiois
z diuisiois: z sūmediātibz

his teris fuit: ita erit: z hōmō: ita re-
stringētib^o ppositōem ad aliqd cer-
tūz tps vel determinatū: vt dicendo
ita fuit qd tu es ois hō: ita erit qd tu
es ois hō zc. Et ē ppositio cū his de-
terminationib^o in sensu cōposito de
p^oterito vel de futuro apparēs simil^o
ppositioni de sensu diuiso dissimilis
tamē: Et sine his determinatōib^o est
ppositio in sensu diuiso. Exēplū pri-
mi vt dicēdo: Aliquū fuit ita qd tu es
hō q est rome: Ita erit qd antixps ē
hō q est: Exēplū scdū vt dicendo tu
fuit hō q est rome: Antixps erit hō
qui ē. Et iste ppōnes sunt inuicē oī-
no imp^onetes: Dato. n. qd aliquādo
fueris rome z nūc nō sis: Et qd anti-
xps nūc nō sit s; erit: Sunt ille d sen-
su cōposito vere z ille d sensu diuiso
falsē: ita. n. tu fuit hō q ē rome asser-
tue significat qd tu fuit aliqs hō et
iste ita est rome qd est ipossibile dato
q tu ita sis alibi: z antixps erit hō q
ē assertue significat qd antixps erit
hō z iste ita ē: q ē mere ipossibile sup-
posito q antixps nundū sit: s; ita ali-
quādo fuit ita q tu es hō q est rome
pp^o limitationē assertue significant
q in aliquo tpe vel instāti: qz i a tpe:
vel in a instāti: fuit ita sicut significat
p^oncipalr p hanc tu es hō q est rome:
z nō significat nec requirit q nūc
sis rome: z in istāti p^ont: z sic suo mō
significat ita: ita erit qd antixps est
hō q est: z similes. Uniuersalr ergo
in oib^o hōmōi ppōnib^o ly est nō signi-
ficat tps qd ita ē p^osens: sed tps qd tūc
in illo instanti ad quod fit limitatio
fuit p^osens vel erit p^osens. C^omo isto
mō sunt quedā regule obseruāde q-
rum pma ē ista. Arguēdo a sensu cō-
posito ad diuisum: aut ecōtra cū his
terminationib^o: aliquū fuit ita: aliquū
erit ita: tunc fuit ita uel erit zc. cū ter-
minis distributuis nō valet p^ontia: Cū
b s

p^oregla

Sensus compositi et diuisi.

de nō egitur: Aliquū fuit ita quod tu es oīs hō: ergo tu fuisti oīs hō: unde posito qđ in tota hora pterita nō fuerit aliqđ hō nisi tu: s; antea fuerit alij hoīes: ē antecedens uerū et pns falsum: cū significet psequens assertiue qđ tu fuisti oīs hō q̄ uinquā fuit: Similiter non sequit̄ tunc erit ita qđ tu es omnis hō in hoc istāti: demonstrato aliquo instāti hore future: q̄ tunc tu eris oīs hō: dato. n. qđ in tota hora futura nemo erit nisi tu: et postea alij erunt: antecedens est uerū et significās qđ erit aliquod instās futurum i quo nullus hō erit nisi tu: et psequēs falsum significās qđ tunc tu eris oīs hō qui unquā erit qđ est falsum et nō sequit̄ ex casu. Item non sequit̄: erit ita quod tu es oīs hō rome: ergo tu eris omnis hō rome: dato. n. qđ i ultima die hui⁹ aī eris rome: et quod nullus ali⁹ erit rome: tunc p; qđ antecedens est uerū et psequēs falsus. Itē nō sequitur: aliquū fuit ita qđ tu es oē aīal currens uel sedens uel albū: ergo tu fuisti oē aīal sedens uel currens uel albū: posito enī qđ in tota die hesternā fueris currens uel sedens uel alb⁹: et qđ nulluz aīal aliud a te fuerit nūc tale uel tale: p; antecedens ē uerū et psequēs falsum. Tamē bñ tenet econtra ut p; intuenti qñq; Valent ē huiusmodi psequētie grā terminoz et materie: sicut in reb⁹ ppetuis: ut aliquū fuit uel erit ita quod iste sol. ē omnis sol: ergo iste sol. ē vlt fuit oīs sol. et erit: et hoc q; significata hoz iminoz sunt imutabilia quā tum ad eē et non eē. Silt̄ cū incipit et dñit non ualet. unde nō sequitur: ita erit qđ plato incipit aut dñit eē oīs hō. ergo plato incipiet aut desinet esse oīs hō. Nec sequitur tunc fuit ita quod plato incipit aut desinit eē omnis homo ergo plato icipiebat aut desinebat eē oīs hō: posito. n. qđ plato fuerit i tota hora pterita: et tūc non fuerit aliqđ ali⁹ homo p; uirū usq; psequentie antecedens ē uerū et psequens falsum. 2^a reg^a. **C**Alia regula arguendo a sensu cōposito ad diuīsum aut econuerso cū implicatōe relatiui: nō ualet psequētiā simplr. Unde non sequitur aliquando erit ita qđ tu es hō qui ē rome. ergo tu es homo q̄ est rome antecedens ē uerum et cōsequens falsum ut pri⁹ patuit. Itē nō sequitur aliquū fuit ita qđ tu es hō qui ē parisi⁹: ergo tu fuisti hō qui ē parisi⁹: posito enī qđ aliquū fueris parisi⁹ et nūc non sis: ē antecedens uerū et psequens falsum et impossibile. Itē nō sequitur: aliquū fuit ita qđ tu es aīal qđ est currens. ergo tu fuisti aīal qđ est currens: posito. n. qđ aliquū curuebas: et nūc non curras. s; im asin⁹ currat: ē antecedens uerū et psequēs impossibile. Idē est iudiciū cū hoc relatiuo ille illa illud et ipse ipsa ipz. Similt̄ nō ualet econuerso ut dicendo: tu fuisti homo q̄ est in ista domo ergo aliquū fuit ita qđ tu es hō qui ē i ista domo. Nec sequit̄ tu eris homo qui ē i ista domo: ergo aliquū erit ita qđ tu es homo qui ē in ista domo: p primo ponat qđ nūc pmo sis i ista domo: et nunq; ante fueris i ista domo. et p; antecedens ē uerū et consequens falsum: p secundo pono qđ i tota hora pterita terminata ad hoc i stans fueris in ista domo: et nūc sis i ea. sed nunq; post hoc eris in ipsa. et p; antecedens esse uerum et consequens falsum. Similiter cū incipit et desinit non ualet. Unde non sequitur: tu incipis eē homo qui ē rome: ergo fuit ita quod tu incipis eē homo qui est rome: posito. n. qđ nūc pmo sis rome: et nunquā ante hoc fueris rome: patet antecedens esse uerū

3ª regla

z cōsequens falsum: z sic de talib⁹ qñ
in fin itis non ualeat consequentia ni
si forte ualde raro z g^{ra} terminorū.
Exēplum ut dicendo: Aliquādo erit
ita qd incipis uidere stelam que ē in
celo. ergo aliquando incipis uide-
re stelam que est in celo z econtra.
Aliquando erit ita quod incipis ui-
dere oēm solem. ergo aliquando in-
cipis uidere omnem solem z econ-
tra. sed hoc est qz significata horum
terminorum sunt incorruptibilia et
immutabilia. C^o alia regula arguen-
do a sensu composito ad diuīsum et
econtra cum terminis compatiuis
aut positiuis compabiliter sumptis:
non ualeat psequentia. z hec regula ē
ualde utilis z necessaria. ideo diffu-
se pandenda ē. Unde non sequitur plato
incipit eē maior quā est uel fuit sor-
tes. ergo aliquando erit ita qd plato
incipit eē maior quam ē uel fuit sor-
tes: supposito casu cōmuni qd sortes
nunc sit bipedalis z nūquā fuit ma-
ior z quod uniformiter augeatur in
tota hora futura usq; in finē usq; ad
tripedalem q̄titatez exclusiue: ita qd
non remanebit in fine hore: z si re-
maneret tunc pmo haberet tripe-
dalem q̄titatez. z sic in isto casu tripe-
dalis quātitas erit minimā quā non
habebit: z sit plato pedalis q̄tutatis
p̄cise z nunq̄ fuerit maior: z augea-
tur etiaz uniformiter in tota hora fu-
tura ita quod ultimum istās hore fu-
ture sit primū non esse platonis: z iō
etiam tripedalis quātitas erit mini-
ma quam etiaz ipse nō habebit: z pa-
tet nunc qd quādo plato incipit esse
maior quāz bipedalis: tunc incipiet
esse maior quā est uel fuit sortes: sed
in aliquo instanti incipiet eē maior
quā bipedalis: ergo in eodem instā-
ti incipiet esse maior quam est ul' fu-
it sortes. z p̄ totum: z ita antecede

cōsequentie p̄ncipalis ē uerum: qd
autem cōsequens sit falsum ē p̄z: qz
in quolibet instanti hore huius fu-
ture erit ita qz plato ē minor sorte: z
immediate an illud instans fuit mi-
nor sorte: z immediate post illud in-
stans erit minor sorte ergo nunquā
erit ita quod incipit eē maior quam
est uel fuit sortes. z ita p̄z cōsequenti-
am non ualere. Itē non sequitur: pla-
to erit tantus q̄tius ē sortes. ergo ali-
quādo erit ita quod plato est tantus
sicut est sortes: in eodē casu ē antece-
dens uerum z psequens falsus ut pa-
tet. Similiter non sequitur: plato erit
maior quam est uel fuit sortes: ergo
aliquādo erit ita quod plato est ma-
ior q̄z est uel fuit sortes patet in eo-
dem casu. Itē non sequitur: plato in-
cipiet esse tātus sicut est sortes: ergo
aliquē erit qz incipit esse tātus sicut ē
sortes patet etiā in eodē casu. C^o Si
militer si arguas ex opposito psequē-
tis ad oppositū antecedeus p̄z conse-
quentiaz non ualere in eodē casu si
quis bene inspiciat: Unde nō sequitur
nunq̄z erit ita quod plato incipit esse
maior quam est uel fuit sortes: ergo
plato nunquam incipiet esse maior
quā est uel fuit sortes: Nec sequitur
nunq̄z erit ita qd plato incipit esse tā-
tus sicut est sortes: ergo nunq̄z plato
incipit esse tātus sicut est sortes. Nec
sequitur: ita erit quod tu es tātus quā-
tus est plato ergo aliquādo eris tan-
tus quātus est plato: ponat enīz qd
plato sit qd tripedalis z incipiat dimi-
nui usquequo sit tripedalis: tu autēz
sis bipedalis z incipias augeri quāz
sis tripedalis: ita qd nunq̄z eris qua-
dripedalis: hoc posito p̄z antecedeus
esse uerū z consequēs falsus z ita cō-
sequentia nō ualeat: Similiter nō seg-
uitur: tu eris tātus quātus est plato: er-
go aliquē erit ita qd tu es tātus quan-

Sensus compositi et diuisi.

tus est plato: posito enim quod plato
nunc sit tripedalis: et incipiat augeri
quousque sit quadrupedalis: et nunquam erit
minor: tu vero sis bipedalis: et incipi-
as augumentari quousque sis tripedalis
et nunquam minor: patet quod antecedens
est verum et consequens falsum: et ita conse-
quentia non valet. **C** Similiter non se-
quitur arguendo a sensu composito ad
diuisum respectu duplicis compo-
sitionis. unde non sequitur. Aliquan-
do erit ita quod anima antixpi ne-
cessario erit. ergo anima antixpi ne-
cessario erit: antecedens. n. est verum
et consequens falsum. Similiter non se-
quitur aliquando erit ita quod tu scis
aiam antixpi necessario fore: ergo tu
scis aiam antixpi necessario fore.
Item non sequitur: ita erit quod tu scis te esse
oem hominem existentem ista domo: er-
go tu scies te esse oem hominem existen-
tem in ista domo et sic de alijs quasi
in infinitum. **C** Alia regula arguendo a
sensu diuiso ad compositum et e contra re-
spectu terminorum simplicium non repu-
gnantium: aut respectu simplicis compo-
sitionis satis valet consequentia et sensus
compositus et diuisus conuertuntur: ut ita
erit quod tu es rome: vel hic: vel ibi:
talis: vel talis: et c. si tu eris rome vel
hic: vel ibi: talis: vel talis: et c. et simili-
ter de preterito et cum alijs vbis adie-
ctis. **S**icut et e contra ut tu eris vel fuisti
episcopus ergo aliquando erit ita vel fuit ita
quod tu es episcopus. Similiter respectu sim-
plicis compositionis sicut dicendo ita
erit quod tu es maior platone igitur tu
eris maior platone et c. et quod ad idem
instanti refert determinatio et illa pro-
positio sed non sic e de alijs quare et c.

4^{reg.}

Septimus modus.
Item mediatis ver-
balibus terminis actus me-

tales seu voluntatis signi-
ficantibus et c.

Ste est ^{Septim^o} ^{mod^o} sen-
sus compositi et diuisi: et fit
mediatis terminis actus
intellectus aut voluntatis
importantibus: ut scio: dubito: intelligo:
hesito: percipio: imagior: cognosco:
volo: cupio: desidero: appeto: et simi-
les. **N**otandum primo quod isti termi-
ni quandoque faciunt sensum compo-
situm quoniam determinant totam compositionem
alicuius dicti: ut scio regem sedere: dubi-
to an fortis currat: volo percutere cle-
ricum: et volo videre sortem. Aliqui
vero faciunt sensum diuisum: ut sor-
tem scio esse aliquid: a dubito esse verum:
clericum volo percutere: et sortem volo vi-
dere: et vniuersaliter fit sensus diuisus
cum hijs terminis: quando cadunt infra
partes dicti: et sunt hijs duo sensus val-
de ad inuicem impertinentes et raro
vel nunquam peruertibiles. **D**iffert sen-
sus propositus a diuiso: quia propositio in
sensu composito: est probanda ratione
termini facientis sensus compositus si-
ue precedat siue sequatur: sed propo-
sicio in sensu diuiso: probanda est ra-
tione primi termini probabilis: **U**n-
de ista dubito alterum istorum esse ve-
rum habet sic probari: hec propositio
est mihi dubia alterum istorum est verum
que principaliter significat quod alter
istorum esse verum est dubito an alter istorum
sit verum: Sed alterum istorum dubito esse
verum: habet resolui per duas propo-
sitiones quarum una est de sensu diui-
so eiusdem vbis: et altera simpliciter hoc est
dicere: ut dicendo: hoc dubito esse verum: et hoc
est alter istorum: ergo alter istorum dubi-
to esse verum: et per quod demonstratis duobus
contradictorijs contingentibus et du-
bijs: ut rex sedet: nullus rex sedet: est

p^{mo} no^m

dr^a in
isto mo^o

ista in sensu diuiso vera et in sensu co-
posito falsa. Similit' hec: scio alteru-
istoru eē verū h3 sic pbari: hec ppō ē
scita a me alteru istoz eē vez: q pnci-
paliter significat q alteru istoz ē ve-
ruz: ergo scio alteru istoz eē vez: sed
ista alteru istoz scio eē vez: h3 resolui
isto mō hoc scio eē vez: et hoc ē alte-
rū istoz: ergo alterū istoz scio eē ve-
rū: et p3 eodē casu q̄t vera ē ista de sē
su cōposito et falsa ista de sēsu diuiso.
Eodē mō tenēdū ē i alijs: vnde ista:
scio alteru istoz esse vez: nō plus si-
gnificat nisi quod scio q alteru istoz
ē verū: sed illa alteru istoz scio eē ve-
rum significat quod alteru istoz ē ta-
le determinatū qd scio ipm eē vez:
vnde regit' verificatio disunctiua:
vt hoc scio eē vez demonstrādo illaz
rex sedet: v' hoc scio eē vez demon-
strādo illā nullus rex sedet quā po-
tes dubitare: Vt ei q̄ scias alteru isto-
rū eē vez: tū alteru istoz nō scis esse
vez ex quo p3 hos duos sēsus oīno
eē ipertinētes. Itē nō seqt' alteru isto-
rum dubito eē vez ergo dubito alte-
rū istoz eē vez: p3 enī ex illo nota-
bili pcedēte aīis eē vez et p̄is falsuz:
Similiter nō seqt': scio qd alteru isto-
rum ē vez: ergo alterū istoz scio eē
vez. Nec valet p̄ia si arguat' ex op-
posito cōsequētis ad oppositū aīis
alicuius istaz. Itē nō seqt': scio. a. esse
vez: ergo. a. scio eē vez: posito qd sci-
as. a. eē vñ illoz: nescias tū qd illo-
rū ē vez: p3 aīis eē vez et p̄sequens
falsū: et igit' p̄ntiaz nō valere. Itē nō
sequit': dubito. a. eē vez. ergo. a. dubi-
to eē vez: posito qd scias oē. a. eē al-
teru istaz de' est: et hō ē asin': quaz p̄-
mā scias eē verā et necessariā: scdaz
vō ipossibile: nescias tū q̄ illaz sit. a.
p3 aīis eē vez et p̄is falsū: qz nullum
istoz dubito eē vez: oē. a. ē alteru isto-
ru ergo nullū. a. dubito eē vez patz

p̄ia i scdo p̄me figure. Itē nō seqtur:
patre tuū credis esse asinū: ergo cre-
dis p̄iez tuū eē asinū: p̄is est falsū: qz
p̄ncipalit' significat qd tu credis qd
pater tuus sit asinus qd falsū ē: et qd
aīis sit vez pbat'. Donēdo p casū qd
pater tuus sit taliter disposit': qd ap-
pareat tibi asinus: et tūc p3 q hoc cre-
dis eē asinū demonstrato patre tuo: et
hoc ē pat' tu': ergo patre tuū credis
eē asinū: Silt' nō seqt': p̄ tu' apparet
tibi asin': q̄ apparet tibi qd pater tu'
sit asin': aīis ē vez et p̄is falsū vt p3 i
eodē casu: Similiter nō seqtur: qua-
dratū apparet aut credis esse circu-
lare: ergo apparet aut credis qd dra-
tū esse circulare: in certo enī casu est
aīis vez et cōsequēs falsū: ponat' enī
vñ quadratū adeo remotū qd eius
anguli occultent' tibi: ita qd credas
illud esse circulare: et tūc p3 qd aīis
est vez: qz hoc apparet v' credis eē
circulare: et hoc est quadratū q̄ zc. et
p̄is est falsuz qz p̄ncipaliter signifi-
cat qd apparet tibi: vel credis qd dra-
tū esse circulare. Itē nō sequitur: tu
scis aliquā ppositiōez esse verā quā
dubitas esse verā: q̄ aliquā p̄pōnem
scis esse verā quā dubitas esse verā:
p̄is: n. est ipossibile: qz ex eo seqt' qd
eadem ppō sit scita a te et tibi dubia:
et tū aīis est vez vt p3: qm hec ppō ē
scita a te aliqua ppō est vera quā du-
bitas esse verā: que adequate signifi-
cat aliquā ppositiōez esse verā quā
dubitas esse verā ergo zc. patz ma-
ior quonā vtrāq̄ istaz dubitas esse
verā demonstratis tibi duobus cō-
tradictorijs tibi dubijs: et tamen tu sig-
qd aliqua ppō est vā quā dubitas eē
verā q̄ zc. Itē nō seqt': volo: cupio:
desidero: appeto: videre fortem esse
epm: ergo fortes volo: cupio: deside-
ro: appeto: esse epm: si enī fortes ami-
cus meus quem vellem esse epm: et

Sensus compositi et diuisi.

no^mp^m

fit sortes coram me quem credas esse
platonem meum inimicum quem nolles
videre: et per quod alius est verum ex casu: et
per se falsum ut per resolutionem: quia hoc sic
resoluitur: istum velle esse episcopum: et ista prima
est falsa: et ita de infinitis alijs quos causa bre-
uitatis omitto. Aliqui tamen tenent gratia ma-
terie et terminorum arguendo a sensu
composito ad diuisum vel e contra: pro
quo est notandum quod terminorum alij
de se sunt noti ut termini transcendentes
sicut ens: res: aliquid: et huiusmo-
di: et isti termini scitum a te: tibi dubi-
um: propositio affirmatiua: propo-
sitiua negatiua: pronomen demonstra-
tiuum per se positum absque aliquo ter-
minabili. Et dicuntur per se noti ter-
mini transcendentes: quia eo ipso quod
aliquid scitur: ipsum scitur esse ens: ali-
quid: res: et huiusmodi ut per se. Et simi-
liter eo ipso quod scio aliquid scio ipsum
esse hoc vel illud: vel scio non esse
hoc vel illud: patet hoc: quoniam si
scias aliquid esse: scis an hoc sit hoc
vel aliud ab hoc: ergo hoc scis esse
hoc vel aliud ab hoc: et si hoc scis es-
se hoc: ergo scis quod hoc est hoc:
igitur non dubitas quod hoc est hoc:
si hoc scis esse aliud ab hoc: ergo hoc
scis non esse hoc: ergo scis quod hoc
non est hoc: ergo non dubitas hoc
non esse hoc: et ille due penultime con-
sequentie tenent per unam regulam
ponendam: patet ergo quod si scis
aliquid esse: illud scis esse hoc: vel il-
lud scis non esse hoc: quod fuit pro-
bandum. Et similiter dicuntur fini-
ni de se noti: isti termini: scitum a te:
tibi dubium: propositio affirmatiua:
propositio negatiua: quia eo ipso quod ali-
qua propositio est scita a te vel tibi du-
bia: statim scis esse scitam illam a te:
vel tibi dubiam: et eo ipso quod scis ali-
quam propositionem: statim constat illam esse af-
firmatiuam vel negatiuam: Alij ter-

mini sunt omnino ignoti sicut. a. b. c. et hu-
iusmodi. et dicuntur termini ignoti
omnino: quia respectu cuius sunt ignoti
non sunt de aliquo vere et affirmatiue
predicabiles mediate verbo scientia et in-
tellectione importate: ut dato quod nihil
sciam esse a: siue a sit aliquid sine non: ille
terminus a est omnino ignotus mihi: Univer-
saliter quod libet terminus absque casu nullam
habet suppositionem: et in casu habet sup-
positionem de terminus omnino ignotus
de se. Alij sunt termini medio modo se
habentes: quod respectu aliquorum signatorum
suum sunt noti: et respectu aliorum
non: sicut verus: falsus: homo: animal: et homi-
nis: non enim eo ipso quod scio aliquid esse: illud
scio esse hominem: vel illud scio non esse ho-
minem: nec eo ipso quod scio hominem esse:
scio esse sortem vel scio non esse sortem: nec
eo ipso quod scio vel intelligo aliquam
propositionem esse: scio illam esse veram vel scio
illam esse falsam. Alteri notandum est quod
non est inconueniens aliquem terminum re-
spectu alicuius significati esse notum ali-
cui: et respectu alterius significati esse
ignotum eidem: Exempli gratia: si o es a scire
esse alteram istam: rex sedet: et nullus rex
sedet: et lateret me quod illarum esset a: per
quod tunc quod scire a esse propositionem: et tamen non
scire esse affirmatiuam vel negatiuam: nec
scire a esse verum nec falsum: nec scire
an a sit patiens: an a sit impossibile: an
a sit necessarium. Si tamen si scire o es. b. esse
hominem vel asinum: et lateret me an sit
homo vel an sit asinus: tunc scire. b. esse ani-
mal: et corpus animalium: et corpus: et substanti-
am: et ens: et tamen nescire an a sit homo: et
an a sit asinus: nec scire an esset sortem vel
esset plato: nec scire an esset brutellus et c.

no^m 2^m

His visis sit hec prima regula: cum
verbo importate sciam aut in-
tellectionem vel actum voluntatis et cum
subiicitur per nomen demonstratiuum sine
aliquo determinabili respectu cuiuscum-
que predicati sensus compositus queritur cum

p^aregla

diuiso: et intelligit regula de subiecto dicti et ei⁹ predicato ut hoc scio esse albu^m g^o scio hoc esse albu^m et e^o conuerso. Item hoc scis esse a: g^o scis hoc esse a et econuerso: hoc scio currere. g^o scio hoc currere. Item hoc intelligo esse hoⁱem: g^o intelligo hoc esse hoⁱem: hoc cupio: desidero: volo appeto esse papa: g^o volo: appeto: desidero: et cupio hoc esse papa: Sed non tenet vlt⁹ hec regula cu^m alijs terminis p^ocernitib⁹ actus mentis: ut sunt dubito: hesito: apparet: q^{uod} licet sequat^{ur} hoc dubito esse albu^m: g^o dubito hoc esse albu^m: non tamen e^o contra: s^{ed} esset fallacia consequentis q^{uod} qualiter sit demonstrabit.

2^a regula. **C**erta regula: si subiectum dicti fuerit p^onomine demonstratiu^m: et suu^m determinabile fuerit palam conuertibile cu^m predicato aut palam superi⁹ ad ipsu^m: cu^m verbo scias aut intellectione vel actus mentis importatez sensus copositus et diuisus p^ouertuntur: ut hoc albu^m scio esse albu^m ergo scio hoc albu^m esse albu^m: hoc aial a scio esse hoⁱem: g^o scio hoc aial esse hoⁱem et e^o contra. Item huc episcopi volo esse episcopi: g^o volo huc episcopi esse episcopi et e^o contra: Si autem illud determinabile non sit p^ouertibile palam cu^m predicato: aut palam superius ad p^onu^m non op^oz tenere p^onas: v^{erum} non sequit^{ur} hoc albu^m scio esse v^{erum} intelligo hoc esse coloratu^m: g^o scio v^{erum} intelligo hoc albu^m esse coloratu^m: stat. n. q^{uod} creda^m hoc esse nigrum: et tamen q^{uod} hoc sit albu^m: et tunc aⁿs est veru^m et p^ons falsu^m: et sicut non sequit^{ur} huc clericu^m volo esse iⁿ fouea: g^o volo huc clericu^m esse iⁿ fouea: posito. n. q^{uod} ille clericus sit inimicus me^{us} nescia^m tamen an sit clericus: s^{ed} si scire^m noles ip^oz esse iⁿ fouea: tunc aⁿs est v^{erum} et p^ons falsu^m et sic d^{icitur} alijs q^{uod} si infirmu^m. **T**ertia regula si s^{ub}iectum fuerit terni⁹ p^ose not⁹: vel termin⁹ irascibilis sumpt⁹ p^ose sumpt⁹: q^{uod} fuerit p^onu^m: cu^m v^{erbo} importate scias p^ouertit sensus: p^opositu^m cu^m d^{icitur}: v^{erum} ille p^ouertit aliq^{uod} aut ens: sis v^{erum} intelligis esse hoⁱem: g^o scis vel intelligis aliquid aut ens esse hoⁱem. Sicut aliquid scis currere. ergo scis aliquid currere: aliquid scis esse forte: g^o scis aliquid esse forte: aliquid scis esse a: g^o scis aliquid esse a: et sic d^{icitur} alijs: Si autem fuerit huic s^{ub}iecto aliquid determinabile additu^m non op^oz ut p^ona sit bona: v^{erum} non sequit^{ur} ens a scio esse albu^m g^o scio ens a esse albu^m: q^{uod} iⁿ aliquid cau^m poli est aⁿs v^{erum} et p^ons falsu^m: ut posito q^{uod} esset v^{erum} solu^m aial albu^m et illud esset ita remotu^m a me: q^{uod} non discernere an esset re^{us} iⁿ aia^m ta existimare tamen illud esse albu^m: et tunc p^oz iⁿ isto cau^m aⁿs esse v^{erum} et p^ons falsu^m. Alteri⁹ est valde diligenter obseruandum q^{uod} circa istos terios ignotos debem⁹ attender⁹ ad casu^m: stare. n. illa de sensu diuiso mediate termino p^ocernere scias v^{erum} intellectioez iⁿ q^{uod} p^our terminis ois ignor⁹ esse negada^m ut plurimu^m: et si s^{ub}iectu^m esse p^ocedenda^m: ut posito q^{uod} sciam a esse hoⁱem vel asinu^m nescias tamen an a sit asinu^m: nec scia^m an a sit hoⁱ: tunc ois ille s^{ub}iectu^m negade: aliquid scio v^{erum} intelligo esse a: ens scio esse a: hoⁱem scio esse a: aial scio esse a: imo nihil scio esse a: nec aial scio esse a: s^{ed} scio q^{uod} aial est a: et scio q^{uod} aliquid est a: et scio q^{uod} ens est a: Si tamen li^{ber} a ponit a p^ote subiecti ut a scio esse aliquid: ois ille sunt p^ocedende q^{uod} v^{erum} q^{uod} illoz demonstrando hoⁱem scilicet et asinu^m scio esse aliquid et ois a est alteru^m istarum ergo etc. Similiter si ois a est alteru^m istoz istoz: scilicet deus est hoⁱ est asinu^m: et gratia ex^{em}pli sit illa de^{us} est lateate: p^oz q^{uod} ois ille sunt negade: aliquid v^{erum} scis esse a: aliquam p^opositionez scis esse a: aliquid scio esse a: et tamen co^ocedendum est q^{uod} scis aliqua p^opositione esse a: et q^{uod} scis altera illaru^m esse a: s^{ed} nulla illaru^m scias esse a: et ois ille sunt p^ocedende iⁿ sensu d^{icitur}: a scis esse v^{erum}: a scis esse necessariu^m: a scis esse p^opositu^m ne: s^{ed} iⁿ p^omo cau^m ois iste s^{ub}iectu^m dubitade a scio esse hoⁱem: a scio esse asinu^m: p^oz: q^{uod}

no^mz^m.

3ª regula

Sensus compositi et diuisi.

quacūq; istarū vis resoluerē. semper
 altera resoluēs est dubitanda et iper
 tinēs et p̄ter dubitāda: et qñ añs est
 dubitādū p̄ns nō ē negādū: qz nesci
 tur p̄ quo supponit an pro hoīe vel
 pro asino. S; cū hoc verbo dubito
 in sensu cōposito sunt iste p̄cedēde:
 dubito. a. eē hoīez: dubito. a. eē asinū
 s; nō dubito. a. eē aial: imo scio. a. eē
 aial: s; i sēsu diuiso sūt oēs ille negā
 de. a. dubito eē hoīem. a. dubito esse
 asinū: p; qm nullū istoz demōstran
 do hoīez et asinū dubito eē hoīem: et
 nullū illoz dubito eē asinū: et oē. a. ē
 alterz istoz: ergo nullū. a. dubito eē
 hoīem: et nullū. a. dubito eē asinū: et
 sic de alijs. In secūdo vero casu sunt
 cōcedēde oēs ille de sēsu p̄posito cū
 vbo ipoztate dubitatōez: vt dubito. a.
 eē vez: dubito. a. eē falsū: dubito. a. eē
 necessariū: dubito. a. eē ipossibile: s;
 nō dubito. a. eē cōtingēs: p; offician
 do oēs illas. S; i sēsu diuiso posito
 termino ignoto a pte sibi oēs ille sūt
 negāde: a. dubito eē falsū: a. dubito
 eē vez: a. dubito eē ipossibile: a. du
 bito eē necessariū: a. dubito eē cōtin
 gēs: p; n. q; oēs iste sūt false et nō se
 quētes in casu ibidē posito. S; posi
 to termino ignoto a pte p̄dicati sunt
 oēs iste p̄cedēde videlicet: dubito. a.
 eē falsū: dubito. a. eē necessariū: dubi
 to. a. eē ipossibile: dubito. a. eē p̄tin
 gēs: et ideo valde respiciēdū ē ad ca
 sus positū: qz forte huiusmodi p̄posi
 tiones in vno sensu eēnt false: aut re
 pugnātes: aut ipertinētes: et i alio sē
 su et eēnt sequētes: v; vere nō iperti
 nētes et cōcedēde. Itē frequēter fallit
 respōdēs cū arguit ab vno sēsu diui
 so ad aliū sēsus diuisū quē credit esse
 cōuersū istius: vt dicēdo Sortes scis
 esse aliquid ergo aliquid scis eē sor
 tē: dato. n. q; sortes sit ante te et loque
 ris cū illo: credas tamē nullū sortez
 eē: añs ē vez et p̄ns falsū: quoniā nī
 hil scis eē sortē igit et c. Nec sequitur
 .a. scis esse verum ergo verū scis eē
 .a. sit exēpli gratia. a. illa deus est et la
 teat te: ē añs vez et p̄ns falsū: Et sic
 p; qd. a. scis esse idem alicui: et ideo si
 bupsi et tamē. a. nō scis eē idē sibypsi
 .a. nec alteri ab. a. Similiter sortem
 scis eē idem alicui: et sibypsi: et tamen
 sortē nō scis eē idē sibypsi sortē: nec al
 teri a sorte. Itē nō sequit: a. scio eē al
 bū: ergo albū scio eē. a. posito enī qd
 omne. a. sit albū et lateat te: ē antece
 dens verū et consequens falsum: illa
 bent igitur sic cōvertit: sortē scis esse
 aliquid: ergo quod scis eē aliquid ē sor
 tes: a. scis eē sortē: ergo aliquid quod
 scis eē sortē ē. a. Al. scis eē asinū: ergo
 qd scis eē asinū ē. a. Silt nō seqt: sor
 tē scis eē hoc: et hoc ē sortes: g; sortez
 scis eē sortē: p; i pmo casu. Nec seqt
 .a. scis eē hoc: et hoc ē. a. g. a. scis eē. a.
 C Itē dēcipit rñdēs qm sic arguēdo:
 oē vez scis eē vez: a. est vez g; scis. a.
 eē vez nī seqt: qm posito q. a. sit vnū
 istoz rex sedet: nullus rex sedet: et sit
 ista rex sedet q sit va: et lateat te: totū
 añs ē vez et p̄ns falsū. C Itē ista re
 ē gñalit obfuādū: qd ex vna de sēsu
 p̄posito: et altera de iēē: vel de sēsu di
 uiso: raro v; nūq; seqt sēsus p̄posit?
 vñ nō seqt scis oē futurū eē futurū:
 b. ē. futurū: g; scis. b. eē futurū. Itē tu scis
 qd oē vez istoz significat p̄cise sic ē:
 s; illa p̄pō rex sedet significat p̄cise sic
 ē g; tu scis q illa ē va. Et silt cū alijs
 terminis vñ nō seqt: possibile est qd
 hoc sit albū: et hoc ē nigrū: ergo pos
 sibile ē albū eē nigrū. C Alia regula
 ex vna de sensu diuiso: et alia d in eē:
 seqt sēsus diuisus. Et tūc ē iste discursus
 sillogismus expositorius v; sans
 consilis: vt sicut si eēt hmoi sillogis
 mus v; ali? vt sic arguēdo: oē vez scis
 eē vez: a. ē vez ergo. a. scis eē verū.

4^a reg^a

3^a reg^a.

Itē oē futūz scis eē futūz: a. ē futūz
 g. a. scis eē futūz: hoc scis eē vez: z h
 ē. a. ergo. a. scis eē vez: Itē h dubitas
 eē vez: z h ē. a. g. a. dubitas eē vez: z
 sic de alijs terminis: hoc possibile ē
 eē nigz: z h ē albi: g. albi possibile
 ē eē nigz: hoc volo pcutere: z hoc ē
 for. g. forte volo pcutē. C Alia regla
 ex duab^{us} de sēsu pposito seqt sēsus cō
 positi: vñ bñ seqt scis oē vez eē vez:
 z scis q. a. ē vez: ergo scis. a. eē vez.
 Itē scis q. oē futūz erit: z scis qd. a. ē
 futūz: g. scis qd. a. erit. Itē tu scis qd
 hoc ē vez: z scis qd hoc ē. a. g. scis qd
 a. ē vez: Sz cū hoc verbo dubito d3
 addi i minori: vñū significās scias: et
 dictio exclusiua: vt tu dubitas an hoc
 sit vez: z scis q. tñ hoc ē. a. g. dubitas
 an. a. sit vez: aliter nō seqt. Itē cū illo
 termino possibile nō seqt: vt possibi
 le ē hoc eē albi: z possibile ē h eē ni
 gz: g. possibile ē albi eē nigz: sz mi
 nor d3 eē illa z necesse ē hoc eē nigz
 z sic de alijs. Sz cū hoc verbo ipor
 tate actū volūtatis d3 i minori cū ver
 bo iportate scias addi p simile vbum
 vt ē i maiori: z terminus exclusiua: et
 si aliqd istoz deficiat nō valebit pñā:
 vñ nō seqt tu vis videre papā: z for.
 ē papā: ergo vis videre forte: posito
 enī qd for. inimicus tu^{us} sit: ita q. nō
 les ipsū videre: z qd ipse sit papā: p3
 añs eē vez: z pñs falsū. Itē non seqt
 tu vis videre papā: z scis qd tāū for.
 est papā: g. tu vis videre forte. Itē nō
 seqt: tu vis videre regē: fortes ē rex:
 ergo tu vis videre forte: posito enī
 qd fortes sit inimic^{us} tuus z sit rex: p3
 añs eē vez: z pñs falsū: sz bñ seqt tu
 vis videre papā: z scis z vis qd tāū
 for. si sit papā: g. vis videre forte. Si
 militer seqt tu vis videre regē: z scis
 z vis qd tāū iste sit rex: igit tu vis vi
 dere istū z sic de alijs. C Alteri^{us} no
 tādū qd i oibus hīs argumētationi

bus cū terminis actū intellect^{us} aut vo
 luntatis significatib^{us}: op3 bñ aduer
 tere sicut i quacūq3 alia obligatōe qd
 sit sequēs: qd ipmēs: z qd repugnās
 qz ad oēs pponē ipmētē respōdēdūz
 ē scd3 sui qualitātē. Accidit tñ frequē
 ter qd vna ppo pmo loco posita est i
 pñēs oino: sz i scdo z tertio loco sa
 tis pñēs ē: qz forte ex illa cū opposi
 to bñ negati vel pcessi seqt oppositū
 casus: vl^l oppositū seqntis ex casu: vl^l
 oppositū pus cōcesse vel illa seqt ex
 casu cū alio bñ concessio: vl^l cū oppo
 sito bñ negati: z iō quānis pus fuerit
 dubitāda: erit postea pcedēda vl^l ne
 gāda: vt pono tibi istā difficultatē rex
 sedet vel tu es rome: qua admissa p
 pono rex sedet: dubitāda est: ppono
 null^{us} rex sedet: silt^{er} ē dubitāda: ppo
 no deide tu es rome: negāda ē qz fal
 sa ē z ipmēs: deide si pponit rex se
 det: pcedit tāq3 seqns exposito z op
 posito bñ negati: z illa nullus rex se
 det: negat tāq3 repugnās vt p3. C Itē
 aduertēdū qd qdūq3 ipmētē pcessa i
 aliq obligatōe: nō d3 apli^{us} negari ni
 si facta mutatiōe ex pte rei signate p
 ipaz: vt posita z admissa illa tu es ro
 me: ppono man^{us} mea ē clausa: si ē ve
 rū pcedat: deinde apte vtrāq3 manu:
 ppono man^{us} mea ē clausa: neget: licz
 pbabilr possz oppositū sustineri zc.

Octauus modus.

Itē mediātibus termi
 nis accidētalib^{us} vel pno
 tatiuis zc.

Itē est octau^{us} z vlti
 mus mod^{us}. Et
 fit mediātib^{us} terminis ac
 cidētalib^{us} vl^l cōnotatiuis
 positi quāq3 a pte pti quāq3
 a pte sibi respectu vbi d pterito: aut d
 futuro: aut vbi pcernētis actū mētis

no^m.
 vltimū.

no^m.
 4^m.

Sensus compositi et diuisi.

no^m p^m **no^m 2^m** **Conem** **no^m 3^m** **Quid est** **appel^o** **ipis.** **Quid est** **appel^o** **rōnis.**

v^l intellectus: vt hoc fuit nigrū: et nigrū fuit hoc: hoc fuit albu et albu fuit hoc: cognosco veniēte et veniēte cognosco. **C**onotādū, qd tmino^r alij sunt mere substantiales vt hō: sortes: aial: et huiusmodi. Alij conotatiui vt cōcreta accidētia pnto^r accidētis: vt pz fili^o: albu: sedēs: iacēs: zē. **C**onotādūz secūdo quod iste octauus modus magis reducitur ad fallaciā dictio nis v^l ad fallaciā figure accidētis: quā ad fallaciā cōpositiōis et diuisionis: et si i hoc octauo mō assignaret p^o vel diuio: hoc erit ppter appellatō nē rōnis v^l ipis quā hz termin^o pno tatiuus a pte pti: et nō hz idē termin^o a parte sbi: et dī in sensu pposito illa p^o in qua terminus stat appellatiue: et in sēu diuio in qua idē terminus nō stat appellatiue vñ cognosco veniēte: est in sensu pposito: et veniēte cognosco: est in sēu diuio: et hec animal fuit albu: ē in sensu cōposito: sed illa albu fuit animal: est in sensu diuio. **E**t ex his pz qd sit sēus cōpositus et qd diuio: et differētia iter sensuz cōpositū et diuio quo ad hūc modū. **C**onotādū tertio qd appella tio ipis ē acceptio termini hūis re spectū ad solū tps ipotatū p verbū: vt hoc erit albu: li albu respicit solū tps fuur: et adhuc vt ista sit vera: requirit qd aliqn erit ita qd hoc est albu: sed in illa albu erit hoc li album stat āpliatiue: et supponit diuioe p eo qd ē vel erit albu: et non requirit qd erit ita qd ē albu: et similiter dicat re spectū vbi de pterito. **A**ppellatio appel^o: at rōnis ē acceptio termini limitati a termino pcedēte cōcernēte actū intel lect^o: vt cognosco veniēte: ibi ē ap pellatio rōnis ē: qz terminus sequēs terminū cōcernēte actū intellect^o sup ponit pro suo significato sub rōne ta li: vñ ipa significat qd cognosco ali qd sub rōne veniētis. **S**ic nō signi ficat illa: veniēte cognosco: sed qd il la rē cognosco: et illa est veniēs: et iō pz qd valde differūt. **P**ropterea nō seq^r: albu fuit hoc: ergo hoc fuit al bu: dato qd p li hoc demōstret sortes q nūc pmo sit albus: et ipse fuerit tñ p decē ānos ān: ē āns vez: et pñs fal^m vt pz: seq^r. n. hoc fuit hoc: et hoc ē vel fuit albu: ergo albu fuit hoc: pz pñs et āns totū: et qd pñs pncipalis pñtie sit falsū pz qz seq^r hoc fuit albu: ergo fuit ita qd hoc ē albu idēst falsū ex q pz qd hec albu: fuit hoc: nō cōuertit simplr p hāc hoc fuit albu: cum vna sit vera in casu et alia falsa: sed sic cō uertit: ergo hoc fuit qd ē v^l fuit albu. **I**te ista albu erit hoc: nō hz cōuertit p hāc hoc erit albu: sed sic: qd hoc erit qd ē vel erit albu: pposito. n. qd sortes demōstret qui nūc ptnue sit alb^o: et ptnue pōt hoc nō erit alb^o: ē āns ve rū vt pz resoluēdo ipsuz: et pñs falsū qz sequit hoc erit albu: ergo erit ita qd hoc ē albu: pñs ē falsuz qz ē. **I**te nō sequit: nigrū fuit coloratū: q colo ratuz fuit nigrū: ponat. n. qz hoc fue rit ptnue album: et nunc pmo sit ni gruz: ē āns vez: et pñs falsuz. **S**imilr nō seq^r: albu fuit coloratū: ergo coloratuz fuit albu: albu fuit aial q animal fuit albu: **I**te nō seq^r: album fuit sortes: ergo sortes fuit albu: vel ergo fuit ita qd albu ē sortes. **I**te al bu erit sortes: ergo erit ita qd album est sortes. **S**ed bñ seq^r pposito li al bum a pte p^odicati: omnia illa patent ex casu dicto. **I**te nō sequit: albu in cipit esse sortes: ergo sortes incipit eē albu: pposito qz sor. iā fuit. x. ānis ela psi et qd nūc pmo sit alb^o: ē āns verū et pñs falsum: pz qd qd erit et qd liscūqz et quātuscūqz nunc est sortes illud ta le vel tātum incipit esse sortes quan do sortes incipit esse: licet sortes nō

incipit esse talis vel tantus: ideo licet sequatur sortes incipit eē talis vel talis: tātus vel tātus: nō tñ segtur: tale vel tale: tantuz vel tātum: incipit eē sortes: ergo fuit ita qđ tale vel tale: tātus vel tātus: incipit eē sortes: imo albiū incipit eē sortes iā. xx. ānis elapsis z tñ sortes nunqz incipit eē alb⁹. Itē nō segt: imediate aī hoc istās aliqd albiū fuit sortes. q̄ imediate aī hoc istās fuit sor. aliqd albiū in casu pcedēti ē aīis vez z pñs falsū vt pz. Itē nō sequit albiūm definet esse sortes ergo sortes definet eē albiūm: dato qđ sortes adhuc viuat. xx. annis: z nunc vltimo sit albiūm: est aīis verum z pñs falsum vt pz: si enī sortes sit talis vel talis: tātus vel tātus: tunc tale vel tale: tātus vel tantuz definet esse sor. quādo sor. definet eē: tñ non oportet qđ sortes definat eē talis vel tātus q̄lis vel q̄tus nunc ipse ē. Itē nō segt: imediate post hoc aliquod albiūm erit sortes ergo imediate post hoc sortes erit aliqd albiūm pz ex pcedēti. Itē non sequitur bicubitū definet esse sortes: ergo sortes definet eē bicubit⁹ imediate post hoc bicubit⁹ erit sortes: ergo imediate post hoc sortes erit bicubit⁹: posito enī qđ sortes nunc vltimo sit bicubit⁹: z quādiu erit minor bicubit⁹: ē viriusq; pñtie aīis veruz z pñs falsum vt pz. Itē nō sequit bicubitū aut albiūm definet eē sortes: ergo ita erit qđ bicubitū aut albiūm definet eē sortes: pz ex pcedentibus quod aīis sit verum et psequēs falsū. Sed bene sequitur illis postpositis vñ segtur sortes definet eē albiūm aut bicubit⁹: ergo zc. pz. n. ex pcedentibus casibus. Valent tamen huiusmodi argumenta in terminis substantialibus: vnde bene sequit: animal: aut homo: aut

hoc erit sortes: ergo sortes erit animal: aut homo: aut hoc. Similit animal fuit iste homo: ergo iste homo fuit animal. Sortes incipit eē homo: ergo homo incipit eē sortes. Animal definet eē sor. ergo sortes definet eē animal: z vniuersaliter hij duo sēsus in huiusmodi terminis cōuertuntur adinuicem. Cum terminis autem significantibus actum intellectus: nō tenet generaliter nec cum terminis cōnotatiuis: nisi quandoq; cōuertentur illi duo sēsus gratia materie: vnde nō sequit sor. pcepto loqui: ergo pcepto: sortem loqui: posito. n. qđ sortes loquat ante me: cur⁹ vocē bene audiaz: nesciaz tñ an sit sortes vel nō: tunc pz aīis eē vez z pñs falsum item nō sequit venientē cognosco: ergo cognosco venientem: Egrum cognosco: ergo cognosco egruz: dato. n. quod unus magnus amīc⁹ meus sit eger et ueniens: nesciaz tamen an ipse sit ueniens uel eger: pz aīis eē vez z pñs falsum: item non sequitur pñm tuum cognosco: aut intelligo: uel pcepto: ergo cognosco: uel intelligo. uel pcepto. pñm tuum. dato enī qđ sortes sit pater tuus. z lateat me. sit tamē ipse ualde amicus meus z loquat meuz pz aīis eē vez z pñs falsum. z sic de alijs q̄si infinitis zc.

ExPLICIT EXPOSITIO DE SENSU COMPOSITO Z DIUISO SCDM MENTEM EXIMIJ DOCTORIS MAGISTRI BAPTISTE FABRIANI.

Impressuz Venetijs p Jacobum Dentium de Leuco. Anno domini MD. cccc. Die. iij. Decembris regnante Augustino Barbadico serenissimo Venetiarum Principe.

